

Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014

Meddelande nr 46 från Hornborgasjöns fältstation

Hornborgadokument nr 50 Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Rapport 2016:13

Hornborgasjöns fältstation 2014

Arbetsgruppen

Sammanställande: LOTTA BERG, Norra Lundby Trumpetaregården, 532 93 Axvall, 0511-173 31
Kassör: GUNNAR HURTIG, Sjövägen 32, 565 32 Mullsjö, 0392-133 33
Ledamot: CHRISTOPHER MAGNUSSON, Konduktörsg. 6, 521 32 Falköping, 073-6310387
Ledamot: JANNE PETTERSSON, Stenåldergatan 12, 53331 Götene, 0511-51437
Ledamot: KATARINA BREMSJÖ, Våmbsvägen 11, 54133 Skövde, 0703-085414
Ledamot: PETER LAUDON, Ryttagårdsvägen 14, 532 73 Varnhem, 0511-60586
Ledamot: JOHAN BERGQUIST, Store tränsvägen 11, 441 92 Alingsås. 076-248 70 52

Övriga som deltagit i verksamheten 2014

ÅKE ABRAHAMSSON, Falköping. 0515-260 42 (Stationschef)

HANNA BERG, Axvall, 0511-17331, HannaSEBerg@yahoo.se
BJÖRN BJÖRNSSON, Skövde, 070-964 59 89
CHRISTER BLANK, Falköping, 070-311 19 81, Christer_blank@hotmail.com
PETTER BOHMAN, Broddetorp. Mobil: 0730-27 39 62, petter.bohman@gmail.com
BÖRJE CARLSSON, Skövde, 070-516 24 02, carlsson.borje@hotmail.com
ROLF EDVARDSSON, Skövde, 070-380 36 86, rolf.edvardsson@telia.com
SIMON FOGELQVIST, Broddetorp, 0500-491107, simfogel@gmail.com
MAGNUS HALLGREN, Tidaholm, 073-739 29 37, m.hallgren@gmail.com
PEDER HEDBERG FÄLT, Skövde, 0500-43 006, peder.hedberg.falt@lansstyrelsen.se
MIKE HENRY, Newcastle, UK, 0044 191 2674957 Michael.henry@tesco.net
CLAS HERMANSSON, Visby, 070-254 03 95, clas.hermansson@telia.com
KENT-OVE HVASS, Vårsås, 070-393 96 43, kentove.hvass@telia.com
CHRISTOFFER HÄRSJÖ, Torsö, 070-314 35 56, c_harsjo@hotmail.com
LISETTE HÄRSJÖ, Torsö, 073-657 85 38, sunflower5_hotmail.com
GUNNAR JAKOBSSON, Falköping, 0500-49 21 20, gunnar.jakobsson@hotmail.com
BERTIL JOHANSSON, Skövde, 070-542 50 48, bertil.breman@gmail.com
BRITT-MARIE JOHANSSON, Skövde, 070-542 50 48, bertil.breman@gmail.com
KERSTIN JÄGMARKER, Axvall, 076-760 63 60, soren.jagmarker@telia.com
SÖREN JÄGMARKER, Axvall, 076-760 63 60, soren.jagmarker@telia.com
ALF KARLSSON, Skara, 070-696 86 97, alf-karlsson@live.se
STIG KARLSSON, Grästorp, 070-274 64 79, stigkarlsson@telia.com
EDVIN KLEIN, Tidå, 0767931070, edvinnn@hotmail.com
IDA-LINNEA LAUDON, Tromsö, 0703-993734, idalaudon@hotmail.com
KARL-MARKUS LAUDON, Varnhem, 0706-520927, kallelaudon@hotmail.com
ANITA LJUNGSTRÖM, Falköping, 070-587 09 08, ljungstrom.051580078@telia.com

LENNART LJUS, Falköping, 070-385 71 68, lennart.ljuhs@home.se
BO MONSÉN, Lerdala, 070-315 04 03, mosen.siv@gmail.com
SIV MONSÉN, Lerdala, 070-315 04 03, mosen.siv@gmail.com
BENGT PETTERSSON, Varnhem. 0511-603 25, petterssonvarnhem@hotmail.com
MATS ROSENGREN, Broddetorp, 0500-49 13 13, 010-224 56 52, pomologen@live.se
GERD SUNDÉN, Falköping. 0515-805 92, 070-638 50 92
HELGE SUNDÉN, Falköping. 0515-805 92, 070-638 50 92
ALBIN THORSSON, Falköping, 0730-25 58 17, albin@torsson.se
ERIC THORSSON, Broddetorp, 0500-49 11 16, eric@torsson.se
ULRICH TOURBIER, Falköping, 073-051 58 78, ulrich.tourbier@telia.com

Förord

Denna rapport utgör både Hornborga-dokument och meddelanden från Hornborgasjöns fältstation. Rapporten är en faktasamling om det biologiska livet under 2014, främst fåglar, i och kring Hornborgasjön insamlat av medlemmar i Hornborgasjöns fältstation. Rapporten grundar sig på arbeten utförda med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Hornborga-dokumentet

Är namnet på en serie rapporter som började tryckas 1982 i syfte att samla det material av vitt skilda slag som insamlats inför, i samband med eller efter Hornborgasjöns restaurering. Målsättningen är att allt material som kan ha dokumentationsvärde skall redovisas i serien. Detta innebär dock att också en del faktasammanställningar av karaktären arbetsmaterial kommer att ingå. Publikationerna utges av Länsstyrelsen i Västra Götaland, platskontor Hornborgasjön. En förteckning över hittills utkomna Hornborgadokument finns i slutet av rapporten.

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation ISSN 1101-5470

Är namnet på den serie undersökningsresultat eller annan väsentlig information som publiceras från Hornborgasjöns fältstations verksamhet. I de fall när Hornborgasjöns fältstation står som utgivare av publikation i meddelandeserien har publikationen ovanstående ISSN-beteckning. En förteckning över hittills utkomna meddelanden finns i slutet av rapporten.

Hornborgasjöns fältstation

Hornborgasjöns fältstation, som bildades 1983, bedriver biologiska undersökningar vid Hornborgasjön. Målsättningen för fältstationen är att inom sitt verksamhetsområde, som främst utgörs av Hornborgasjön med kringliggande naturområde, vara centrum för tillämpad naturvetenskaplig forskning.

Hornborgasjöns fältstation skall därvid speciellt bevaka

- Hornborgasjöns utveckling, dokumentera sjöns vegetation och fågelliv samt effekterna av sjörestaureringen
- Hornborgasjöns nationella och internationella betydelse som häckningslokal och rastlokal för fåglar
- våtmarkernas skötsel
- kulturlandskapets utveckling

Verksamheten handhas av ideellt arbetande personer. Fältstationen är lokaliserad till Fågeludden, där lokaler disponeras i Länsstyrelsens administrationsbyggnad.

Huvudman för Hornborgasjöns fältstation är Västergötlands Ornitologiska Förening.

ISSN 1101-5470

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation

Utgivningsår: 2016

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Naturvårdsenheten

Redaktion: Lotta Berg

Omslagsbild: Nils Forshed

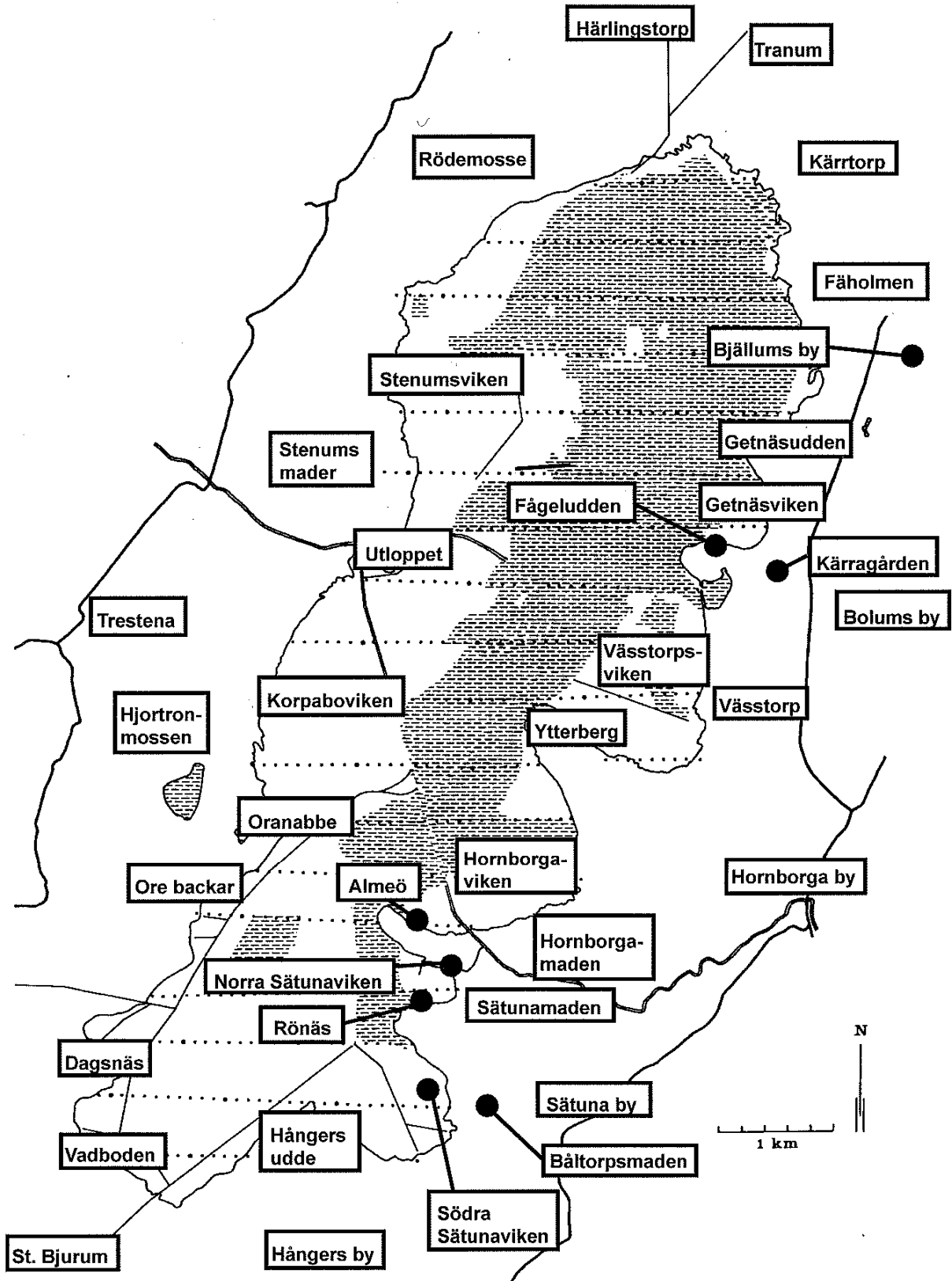
Rapporten finns i pdf-format på <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/hornborga/Sv/las-mer/Pages/index.aspx> under Publikationer/Rapporter.

Artiklar i denna publikation bör citeras:

Exempel

Pettersson, B. 2016. Häckande kärnhökar i Hornborgasjön 2014. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014. sid 35-37. Meddelande nr 46 från Hornborgasjöns fältstation/Hornborgadokument nr 50. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Hornborgasjön 2014

Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 2014

Lotta Berg

Organisation

Verksamheten vid Hornborgasjöns Fältstation administreras av ett arbetsutskott som under året bestått av Lotta Berg (sammanställande), Gunnar Hurtig (kassör), Janne Pettersson, Katarina Bremsjö, Peter Laudon, Johan Bergquist och Christopher Magnusson. Åke Abrahamsson har som stationschef deltagit i arbetsutskottets möten. Ytterligare 36 personer är knutna till fältstationens verksamhet.

Möten

Stationens arbetsutskott har haft fem protokollförda möten under 2014 där säsongens fältarbete och fältstationens verksamhet diskuterats och planerats.

Den 4 mars hölls ett nationellt möte på temat "Stora fåglar i odlingslandskapet", förlagt till Hornborgasjöområdet. Länsstyrelsen i Västra Götaland ansvarade för arrangemanget tillsammans med gåsarbetsgruppen vid sjön, inklusive fältstationen, och inbjudna var gåsarbetsgrupper och motsvarande från hela landet. Totalt närmare 45 deltagare från ett antal olika gåsarbetsgrupper deltog. Därtill fanns representanter från Naturvårdsverket och Viltskadecenter på plats. Professor Johan Elmberg från högskolan i Kristianstad höll två grundläggande föredrag om gåsstammarnas utveckling respektive förvaltning av olika gåspopulationer.

En representant från fältstationen (Lotta Berg) medverkade vid den första internationella fågelstationskonferensen (IBOC2014) i Falsterbo, och en annan representant från fältstationen (Clas Hermansson) medverkade vid den internationella trankonferensen i Spanien i november, i båda fallen med föredrag som på olika sätt rörde tranor.

Information

På stationens hemsida finns information om stationens verksamhet. Kontinuerligt under säsongen uppdateras hemsidan med nyheter från stationens fältarbete. Hemsidan administreras av Eric Thorsson och nyheter läggs in av Lotta Berg. Fältstationen har även en Facebooksida där stora och små nyheter om Hornborgasjön och om fältstationens verksamhet regelbundet presenteras. Facebooksidan hade vid årsskiftet 359 "gillare" som följer inläggen där, och inläggen delas ofta vidare av bl.a. Naturum Hornborgasjöns Facebookadministratör. Fältstationen medverkar även vid behov i Facebookgruppen "Svenska ringmärkare".

Fältstationen har en e-postlista för att hålla kontakt mellan fältstationens ledamöter. Via e-postlistan sprids information och sammankallas till stationens aktiviteter. Fältstationen har tagit fram ett informationsblad om verksamheten, vilket tryckts upp och finns tillgängligt vid naturum Hornborgasjön och besökscentrum Trandansen, samt i samband med olika evenemang.

Fältstationen har tidigare tagit fram två postrar; en om ringmärkningsverksamheten vid sjön och en om övriga projekt, vilka under året suttit uppe vid besökscentrum Trandansen.

Hornborgaseminarier

Söndagen den 23 februari anordnades det årligen återkommande Hornborgaseminarier i Varnhemsgården, Varnhem. Under seminariet redovisade projektledarna sina resultat från säsongens arbete med Hornborgasjöns fågelliv. Istället för inbjudet föredrag hade vi i år en längre diskussion om sjöns hittillsvarande och kommande utveckling. Seminariet var som vanligt välbesökt med ett 40-tal deltagare.

Publik verksamhet

Fältstationen har under våren genomfört ett antal ringmärkningsguidningar för bland annat skolklasser. I samband med Tranans dag i april och på Hornborgadagen i september visades ringmärkning för allmänheten. En grupp från norska NOF guidades vid sjön i april. Fältstationen medverkade i arrangemanget ”fågeltornskampen” i maj, då också allmänheten var inbjuden att hjälpa till.

Projektet

Projektet tillsammans med ringmärkningen utgör stationens kärnverksamhet. Fältstationen har genom inventeringar och undersökningar under säsongen följt fågellivet i och kring Hornborgasjön. Fältarbetet inleds under våren med inventeringar av rastande simfåglar, tranor och andra våtmarksfåglar. Under häckningstid genomförs inventeringar av häckfågelfaunan i och kring sjön. Under hösten pågår räkningar av rastande simfåglar samt rastande tranor. Verksamheten utgör en viktig del i uppföljningen av Hornborgasjöns restaurering.

Personal

Åke Abrahamsson har under året verkat som stationschef. Han har varit ansvarig för flera

av projektet, drivit stationens löpande arbete samt representerat Väsergörlands Ornitologiska Förening bland annat i Länsstyrelsens arbetsgrupp kring grågås. Clas Hermansson har varit fältstationens representant i länsstyrelsens gåsarbetsgrupp och ansvarat för ringmärkningen. Det har ringmärkts vid Kärragården, vid Fågeludden och i begränsad omfattning på andra platser runt sjön. Sammanlagt har 1387 fåglar (exkl. tornfalkarna) ringmärks runt sjön under året.

Publiceringar

Fältstationen ansvarar numera för en stående spalt (en till två sidor) i varje nummer av GRUS, där vi tar upp aktuella aktiviteter, projekt, lokaler etcetera. Fältstationen publicerar, i likhet med övriga svenska fågelstationer, även en sammanfattning av föregående års verksamhet i Sveriges Ornitologiska Förenings årsskrift ”Fågelåret”.

Ekonomi

Verksamheten har under året stöttats ekonomiskt främst av Länsstyrelsen Västra Götalands län. Vi riktar ett varmt tack till våra bidragsgivare som gör vår verksamhet möjlig att genomföra!

Projekt genomförda 2014

*Häckande svarthalsade doppingar
Häckande gråhakedoppingar i Hornborgasjön
Ruggande grågäss vid Hornborgasjön
Häckande grågäss vid Hornborgasjön
Häckande svanar i Hornborgasjön
Häckande kärrhökar vid Hornborgasjön
Häckande tornfalkar vid Hornborgasjön
Häckande svarttärnor vid Hornborgasjön
Häckande skrattnåsar i Hornborgasjön
Förekomsten av trastsångare vid Hornborgasjön
Nattsångare vid Hornborgasjön
Rastande simfåglar vid Hornborgasjön
Rastande tranor vid Hornborgasjön
Häckfågelinventering vid Vallén
Ringmärkning vid Hornborgasjön
Fågelobservationer vid Hornborgasjön
Natura 2000-inventeringar*

*Peder Hedberg Fält
Christopher Magnusson
Clas Hermansson
Clas Hermansson
Åke Abrahamsson
Bengt Pettersson
Åke Abrahamsson
Peder Hedberg Fält
Åke Abrahamsson
Eric Thorsson och Albin Thorsson
Christopher Magnusson
Åke Abrahamsson
Alf Karlsson & Clas Hermansson
Janne Pettersson
Clas Hermansson
Magnus Hallgren & Christopher Magnusson
Åke Abrahamsson*

Väder och vatten i Hornborgasjön 2014

Peder Hedberg Fält

Året kom att bli det varmaste året baserat på årsmedeltemperatur för hela landet. Årsmedeltemperaturen för Skara blev 8,3 grader jämfört med det normala för perioden 1961-90 som är 5,9 grader. Men 2014 inleddes dock med ganska kallt väder efter att ha varit mild hela december 2013. Den 13 januari var hela sjön islagd och i landskapet kring sjön låg ett decimetertjockt snötäcke. Det kallare vädret återspeglade också sjöns vattennivå som sjönk med 20 cm ned till +120,02 M. I början av februari började dock milda luftmassor strömma in och samtidigt smälte det snötäcke som fanns. Sjön var isfri den 23 februari och sjöns högsta vattennivå blev +120,21 M (fig 1) den 1 mars.

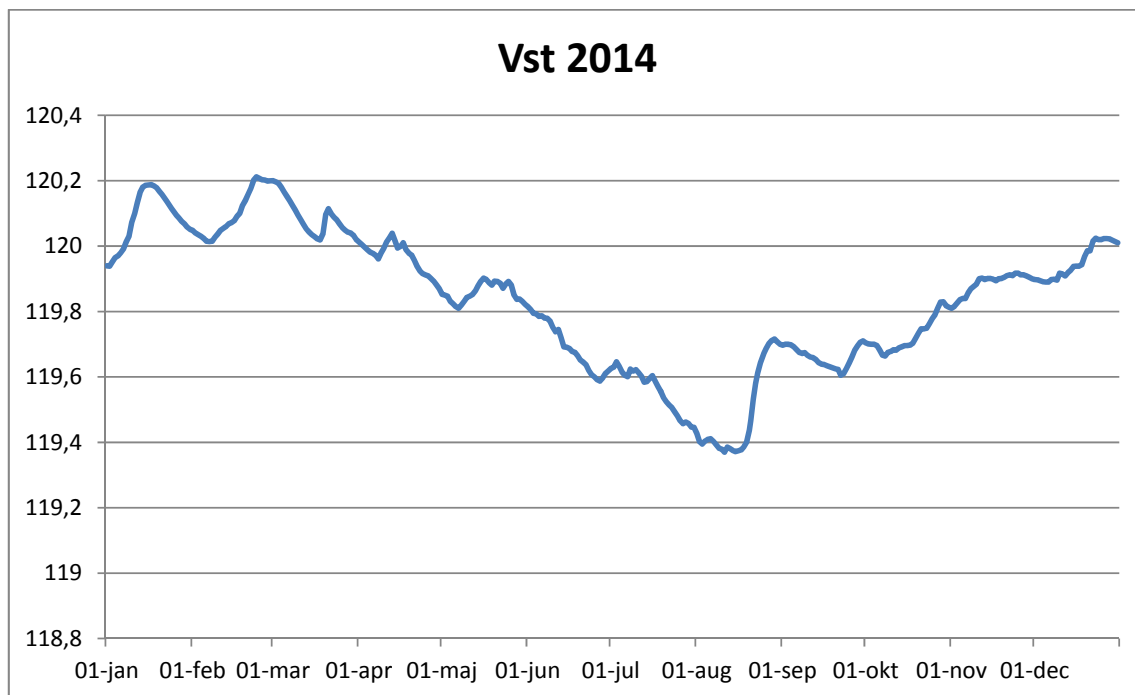
Våren inleddes med en mars månad som gott och väl låg över genomsnittet och i slutet av månaden och mitt under transäsongen uppmättes höga temperaturer. Vattennivån i sjön sjönk stadigt och några översvämningar av sjöns mader uteblev denna vår. April fortsatte med varmt och relativt torrt väder. Vattennivån sjönk sakta men stadigt men i början av maj kom bakslag med en kall och delvis regnig period. Sjön steg samtidigt med ca 10 cm (se fig 1).

Sommaren började tvekande med en juni som framförallt under andra halvan av månaden var kylig och ostadig fast en bit in i juli etablerade sig äntligen högsommarvärmen. I början av augusti kulminerade

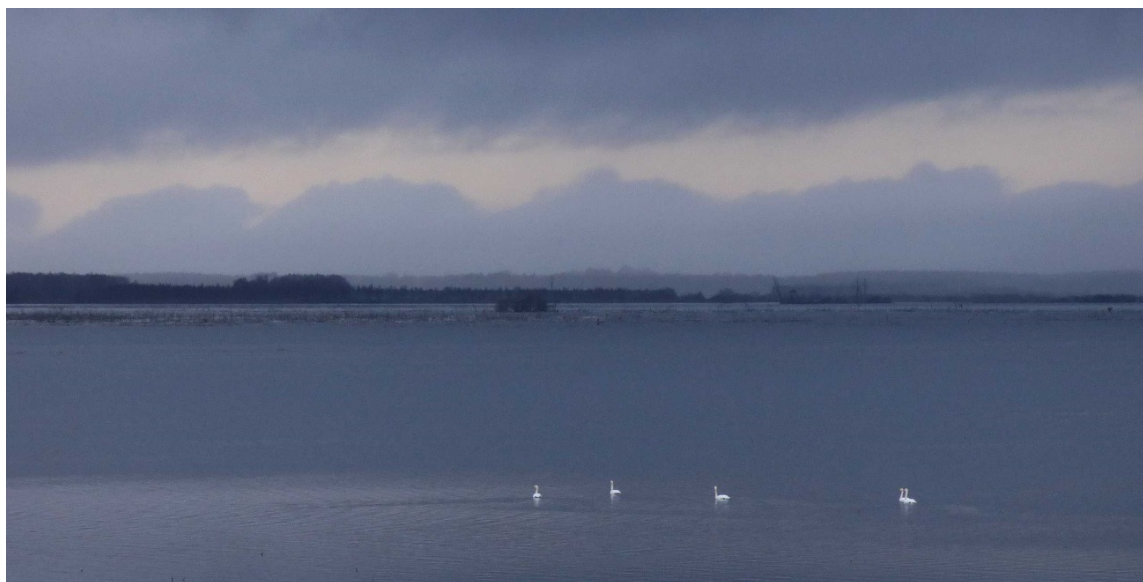
värmen och årets högsta temperatur inföll vid den här perioden. Det soliga och varma vädret återspeglar också sjöns vattennivå som uppnådde årets lägsta den 11 augusti med +119,37 M. Väderbilden kom dock att ändra sig helt under andra halvan av augusti med flera kraftiga skyfall och översvämningar på sina håll. Under denna period steg sjöns nivå med närmare 30 cm (se fig 1). Nederbörden var i Skara 173 mm och 270 % mot det normala för augusti.

September blev rekordsolig med normal nederbörd, det vill säga kring 50 mm för månaden, men under oktober kom flera lågtryck in västerifrån vilket medförde mer nederbörd än normalt för månaden. Även sjöns vattennivå fortsatte att stiga hela hösten fram till slutet av året. Som vanligt blev november väldigt solfattig och man började undra ett tag om det fanns någon sol. December fortsatte det milda vädret och en kortare köldknäpp inföll kring jul och mellandagarna. Den 26 december lade sig isen på sjön efter att kung Bore gjorde entré.

Medelvattenståndet för sjön över året blev + 119,84 M och vattenståndsamplituden mellan årets högsta och lägsta vattennivå var 84 cm. Årsnederbörden blev 723 mm vid SMHI:s station i Skara mot normala 556mm, vilket var 130% jämfört med normalt. Med normalt menas medelvärdet för 30-årsperioden, 1961-90.

Figur 1. Vattenståndet i Hornborgasjön 2014 (data från SMHI:s pegel 108-2455 Fågeludden).

Figur 2. Klarvattnet, januari 2014. Foto: Lotta Berg.

Natura 2000-inventeringar vid Hornborgasjön 2014

Åke Abrahamsson

Uppföljning av Natura 2000-områden gäller hela Sverige. Syftet med inventeringarna är att bedöma områdenas bevarandestatus genom fortlöpande och långsiktiga uppföljningar.

Inledning

Övergripande handlar det om att räkna de fåglar som är knutna till en noga avgränsad biotop, i detta fall strandäng. Uppgifter insamlas om det antal arter som utgör underlag för att skapa ett index som användes vid jämförelser mellan områden. Dessutom görs en bedömning av strandängens status i övrigt såsom betesintensitet, gräsmängd, förbuskning etc. Denna uppföljning görs under september till oktober månad. För Hornborgasjöns del innebär detta att fågellivet från och med 2005 skall följas upp på strandängarna kring sjön. Strandzonen är indelad i 15 delområden som skall inventeras inom en period på tre år, dvs. fem områden per år. Därtill kommer fyra fasta områden som skall inventeras årligen (Hornborgamaden, Almeö, Borängen och Långeland). Se tabell 2.

Inventeringsmetoden är anpassad för att göra det möjligt att genomföra uppföljningen med en rimlig arbetsinsats och därigenom säkerställa arbetet för framtiden. Resultatet rapporteras årligen till ansvariga inom Västra Götalands län. Bakgrund och inventeringsmetod har beskrivits av Svensk Naturförvaltning (2005). Inventeringarna 2014 har utförts av Lotta Berg (Fäholmen), Albin Torsson (Fågeludden), Kent Ove Hvass (Ytterberg), Christopher Magnusson (Hornborgamaden och Almeö), Lennart Ljuhs (Båltorpsmaden) och Jan Erik Pettersson (Vadboden, Borängen, Långeland).

Metod

Inventeringen utförs som en linjetaxering som upprepas två gånger per säsong. Varje

område besöks en gång i maj och en gång i juni månad under perioden 15 maj till 15 juni. Alla vuxna fåglar (ej årsungar) som vistas inom strandängen antecknas. Överflygande fåglar och individer som inte är knutna till området antecknas separat.

Avståndet mellan linjerna bör vara maximalt 100 meter och ordnas så att linjerna om möjligt genomkorsar ytan med ett zick-zack mönster. Vid den andra inventeringen genomkorsas området så att föregående linjer inte används, utan att inventeringsytan blir relativt jämnt täckt. Svårtillgängliga områden såsom t.ex. vassbälten eller blöta (dm-djupt vatten) delar inventeras genom att notera fåglar som ses eller hörs från dessa ytor. De fåglar som finns på vattenytan utanför strandlinjen räknas endast om de bedöms tillhöra strandängen. Detta kan naturligtvis vara svårt att avgöra, men individer längre ut än 25 meter räknas inte såvida det inte är uppenbart att de tillhör området. Det är önskvärt men inte nödvändigt att utföra inventeringen på morgonen.

Resultat och diskussion

Underlaget som skapas är inte tillräckligt för att mäta den häckande fågelfanan på ett riktigt sätt och det är inte heller avsikten. För att så skall kunna ske krävs att den metod som går under namnet revirkartering används. Ändå skapas här en form av resultat som kan användas på olika sätt även om frågorna understundom är fler än svaren.

Typarterna på Hornborgasjöns strandängar kan strikt begränsas till ett fåtal - tofsvipa, rödbena, sånglärka, ängspiplärka och gulärka detta om man definierar strandäng som öppen gräsmark. Ytterligare någon art kan eventuellt tillkomma.

Variationen mellan åren är relativt stor, varierande faktorer är t.ex. graden av betetryck (inklusive grågässens), olika inventerare år från år. Eftersom dessa rekryteras ur samma mycket begränsade krets har detta förmodligen liten betydelse.

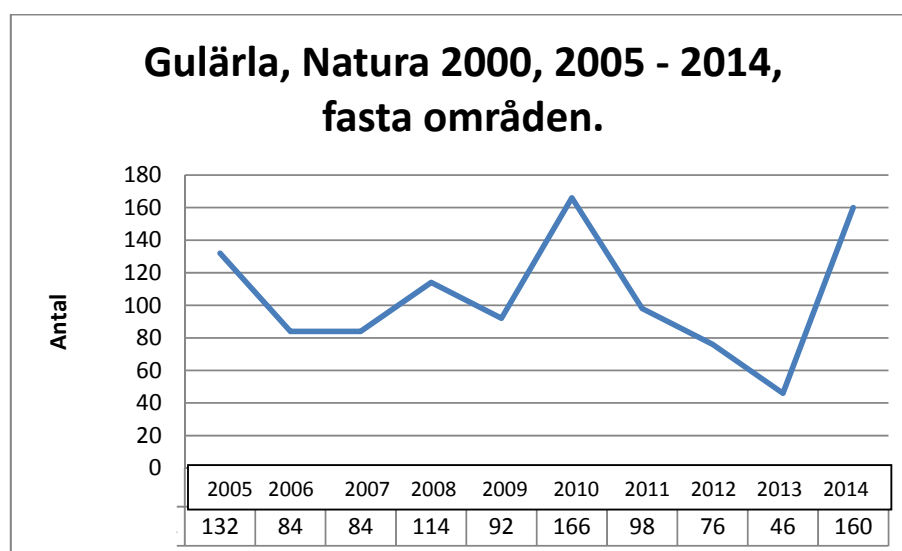
Därutöver är det endast två inventerings-tillfällen, som av naturliga skäl inte kan slumpas ut, utan väljs efter tillfälle och möjlighet.

Jag har själv gjort ett försök på Hornborgamaden efter tio punkter, en punkt per var hundra meter, och fått överraskande olika resultat mätt på arterna enligt ovan. Det förtjänar att påpekas att detta gjordes ett år när betetrycket var extremt högt från nöt och gäss. Detta endast sagt som underlag för diskussion; inventeringsmetoden är som påpekats ovan given.

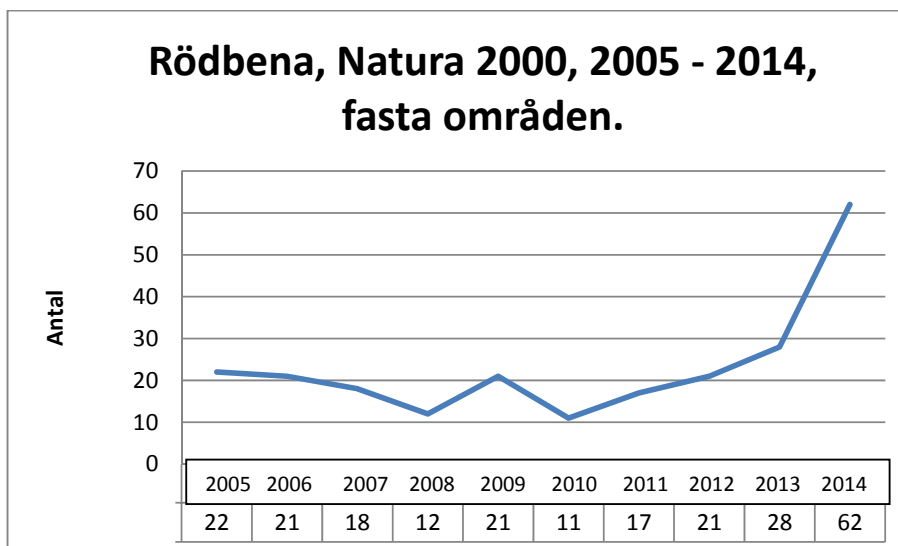
Tabell 1. Strandängsarterna enligt ovan under de senaste sex åren samtliga områden. För en korrekt relation jämför man i första hand år 2009 med 2012, 2010 med 2013 och 2011 med 2014. Påpekas bör att 2013 inventerades endast sju områden.

Art	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tofsvipa	351	115	303	252	71	307
Rödbena	55	23	71	62	28	62
Sånglärka	46	26	38	79	14	30
Ängspiplärka	96	50	107	49	19	69
Gulärta	199	216	239	180	88	294

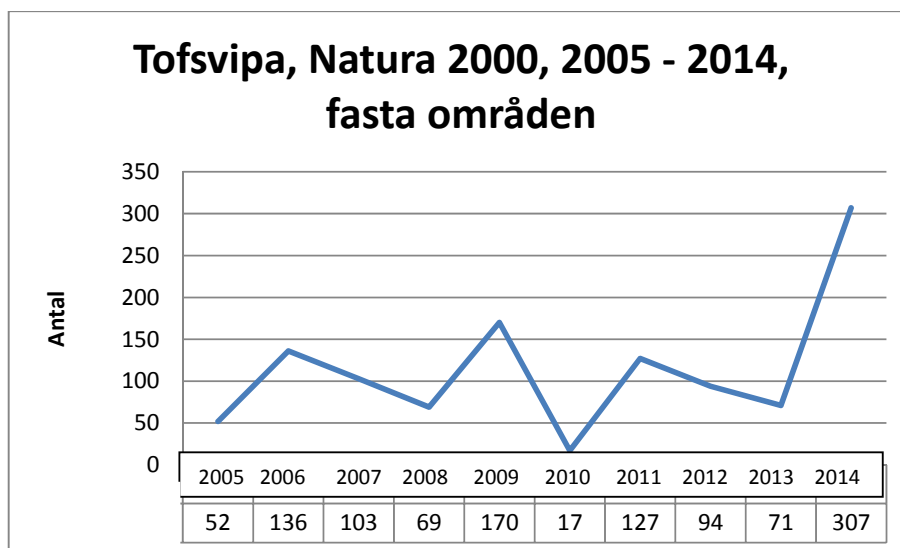
Nedan kan man se förekomsten av några av strandängsarterna inom de fasta områdena under hela perioden 2005 – 2014.

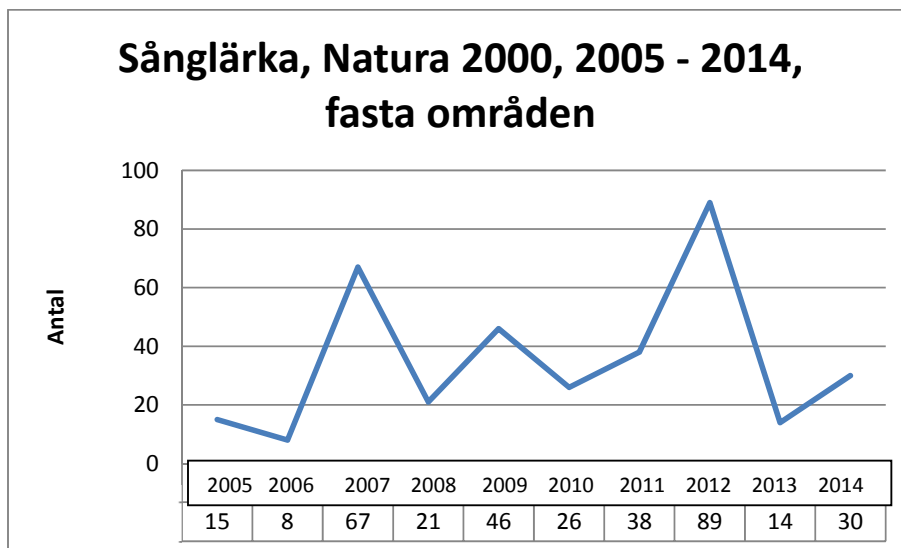
Figur 1. Förekomsten av gulärta inom de fasta områdena 2005-2014.

Figur 2. Förekomsten av rödbena inom de fasta områdena 2005 – 2014.

Figur 3. Förekomsten av tofsvipa inom de fasta områdena 2005 – 2014.

Figur 4. Förekomsten av sånglärka inom de fasta områdena 2005 – 2014.

Referens

Svensk Naturförvaltning. 2005. Instruktion för inventering av strandängar. Stencil.

Man kan där se att alla områden nu har inventerats tre gånger. Inventeringarna startade 2005 med Fäholmen, Fågeludden och Ytterberg och Vadboden som alternerande områden. Dessa områden har inventerats en fjärde gång 2014.

Inventeringsöversikt

I översikten nedan (tabell 1-4) kan man se hur alterneringen mellan områdena ser ut.

Tabell 1. Förteckning över Natura 2000-områden vid Hornborgasjön och planerat inventeringsår. Detta innebär att fyra fasta och fem rörliga områden inventeras årligen.

Område	Inventeringsår					
Hornborgamaden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Almeö	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Borängen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Långeland	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Fäholmen	2005	-	-	2008	-	-
Kärrtorp	-	2006	-	-	2009	-
Getnäsudden	-	-	2007	-	-	2010
Fågeludden	2005	-	-	2008	-	-
Kalvamyren	-	2006	-	-	2009	-
Vässtorpsviken	-	-	2007	-	-	2010
Ytterberg	2005	-	-	2008	-	-
Sätunamaden	-	2006	-	-	2009	-

Område	Inventeringsår					
Rönäs	-	-	2007	-	-	2010
Båltorpsmaden	2005	-	-	2008	-	-
Hångers udde	-	2006	-	-	2009	-
Vik	-	-	2007	-	-	2010
Vadboden	2005	-	-	2008	-	-
Dagsnäs	-	2006	-	-	2009	-
Hästahuvudet	-	-	2007	-	-	2010

Tabell 2. Förteckning över Natura 2000-områden vid Hornborgasjön och planerat inventeringsår. Detta betyder att fyra fasta och fem rörliga områden inventeras årligen.

Område	Inventeringsår					
Hornborgamaden	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Almeö	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Borängen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Långeland	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fäholmen	2011	-	-	2014	-	-
Kärrtorp	-	2012	-	-	2015	-
Getnäsudden	-	-	2013	-	-	2015
Fågeludden	2011	-	-	2014	-	-
Kalvamyren	-	2012	-	-	2015	-
Vässtorpsviken	-	-	2013	-	-	2016
Ytterberg	2011	-	-	2014	-	-
Sätunamaden	-	2012	-	-	2015	-
Rönäs	-	-	2013	-	-	2016
Båltorpsmaden	2011	-	-	2014	-	-
Hångers udde	-	2012	-	-	2015	-
Vik	-	-	2013	-	-	2016
Vadboden	2011	-	-	2014	-	-
Dagsnäs	-	2012	-	-	2015	-
Hästahuvudet	-	-	2013	-	-	2016

Tabell 3. Fågelförekomsten inom respektive delområde inom Natura 2000-området Hornborgasjön 2014. Tabellen redovisar samtliga förekommande arter och högsta antal som är knutna till strandängen från de inventeringar som utförts under perioden mitten av maj till mitten av juni månad.

Tabellen visar även samtliga arter som någon gång påträffats vid de senaste fem årens inventeringar. Följande förkortningar har använts; Hor = Hornborgamaden, Alm = Almeö, Bor = Borängen, Lån = Långeland, Fä = Fäholmen, Få = Fågeludden, Ytt = Ytterberg, Bål = Båltorpsmadden, Vad = Vadboden Hästahuvudet. Antal med tillägg (ö) avses fåglar som flygande födosökt över området.

Art	Hor	Alm	Bor	Lån	Fä	Få	Ytt	Bål	Vad
Knölsvan	1	3	8	-	-	2	-	19	-
Sångsvan	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Snögås	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grågås	1330	-	1500	-	-	260	625	460	1750
Kanadagås	13	-	50	-	-	9	-	33	-
Vitkindad gås	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gravand	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Snatterand	8	2	4	-	1	7	20	-	2
Kricka	2	-	-	-	-	2	190	-	25
Gräsand	31	5	7	-	2	16	135	-	4
Årta	3	-	2	-	-	-	-	-	-
Skedand	11	-	3	-	-	2	4	-	1
Brunand	-	-	-	-	-	3	-	3	-
Vigg	6	2	-	-	-	3	-	-	-
Knipa	-	-	-	-	-	-	-	9	-
Storskrake	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kornknarr	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Rapphöna	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Skäggdopping	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Gråhakedopping	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Storskarv	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Gråhäger	-	-	2	-	-	1	-	-	-
Sparvhök	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brun kärrhök	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Fiskgjuse	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Tornfalk	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lärfalk	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Havsörn	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Röd glada	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Ormvråk	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Sothöna	23	6	8	-	-	1	-	-	-
Trana	2	2	-	2	-	-	1	-	14

Art	Hor	Alm	Bor	Lån	Fä	Få	Ytt	Bål	Vad
Grå häger	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Strandskata	-	1	1	-	-	-	1	-	2
Tofsvipa	42	78	20	-	2	29	57	31	48
Enkelbeckasin	6	5	-	8	2	1	7	14	5
Storspov	2	2	-	-	-	-	-	1	-
Brushane	-	1	-	-	-	-	4	-	2
Svartsnäppa	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gluttsnäppa	-	2	-	-	-	-	-	2	1
Rödbena	15	6	5	-	-	9	5	5	17
Drillsnäppa	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grönben	1	1	-	-	-	4	3	8	9
Skogssnäppa	-	-	1	-	-	-	5	2	3
M Strandpipare	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Skrattmås	-	15	15	-	4	10	-	56	-
Fiskmås	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Havstrut	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gråtrut	-	-	-	-	-	-	-	7	-
Fisktärna	-	-	8	-	-	1	-	8	-
Ringduva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skogsduva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jorduggla	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Större hackspett	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gök	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tornseglare	-	-	-	-	8ö	10ö	-	17	-
Sånglärka	13	-	2	-	4	-	-	5	6
Ladusvala	-	-	-	-	3	7ö	-	43	-
Hussvala	-	-	-	-	-	10ö	-	16	-
Backsvala	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ängspiplärka	13	1	-	5	6	-	3	15	16
Trädpiplärka	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Gulärta	51	61	8	40	16	35	42	2	39
Sädesärta	1	4	6	-	2	20	-	9	5
Näktergal	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Järnsparv	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rödhake	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buskskvätta	3	-	1	5	2	-	5	49	9
Stenskvätta	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Dubbeltrast	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Taltrast	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koltrast	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Björktrast	2	-	-	-	-	4	-	6	3
Rödvingetrast	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Art	Hor	Alm	Bor	Lån	Fä	Få	Ytt	Bål	Vad
Törnskata	2	-	-	-	1	-	-	-	-
Gräshoppsångare	1	-	-	-	1	-	1	1	1
Sävsångare	30	13	3	1	13	2	4	17	4
Trastsångare	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Rörsångare	7	1	1	4	-	3	-	4	2
Kärrsångare	1	-	-	-	-	-	1	-	2
Härmsångare	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Törnsångare	3	-	-	-	4	-	-	25	-
Ärtsångare	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Trädgårdssångare	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Svarthätta	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Lövsångare	3	1	-	-	3	-	-	9	1
Grönsångare	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gärdsmyg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grå Flugsnappare	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S V Flugsnappare	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Entita	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blåmes	2	-	-	-	5	2	-	4	-
Talgoxe	-	-	-	-	2	2	-	3	2
Nötväcka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trädkrypare	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nötskrika	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skata	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Kråka	5	1	-	-	3	-	-	7	-
Kaja	4	-	-	-	-	2	-	37	-
Korp	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Stare	73	10	25	-	21	39	-	55	8
Bofink	-	-	-	-	3	2	-	8	-
Grönfink	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Steglits	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Hämpling	3	5	-	-	2	1	-	13	5
Rosenfink	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Pilfink	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Gråsparv	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Gulsparv	2	-	-	-	4	1	-	13	-
Sävspurv	40	13	10	10	13	6	1	19	22

Antal arter 2014	40	27	28	8	35	35	22	56	34
Antal arter 2013	30	26	23	13	-	-	-	-	-
Antal arter 2012	45	34	16	17	-	-	-	-	-
Antal arter 2011	43	45	24	17	39	41	20	20	46
Antal arter 2010	49	29	19	17	-	-	-	-	-
Antal arter 2009	45	28	22	19	-	-	-	-	-
Antal arter 2008	51	41	28	20	48	44	49	26	52
Antal arter 2007	49	40	31	17	-	-	-	-	-
Antal arter 2006	38	34	20	12	-	-	-	-	-

Figur 1. Strandäng (Borängen) vid Utloppet. Foto: Lotta Berg

Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2014

Åke Abrahamsson

Räkningarna av Hornborgasjöns våtmarksfåglar är basen i den omfattande undersökningsverksamhet som Hornborgasjöns fältstation bedriver sedan många år tillbaka. När fältstationen bildades i början av åttiotalet hade räkningarna redan pågått ett stort antal år; inte minst under Per Olof Swanberg ledning. Året 2014 var utan egentliga avvikelser mot vad som kunde förväntas, det möjliga undantaget från detta konstaterande är det faktum att våren var osedvanligt tidig.

Syfte och bakgrund

Syftet med projektet är att årligen räkna och följa upp förekomsten av de olika arter simfåglar som utnyttjar Hornborgasjön som rastlokal under vår och höst eller som i tiden däremellan häckar i sjön. Detta är ett sätt att fortlöpande mäta vad som händer med sjöns våtmarksfåglar successivt efter sjöns restaurering och den slutliga vattenståndshöjningen 1995. I själva verket finns en direkt koppling till den skötselplan som antogs för Hornborgasjön i samband med restaureringens färdigställande.

Genom alla år kan resultaten av simfågelräkningarna följas i den långa rad av Hornborgadokument som hittills producerats. Dessa finns numera även i PDF-format på Länsstyrelsens hemsida.

En sammanfattning över simfåglarnas förekomst åren 1991-2004, där trender analyseras under 10 år efter den slutliga restaureringen, har redovisats tidigare (Hermansson 2005). Nedan finns en förenklad uppföljning av denna sammanställning som avser att belysa arternas status i termer av deras uppnådda högsta antal.

Dessförinnan har räkningar av antalet rastande simfåglar i Hornborgasjön bedrivits sedan 1960-talet. Räkningarnas

genomförande under perioden fram till 1991 har beskrivits tidigare (Hermansson 2004).

Om häckande änder

Häckningar redovisas i sammanställningen av observationerna men kan ändå kort kommenteras under den här rubriken. Av de intressantaste simänderna (skedand, årtå och snatterand) finns för 2014 två årtkullar rapporterade. Tjugotvå årtor observerades vid räkningen den 3.5. Det är rimligt att anta att dessa var i Hornborgasjön för att häcka och att merparten förmodligen gjort så. Detta är mycket svårt; de har all anledning att dölja vad som pågår och sjön är stor. I den lilla Sjötorpasjön söder om Mösseberg häckade ett årtpar för första gången på flera år. Indikationerna var ytterst svaga och det berodde mest på tur att kullen upptäcktes, och det är inte svårt att förstå att många kullar i Hornborgasjön helt kan undgå upptäckt. Samma svårighet gäller förstås generellt för skedand och snatterand. En brunandkull och sju viggkullar finns rapporterade från Hornborgasjön under året. Vigen är en sen häckare där mitten av juli är en lämplig inventeringstid. Sex kullar härrör från området Ytterberg – Hornborgaviken och en från Fågeludden. Med tanke på att viggchonorna exponerar sina kullar helt öppet skulle det vara möjligt att räkna antalet kullar i hela sjön med en ganska rimlig inventeringsinsats.

Metod

Sjön är indelad i nio områden och räkningarna utförs från de punkter som framgår av bifogad karta (figur 3). De bästa observationsplatserna är fågeltornen som finns runt sjön. Dessutom används andra naturliga höjder utmed sjön som komplement. Punkterna enligt kartan skall alltid användas. Tornet vid Rödemosse var tidigare område tio men används inte längre på grund av att det är i dåligt skick och har

därför stängts av, men framför allt därför att skogen har vuxit så att det inte fyller sin funktion längre. Under våren 2014 genomfördes hela åtta veckovisa räkningar med start den 16.3. Räkningarna påbörjas någon timme efter soluppgången och samordnas i förekommande fall mellan räknarna för att undvika dubbelräkning och liknande. Sedan lång tid tillbaka sker den sista räkningen för våren några dagar in i maj.

Under hösten utförs räkningarna i mitten av respektive månad från augusti till november eller så länge som det är isfritt. Hösten 2014 medgav räkning även i december. Vi räknar på den lördag som infaller närmast den femtonde i månaden. Dessutom är det en målsättning att räkningarna skall ingå i de internationella simfågelräkningarna och även överensstämma med tidpunkten för räkningarna i sjön Tåkern. Områdesindelningen under hösten är densamma som under våren, dock räknas den södra delen av sjön genom paddling efter en given rutt. Under hösten 2014 genomfördes fem standardiserade räkningar med start den 15.8. Simfåglar är i vår definition vidast möjliga begrepp; tranor ingår dock inte, så inte heller skrattnås om våren. Vi har även sett det som värdefullt att notera rovfåglarna, inte minst sjöns havsörnar. Honor och hanar av änderna separeras under våren.

Resultaten bearbetas inte på något vis utan det är originalprotokollens siffror som redovisas nedan. Om någon av de här nämnda observationerna skall granskas av regional rapportkommitté svarar observatören själv för detta och det påverkar inte resultatet enligt nedan.

Resultat

Våren

I tabell 3 kan man jämföra de högsta antalen av respektive art för 2014 med de högsta för åren 1991-2013.

Våren var tidig vilket gjorde att gäss och sångsvanar inte gjorde de sedvanliga längre

uppehållen vid Vadboden, utan snabbt drog vidare. I själva verket innehöll vårsången inte någonting som sticker ut. Man kan dock framhålla en kärrensäppa den 16 mars vilket tyder på att det handlade om den sydliga rasen. Som bekant för denna numera en mycket tynande tillvaro.

Hösten

Även hösten var normal, den förnämsta händelsen var förstås den brednäbbade simsnäppa som rastade vid Vadboden den 16 oktober. Inlandsfynd är mycket ovanliga och detta är naturligtvis det första fyndet för Hornborgasjön och även det första för Falköpings kommun. En annan anmärkningsvärd händelse är 303 vitkindade gäss den 16 oktober. Detta kan vara det största antalet någonsin vid sjön. Vi hade därtill svart stork och ägretthäger även 2014. Ägretthägerarna nöjde sig med att vara tre denna gång, men både dessa och storken stannade ett tag till mångas glädje.

Hela sju skrântärnor, både storlom och smålom, tjugo svärtor samt fynd av kungsfiskare vid två räkningstillfällen hittar man vi en genomläsning av sammanställningen. Endast kniporna överträffade sitt tidigare högsta antal; från 1466 till 1471 exemplar. Se tabell 3.

Grågåsen är en art vars förekomst vi inte kan räkna korrekt med den metod vi använder för simfågelräkningarna. När räkningarna startar på morgonen har grågässen redan flugit ut från sjön. Senare på förmiddagen återvänder de till Hornborgasjön eller någon annan sjö för att dricka varefter det lite senare åter bär av ut på mot fälten. Grågässen vid Hornborgasjön räknas också separat vid flera tillfällen tidigare under säsongen, dels som häckande, dessutom görs en totalräkning under försommaren samt dessutom en räkning riktad mot relationen utvalda fält och gåsförekomst.

Hur många gäss som uppehåller sig i området efter ruggningen vet vi egentligen inte. Det är endast de antal som fältstationen samlar in som finns att tillgå. Flera markägare har vittnat om att man upplever att gässen varit färre under sommar och höst 2014 än vad som förväntats. Antalet gäss under ruggningsperioden förefaller dock ha varit lika eller fler som under tidigare år – runt 20 000 exemplar.

Tack

Simfågelräkningarna vid Hornborgasjön är ett lagarbete, där det krävs stor kännedom om artbestämning och områdenas avgränsningar samt att det görs noggranna anteckningar. Totalt har 15 personer deltagit i räkningarna; Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Hanna Berg, Christer Blank, Katarina Bremsjö, Magnus Hallgren, Peder Hedberg Fält, Clas Hermansson, Anita

Ljungström, Kent Ove Hvass, Gunnar Jakobsson, Stig Karlsson, Bengt Pettersson, Janne Pettersson och Albin Thorsson.

Litteratur:

Hermansson, C. 2005. Rastande simfåglar i Hornborgasjön – resultat från 2004 och sammanfattning av åren 1991-2004. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. sid 26-37. Meddelande nr 34 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborga-dokument nr 40. Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Hermansson C, Laudon K M, Thorsson E. Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2005-2008. I Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006-2009. Meddelanden nr 35-38 från Hornborgasjöns fältstation / Hornborga-dokument nr 41 - 44. Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Figur 1. Enkelbeckasin. Foto: Rolf Andersson

Tabell 1. Sammanställning över resultaten från simfågelräkningarna vid Hornborgasjön våren 2014

Art – datum för räkning	16.3	22.3	29.3	5.4	12.4
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	813	793	994	836	942
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	79	192	286	256	186
Mindre sångsvan <i>C. columbianus</i>	0	3	0	0	3
Sädgås <i>Anser fabalis</i>	2	0	0	0	0
Tundrasädgås <i>Anser f. rossicus</i>	0	0	0	1	0
Bläsgås <i>A. albifrons</i>	76	73	111	155	16
Grågås <i>A. anser</i>	1106	1155	1908	1683	1304
Grågås x Kanadagås <i>A a X B c</i>	0	5	3	5	2
Spetsbergsgås <i>A brachyrhynchus</i>	0	1	0	27	3
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	184	160	275	253	187
Vitkindad gås <i>B. leucopsis</i>	2	4	4	0	0
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	0	0	1	0	0
Bläsand <i>Anas penelope</i>	500	1152	1225	1507	1342
Snatterand <i>A. strepera</i>	48	62	93	128	117
Kricka <i>A. crecca</i>	491	1340	1457	1654	2639
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	911	841	530	773	618
Stjärtand <i>A. acuta</i>	97	132	152	148	120
Årta <i>A. querquedula</i>	0	0	0	0	0
Skedand <i>A. clypeata</i>	1	0	8	37	44
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	44	173	161	160	76
Bergand <i>Aythya marila</i>	0	0	0	0	2
Vigg <i>A. fuligula</i>	1685	1604	2273	2611	3280
Sjöorre <i>Melanitta nigra</i>	0	0	0	0	0
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	3095	3493	3465	2165	1686
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	311	199	247	147	136
Småskrake <i>M. serrator</i>	1	0	2	3	2
Storskrake <i>M. merganser</i>	191	101	66	83	32
Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	0	2	0	0	0
Ejder <i>Somateria molissima</i>	0	0	0	0	1
Smådopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	2	0	3	1	0
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	139	197	570	515	513
Gråhakedopping <i>P. grisegena</i>	24	61	132	161	218
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	0	0	1	4	3
Svarthalsad dopping <i>P. nigricollis</i>	3	0	16	19	57
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	41	21	21	53	55
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	47	11	16	16	34
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	0	0	1	0	0
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	0	0	0	0	0
Sothöna <i>Fulica atra</i>	320	754	1047	816	425

Art – datum för räkning	16.3	22.3	29.3	5.4	12.4
Rörhöna <i>Gallinula chloropus</i>	0	0	0	0	0
Strandskata <i>Haematopus ostralegus</i>	0	0	0	3	1
Mindre strandpipare <i>Charadr. dubius</i>	0	0	0	0	1
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	485	255	461	540	380
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	0	0	0	0	0
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	2	4	23	7	12
Storspov <i>Numenius arquata</i>	0	14	16	1	19
Kärrensäppa <i>Calidris alpina</i>	1	0	0	0	0
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	0	0	0	0	0
Rödbena <i>T. totanus</i>	0	0	2	15	29
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	0	0	0	1	1
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	0	1	3	3	2
Grönben <i>T. glareola</i>	0	0	0	0	0
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	0	0	0	0	0
Fiskmås <i>Larus canus</i>	0	17	12	12	9
Gråtrut <i>L. argentatus</i>	1	43	181	30	27
Silltrut <i>L. fuscus</i>	0	0	0	0	0
Havstrut <i>L. marinus</i>	0	11	6	14	5
Dvärgmås <i>Hydrocoloeus minutus</i>	0	2	0	0	0
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	0	0	0	0	1
Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	0	0	0	0	0

Fortsättning våren 2014

Art – datum för räkning	19.4	26.4	3.5
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	881	1229	958
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	150	14	8
Mindre sångsvan <i>C. columbianus</i>	5	0	0
Sädgås <i>Anser fabalis</i>	25	23	0
Bläsgås <i>A. albifrons</i>	12	2	0
Grågås <i>A. anser</i>	1481	1839	1595
Grågås x Kanadagås <i>A a X B c</i>	4	2	3
Spetsbergsgås <i>A brachyrhynchus</i>	9	8	6
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	174	159	156
Vitkindad gås <i>B. leucopsis</i>	8	0	0
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	0	0	0
Stripgås <i>Alopochen aegyptiaca</i>	0	1	0
Bläsand <i>Anas penelope</i>	845	592	103

Art – datum för räkning	19.4	26.4	3.5
Snatterand <i>A. strepera</i>	193	142	103
Kricka <i>A. crecca</i>	1633	1316	310
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	356	173	163
Stjärtand <i>A. acuta</i>	68	36	17
Årta <i>A. querquedula</i>	0	6	22
Skedand <i>A. clypeata</i>	61	77	36
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	154	165	107
Bergand <i>Aythya marila</i>	0	0	2
Vigg <i>A. fuligula</i>	3001	3265	1684
Svärta <i>Melanitta fusca</i>	0	0	2
Sjöorre <i>Melanitta nigra</i>	2	5	0
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	982	783	503
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	87	40	17
Småskrake <i>M. serrator</i>	0	21	1
Storskrake <i>M. merganser</i>	31	5	2
Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	0	0	4
Ejder <i>Somateria molissima</i>	0	0	0
Smådopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	2	1	0
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	498	623	683
Gråhakedopping <i>P. grisegena</i>	160	179	156
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	17	11	10
Svarthalsad dopping <i>P. nigricollis</i>	92	99	61
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	89	93	97
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	15	18	10
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	1	1	1
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	0	0	1
Sothöna <i>Fulica atra</i>	538	516	312
Rörhöna <i>Gallinula chloropus</i>	0	0	0
Strandskata <i>Haematopus ostralegus</i>	5	3	3
Mindre strandpipare <i>Charadr. dubius</i>	0	0	1
Större Strandpipare <i>Charadr. hiaticula</i>	0	1	0
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	407	366	348
Ljungpipare <i>Pluvialis apricaria</i>	1	4	0
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	1	14	97
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	26	19	21
Storspov <i>Numenius arquata</i>	3	0	3
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	0	0	6
Rödbena <i>T. totanus</i>	58	84	76
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	0	6	11
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	9	6	4
Grönben <i>T. glareola</i>	0	15	46

Art – datum för räkning	19.4	26.4	3.5
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	0	4	5
Fiskmåå <i>Larus canus</i>	14	7	10
Gråtrut <i>L. argentatus</i>	27	17	20
Havstrut <i>L. marinus</i>	8	10	15
Dvärgmåå <i>Hydrocoloeus minutus</i>	2	4	4
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	1	28	121
Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	0	0	3
Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	0	0	2

Tabell 2 . Sammanställning av resultatet från simfågelräkningarna vid Hornborgasjön hösten 2014.

Art – datum för räkning	16.8	11.9	18.10	15.11	14.12
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	2256	1707	1983	2142	2036
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	130	43	16	66	91
Bläågåå <i>Anser albifrons</i>	0	0	5	0	0
Säågåå <i>Anser fabalis</i>	0	0	3	0	0
Grågåå <i>Anser Anser anser</i>	1089	8672	5616	331	4
Grågåå x Kanadagåå <i>A a X B c</i>	2	0	0	0	0
Obest hybridgåå <i>Anser sp</i>	0	0	2	0	0
Kanadagåå <i>Branta canadensis</i>	207	314	233	56	291
Vitkindad gåå <i>B. leucopsis</i>	0	0	303	0	0
Prutgåå <i>Branta bernicla</i>	0	1	2	0	0
Bläåsand <i>Anas penelope</i>	472	3277	6507	584	66
Snatterand <i>A. strepera</i>	1936	1171	745	336	0
Kricka <i>A. crecca</i>	9618	5182	3754	1711	2
Gräåsand <i>A. platyrhynchos</i>	2716	4405	2370	1688	439
Stjärtand <i>A. acuta</i>	15	85	316	21	0
Årta <i>Anas querquedula</i>	2	2	0	0	0
Skedand <i>A. clypeata</i>	24	102	36	67	0
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	2013	237	4	331	3
Vigg <i>A. fuligula</i>	234	452	1487	1950	606
Svärta <i>Melanitta fusca</i>	0	0	0	20	0
Alfågel <i>Clangula hyemalis</i>	0	0	0	3	0
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	423	473	520	1471	394
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	3	4	298	446	204
Storskrake <i>M. merganser</i>	0	6	245	290	274
Småopping <i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	5	0	0	0

Art – datum för räkning	16.8	11.9	18.10	15.11	14.12
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	200	270	109	91	0
Gråhakedopping <i>P. griseogen</i>	8	1	0	2	0
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	7	2	0	0	0
Svarthalsad dopping <i>P. nigricollis</i>	4	1	0	0	0
Smålom <i>Gavia stellata</i>	0	0	1	0	0
Storlom <i>Gavia arctica</i>	0	0	0	1	0
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	214	311	225	31	0
Ägretthäger <i>Egretta alba</i>	3	0	2	0	0
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	110	21	34	35	2
Svart stork <i>Ciconia nigra</i>	1	0	0	0	0
Sothöna <i>Fulica atra</i>	5550	7386	6300	4770	600
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	0	0	0	0	0
Större strandpipare <i>Charadr. hiaticula</i>	51	3	0	0	0
Ljungpipare <i>Phuivalis apricaria</i>	0	2	0	0	0
Kustpipare <i>P. squatarola</i>	6	2	40	0	0
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	3103	865	115	1	2
Kärnsnäppa <i>C. alpina</i>	35	7	0	0	0
Rödspov <i>Limosa limosa</i>	0	2	0	0	0
Myrspov <i>Limosa lapponica</i>	1	0	0	0	0
Storspov <i>Numenius arqata</i>	0	0	0	2	0
Dubbelbeckasin <i>Gallinago media</i>	0	1	0	0	0
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	124	19	2	0	0
Brednäbbad simsn. <i>Phalaro. fulicarius</i>	0	0	1	0	0
Brushane <i>Philomachus pugnaz</i>	132	7	0	0	0
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	4	0	1	0	0
Rödbena <i>T. totanus</i>	20	0	0	0	0
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	112	40	2	0	0
Grönbenäppa <i>T. glareola</i>	101	0	0	0	0
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	8	0	0	0	0
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	36	3	0	0	0
Dvärgmåås <i>Larus minutus</i>	1	0	0	0	0
Skrattmåås <i>L. ridibundus</i>	98	5	50	2	6
Fiskmåås <i>L. canus</i>	13	3	6	6	97
Gråtrut <i>L. argentatus</i>	14	0	44	13	220
Havstrut <i>L. marinus</i>	0	0	0	0	0
Skräntärna <i>Hydroprogne caspia</i>	7	0	0	0	0
Fisktärna <i>S. hirundo</i>	192	0	0	0	0
Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	1	0	0	0	0
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	1	0	1	0	0

Tabell 3. Här jämförs de högsta registrerade antalen för några våtmarksarter under räkningarna 1991 till 2013 (Se Hermansson, 2004 samt Hornobrgadokumentet 2005-2013) med resultaten från 2014. Siffran efter antalet anger vilket år detta uppnåddes.

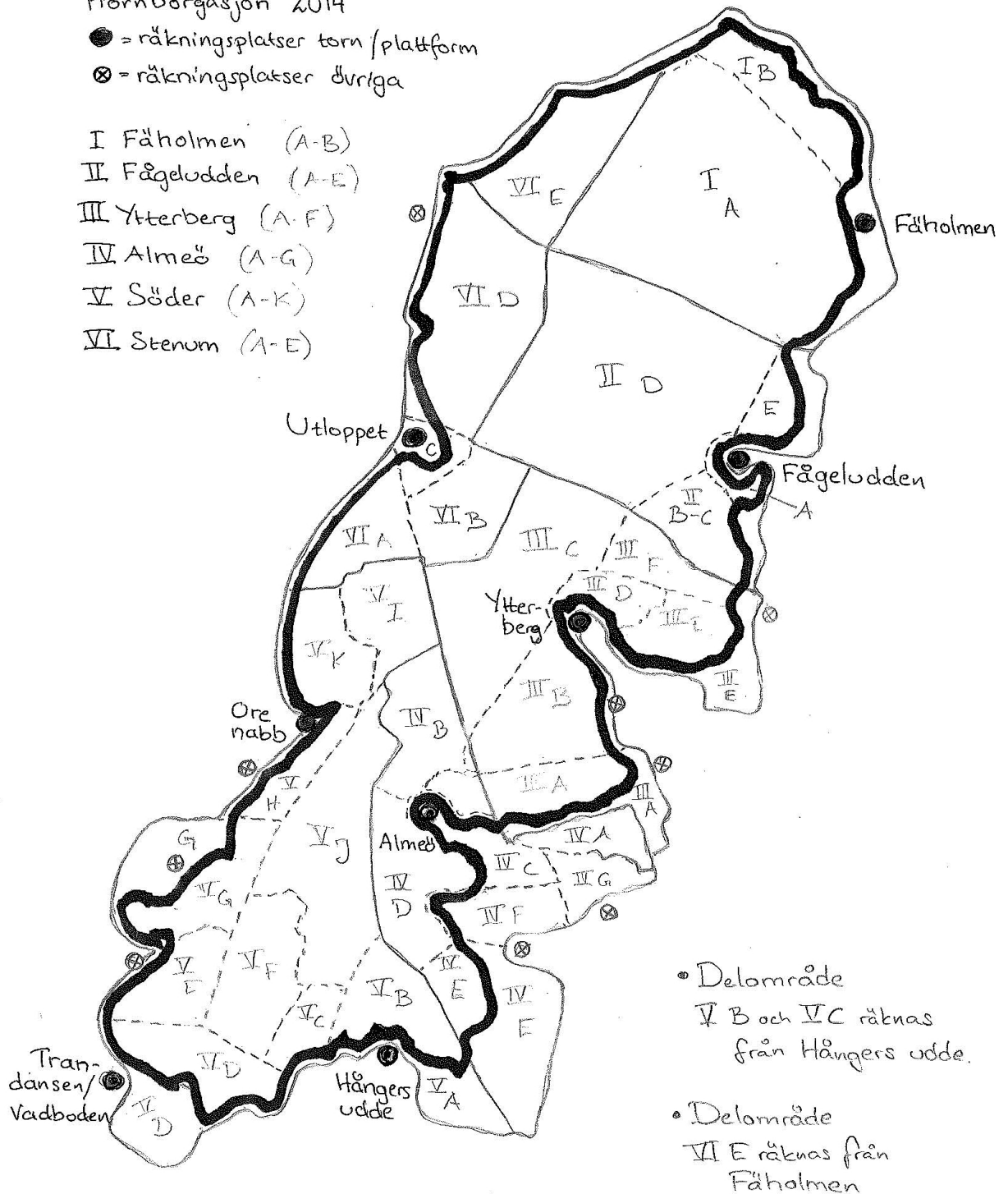
Art	Simfågelräkningar 1991–2013		Simfågelräkningar 2014	
	Vår	Höst	Vår	Höst
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	1372-11	2359-09	1229	2256
Sångsvan <i>C. cygnus</i>	3220-13	200-98	286	130
Grågås <i>Anser anser</i>	2602-13	8864-11	1908	8672
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	557-13	760-05	275	314
Bläsand <i>Anas penelope</i>	2544-10	11220-13	1507	6507
Snatterand <i>A. strepera</i>	310-07	2212-12	193	1936
Kricka <i>A. crecca</i>	3850-01	14063-13	2639	9618
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	1370-06	6850-13	911	4405
Stjärtand <i>A. acuta</i>	258-09	524-09	152	316
Årta <i>A. querquedula</i>	88-93	111-94	22	2
Skedand <i>A. clypeata</i>	197-03	520-13	77	102
Brunand <i>Aythya ferruginea</i>	970-05	10500-06	173	2013
Vigg <i>A. fuligula</i>	5105-09	2596-10	3280	1950
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	3657-10	1466-12	3493	1471
Salskrake <i>Mergus albellus</i>	314-10	722-13	311	446
Storskrake <i>M. merganser</i>	1750-10	1150-09	191	290
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	1360-08	833-09	683	270
Gråhakedopping <i>P. grisegena</i>	328-11	37-06	218	8
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	39-96	8-06	17	7
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	440-01	560-00	93	311
Sothöna <i>Fulica atra</i>	9600-06	21100-04	1047	6300
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	850-03	3192-11	540	3103
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	90-09	25-97	84	20
Storspov <i>Numenius arquata</i>	165-12	20-12	19	2
Enkelbeckasin <i>G. gallinago</i>	113-03	431-13	26	124

Not. För vadarnas del finns siffror endast i mycket begränsad omfattning att tillgå från tiden före 2001 med dokumenten som källa. Det är emellertid värdefullt att kunna redovisa några av de arter som tillhör Hornborgasjöns strandängsfauna.

Områdesindelning
Hornborgasjön 2014

- = räkningsplatser torn/plattform
- ⊗ = räkningsplatser övriga

- I Fäholmen (A-B)
- II Fågeludden (A-E)
- III Ytterberg (A-F)
- IV Almeö (A-G)
- V Söder (A-K)
- VI Stenum (A-E)

- Delområde
VB och VC räknas
från Hångers udde.
- Delområde
VIE räknas från
Fäholmen

Figur 3. Karta över Hornborgasjön med de viktigaste punkterna för simfågelräkningarna utmärkta.

Häckande gråhakedoppingar i Hornborgasjön 2014

Christopher Magnusson

Inledning

Det finns häckningsdata för gråhakedopping sedan 1985. Då var Lars-Erik Johansson och Hans-Erik Johansson ansvariga för projektet fram till 1999. År 2000 tog Peder Hedberg Fält över. Senast gråhakedoppingarna inventerades i sjön var 2011.

Inventeringen sker dels för att följa upp förändringarna hos gråhakedoppingen i samband med sjöns restaurering, men även för att kontrollera beståndets storlek och sammansättning i relation till sjöns ekologiska system.

Metodik

Under tiden 29 maj till 23 juni har inventeringar av antalet häckande par genomförts. Främst har inventeringarna utförts från olika landbaserade observationsplatser utmed sjön så att alla områden har täckts upp. Indelningen av dessa är desamma som används vid

simfågelräkningarna. De delar av sjön som inte kunnat inventeras från land, såsom södra delen och Korpaboviken, har istället inventerats från kanot i mitten av juni.

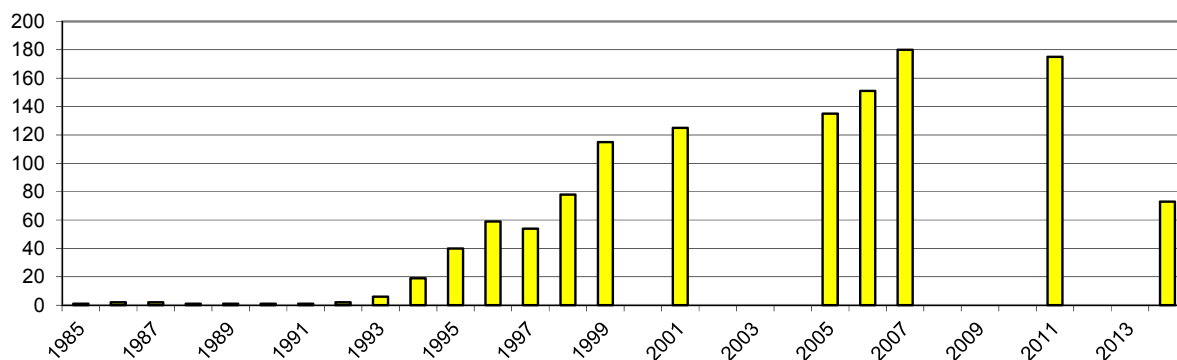
Antalet par har beräknats utifrån observationer av framför allt ruvande fåglar, men även par. Antalet observationer har vid varje besök noterats för varje delområde. Därefter har de överförts till kartan.

Resultat

Totalt beräknas den häckande populationen 2014 till 73 par. Områdena med flest häckande doppingar var söder om Fågeludden ner till Hornborgaviken. Områden med tidigare höga populationer som Lervik, Stenumsviken och Korpaboviken var i år betydligt glesare. De flesta häckningar har skett i videbuskage. I de områden där antalet häckningar minskat är buskagen nu väldigt glesa.

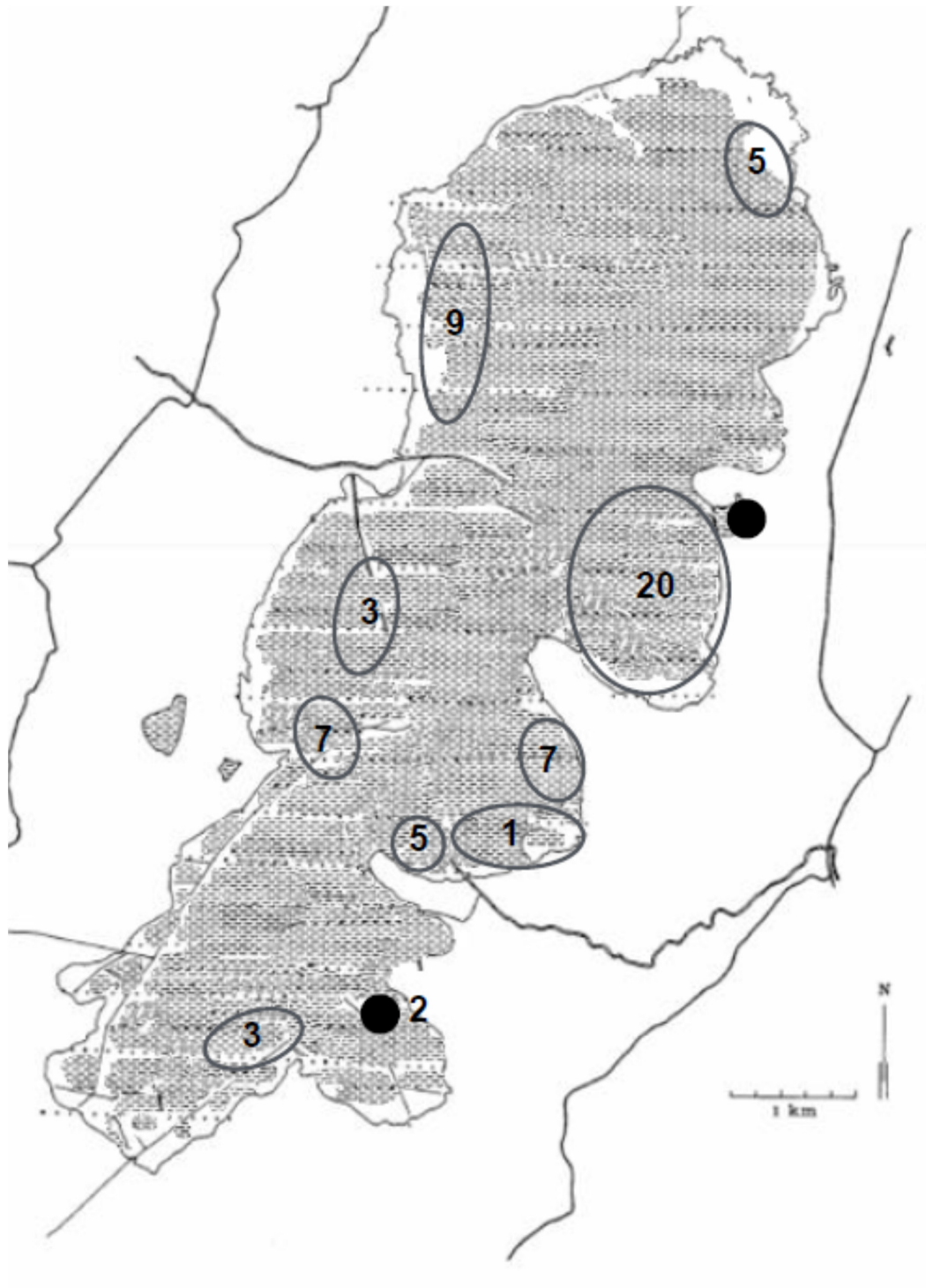
Tabell 1. Antal häckande par av gråhakedopping i Hornborgasjön 2014.

Art	Antal
Gråhakedopping (<i>Podiceps grisegena</i>)	73

Figur 1. Antalet häckande par av gråhakedopping *Podiceps grisegena* i Hornborgasjön 1985-2014. Inventering ej utförd år 2000, 2002-2004, 2008-2010, 2012-2013.

Hornborgasjön 2014

Figur 2. Bo/par av gråhakedopping *Podiceps grisegena* i Hornborgasjön 2014.

Svarthalsade doppingar och svarthakedoppingar i Hornborgasjön 2014

Peder Hedberg Fält

Inledning

Projektet startades redan 1981 (Karlsson, 1982) men år 1985 övertog Lars-Erik Johansson och Hans-Erik Johansson ansvaret och drev projektet fram till 1999. Från år 2000 övertog jag själv ansvaret som projektledare och har därefter årligen genomfört inventering av häckande doppingar. Under 2000 och 2001 samt 2005 till 2007 räknades samtliga par häckande eller revirhävande doppingar i sjön samt antalet kullar av svarthakedopping och svarthalsad dopping. På grund av tidsbrist åren 2002 till 2004 samt 2008 och framåt har jag koncentrerat mig på att endast följa upp häckande svarthalsad dopping och svarthakedopping samt häckningsframgången för de båda arterna. Eftersom gråhakedoppingen var riksinventeringsart 2011 räknades då antalet häckande par i sjön, men därefter har ingen beräkning av beståndet gjorts förrän i år.

Inventeringarna är dels till för att följa upp förändringarna hos de olika arterna av häckande doppingar i samband med sjöns restaurering men även kontrollera beståndens storlek och sammansättning i relation till sjöns ekologiska system, främst sjöns fiskfauna. Inventering av fiskfaunan har under året gjorts av Havs- och Vattenmyndigheten (HAV) och Länsstyrelsen.

Metodik

Under tiden 15 april till 15 juli har inventeringar efter antalet häckande par hos svarthakedopping och svarthalsad dopping genomförts. Inventeringarna har främst utförts från olika observationsplatser runt sjön så att alla delområden har täckts upp. Indelningen av dessa områden är detsamma som används vid simfågelräkningarna. Delar av sjön som ej gått att inventera från land

såsom Korpaboviken, Stenum och södra delen har istället inventerats från kanot från mitten av maj till mitten av juli i samband med att övriga inventeringar av våtmarksfåglar görs.

Metod för inventeringarna följer i stort de anvisningar som Svensson (1976) angivit för inventering av vattenfåglar. För svarthalsad dopping har häckande par beräknats utifrån antalet bebodda bon vid respektive koloni. Hos svarthakedopping har häckande par angetts då påbörjade eller bebodda bon har observerats eller då par har noterats under större delen av häckningssäsongen inom ett begränsat område av sjön. Observationer av aktuella arter har vid varje besök prickats in på kartor eller på annat sätt noteras för respektive delområde. Observationerna har sedan förts över på artkartor, varefter utvärdering har gjorts.

Resultat

Svarthakedopping

Inga par noterades som kan anges som häckande eller revirhävande. Ett par sågs utanför Fäholmen i mitten av maj men några indicier till revirbildning eller bobyggnation konstaterades ej. Sista observationen av paret gjordes den 20 maj.

Svarthalsad dopping

De första svarthalsade doppingarna anlände till sjön så tidigt som den 13.3 då tre exemplar sågs utanför Fågeludden. Antalet fåglar steg ganska fort i april; vid simfågelräkningarna från den 5.4 noterades 19 individer och den 19.4 hade antalet stigit till 92. I mitten av april börjar fåglarna att välja ut de områden som skall utgöra lämpliga häckningsplatser. I mitten

av april sågs också flera svarthalsade doppingar i södra delen, vilka intresserade sig för de öar där skrattmåsar höll på med sina bobestyr. Totalt under året hittades två olika kolonier med svarthalsade. Dessa låg

strax intill varandra i södra delen av sjön (se figur 4). Vid boräkning den 17:e maj noterades totalt 96 bon, fördelat på 58 respektive 38 bon. Inga räkningar av antalet kullar gjordes.

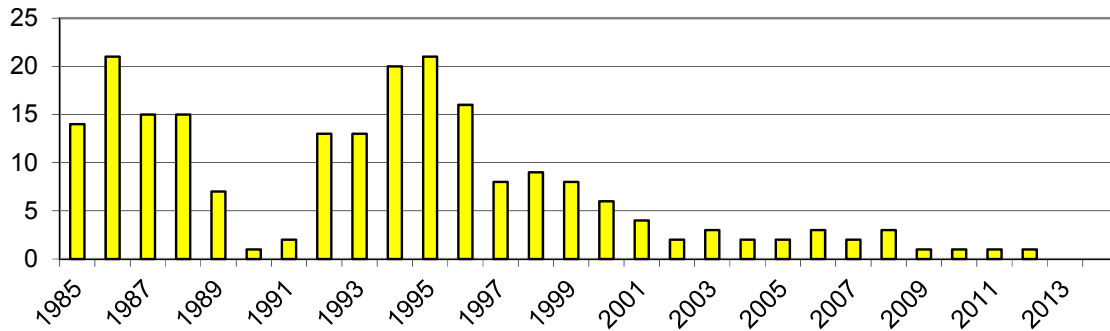
Tabell 1. Antal häckande par av svarthakedopping och svarthalsad dopping i Hornborgasjön 2014.

Art	Antal
Svarthakedopping (<i>Podiceps auritus</i>)	0
Svarthalsad dopping (<i>Podiceps nigricollis</i>)	96

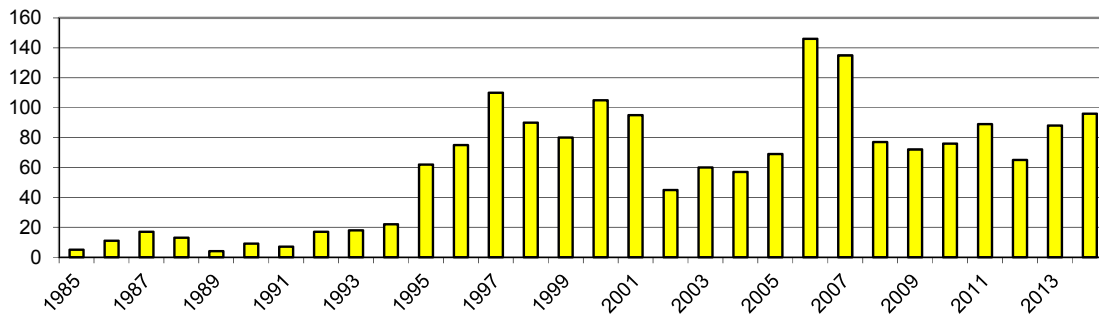
Referenser

Karlsson, T. 1982. Doppingar. I: *Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1981*. sid 52-60. *Hornborga-dokument nr 2*. Statens naturvårdsverk och Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

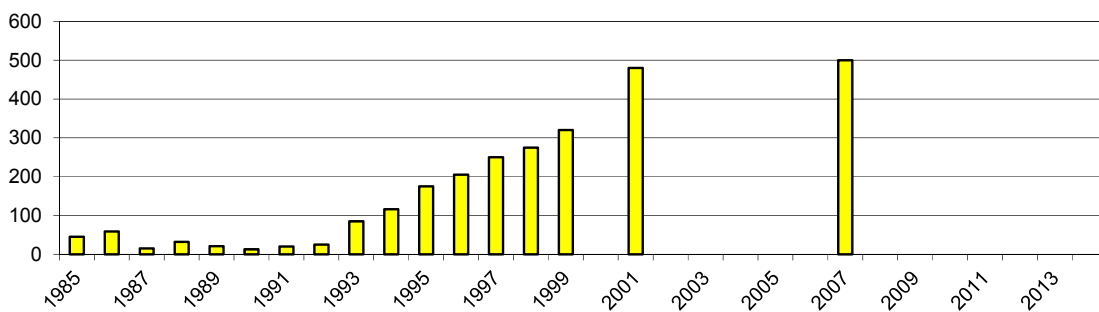
Svensson, S. 1976. Inventering av vattenfåglar. Stencil. Lunds universitet.

Figur 1. Antalet häckande par av svarthakedopping *Podiceps auritus* i Hornborgasjön 1985-2014.

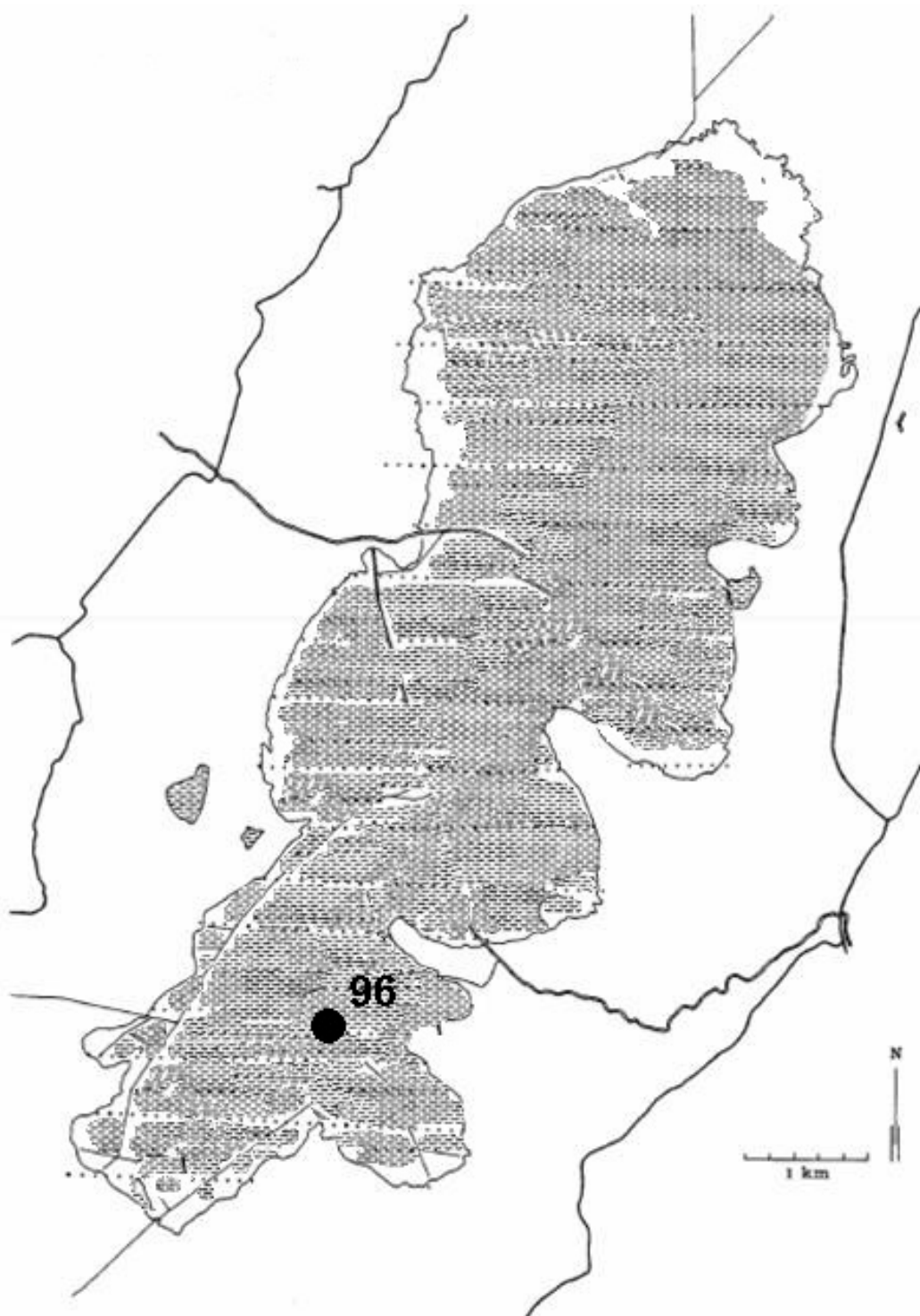

Figur 2. Antalet häckande par av svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* i Hornborgasjön 1985-2014.

Figur 3. Antalet häckande par av skäggdopping *Podiceps cristatus* i Hornborgasjön 1985-2014. Inventering ej utförd år 2000, 2002-2006, 2008-2014.

Hornborgasjön 2014

Figur 4. Förekomsten av antalet bon av svarthalsad dopping i Hornborgasjön 2014 fördelat på två kolonier nära varandra (här visade i en punkt).

Häckande kärrhökar i Hornborgasjön 2014

Bengt Pettersson

Bakgrund

Projekt Kärrhökar i Hornborgasjön påbörjades i samband med Naturvårdsverkets utredning om restaureringen av Hornborgasjön i slutet av 1960-talet. Syftet var då i första hand att ta reda på kärrhökarnas häckningsstatus i sjön som vid den tiden var ett igenvuxet träsk. För att kunna kontrollera häckningsframgången hos brun och blå kärrhök gjordes årliga bokkontroller av de båda arterna. Anledningen var att konstatera i vilka områden (vassar) bona var belägna och registrera deras höjd över vattenytan eller torr sjöbotten, boets diameter, bomaterial m.m. och att ringmärka ungar. Vidare att samla in okläckta ägg (rötägg) och skicka in dem till Statens Veterinärmedicinska Anstalt för att få reda på eventuella spår av bekämpningsmedel som kvicksilver, DDT, PCB o.s.v. Bobesöken med ringmärkning upphörde när kärrhökarna ändrade häckningsbeteende efter vattenståndshöjningen vid restaureringen.

Ringmärkning

Sammanfattningsvis har 370 kullar (1222 ringmärkta ungar) av brun kärrhök ringmärkts genom åren i Hornborgasjön. Resultaten av dessa ringmärkningar har t.o.m. 1998 inrapporterats 51 återfynd vilket ger en återfyndsprocent på 4.17 %. Återfynden har påvisat att övervintringsområdet finns i sydvästlig riktning. Under samma tidsperiod har 29 kullar av blå kärrhök märkts med sammanlagt 104 ungar. Två återfynd har rapporterats från Frankrike och ett återfynd från vardera Tyskland och Belgien. Ängshök häckade nästan årligen under perioden 1976-1992 och sammanlagt 12 kullar ringmärktes med totalt 31 ungar. Några återfynd har ej inkommit.

De årliga kontrollerna visade att den bruna kärrhöken var betydligt vanligare än vad som var känt i slutet av 1950-talet (se Swanberg, 1959). Kring mitten av 1980-talet var det

häckande beståndet ett 30-tal par, och så sent som år 2000 konstaterades hela 57 revirhävdande par. Därefter skedde på några få år en mycket snabb nedgång i antalet häckande par. På bara 10 år hade antalet par reducerats till 13-14 par. Anledningen var givetvis att bladvassen till stor del försvunnit och att de videbuskage som brunhöken hade börjat utnyttja som häckningsplatser redan 1995 har dött och glesats ut på grund av det högre vattenståndet och isskruvningar. De döda vide-buskagen tycks inte fungera så bra längre då de ligger mer öppet för insyn och är mer utsatta för predation.

Metod

Årets inventering genomfördes likt föregående säsonger genom observationer från de fasta observationsplatserna Fäholmen, Fågeludden, Almeö, Hånger, Vadboden-Trandansen, Ore nabb samt Utloppet vid Flän. Alla bolägen lokaliserades och den fortsatta utvecklingen följdes under häckningsperioden för att se hur många ungar som kom på vingarna.

Resultat

Årets säsong visade att den vikande trend som tidigare konstaterats fortsätter. Årets resultat blev en minskning med 2 par och endast 6 säkra borevir kunde konstateras. Samtliga var belägna i södra delen av sjön i en linje söder om Ore backar-Almeö. Av dessa par häckade ett par i ett litet bladvassbestånd norr om Dagsnäs och de övriga fem paren häckade i videzonen mellan Dagsnäs-Almeö-Hångers udde (se karta).

Häckningsresultatet för de 6 paren blev katastrofalt dåligt. Endast 2 par lyckades få ut 3 respektive 2 flygga ungar. Båda dessa kullar kom från bon i videbuskagen.

Diskussion

Orsaken till årets dåliga resultat kan inte helt förklaras men grenverket i de döda videbuskarna blir allt glesare för varje år. Det som kunnat observeras är att ungarna i boet nu är i större grad utsatta för predation, framförallt från havsörn och korp. Vid två av bolägena har yngre havsörnar setts gå ner på platsen för boet som dock varit skymt för observatören. De vuxna brunhökarna har då setts störtdyka ner mot boläget för att försöka få bort örnen, men inte lyckats.

Antalet häckande par har minskat de senaste 4-5 åren, från 14 till 6 par, vilket kan ha sin förklaring dels i att möjliga häckningsbiotoper har förändrats och försämrats, dels att de gamla paren nu har nått en sådan ålder att de nu dör undan och att dessa par inte ersätts av nya. De par som häckade omkring år 2000 och som anpassat sin häckning till videbuskage bör ju nu vara omkring 20-25 år gamla och blir nog inte så mycket äldre. Eventuell nyetablering av yngre par är inte sannolik eftersom Hornborgasjön numera saknar de större vassområden som är den naturliga häckningsbiotopen för arten. De

faktorer som beskrivs ovan kan mycket väl vara orsaken till att kärrhökspopulationen vid Hornborgasjön fortsätter att minska.

Övriga kärrhökar

Blå kärrhök ses numera endast under vår- och höststräcket vid sjön. Det har nu gått nästan 20 år sedan blå kärrhök och ängshök häckade i sjöområdet.

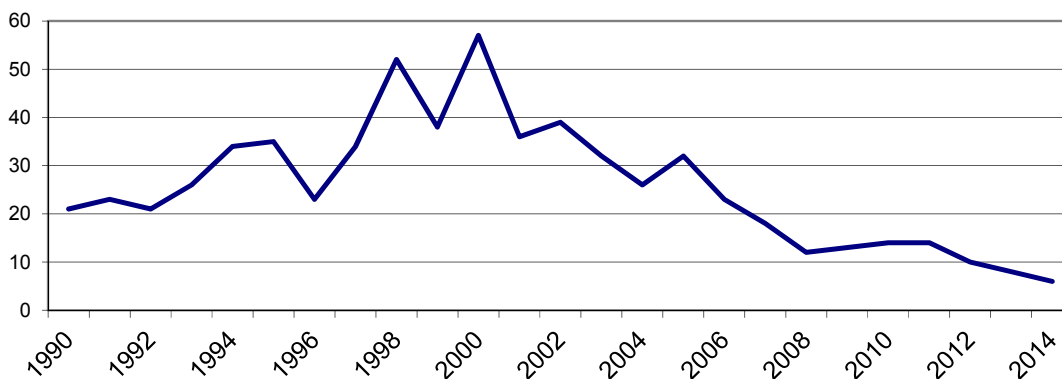
Övrigt

Medverkande i årets kärrhökinventering har varit Mike Henry som bevakade södra delen av Hornborgasjön från Rönäs och Hångerområdet.

Referenser

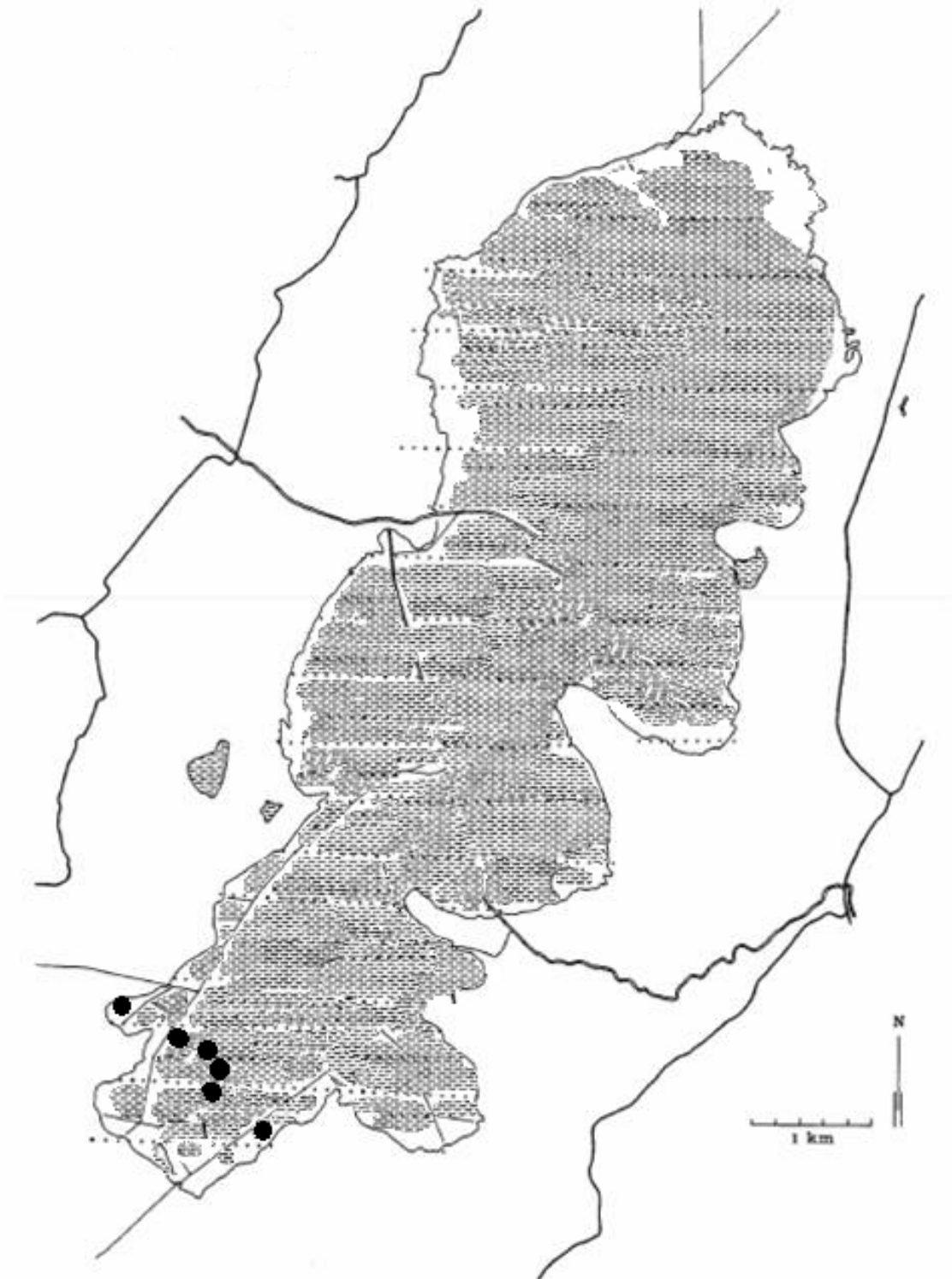
Pettersson, B. 2001 Kärrhökar i Hornborgasjön 1998. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1998. sid 46-48 - Meddelande nr 28 från Hornborgasjöns fältstation/ Hornborgadokument nr 34. Naturvårdsverket, Hornborgasjön.

Swanberg, P. O., 1959. Från Falbygd till Vänerkust, sid 128.

Figur 1. Antalet bon/revir av brun kärrhök *Circus aeruginosus* i Hornborgasjön 1990-2014.

Hornborgasjön 2014

Figur 2. Bo/revir av brun kärrhök *Circus aeruginosus* i Hornborgasjön 2014.

Häckande havsörn vid Hornborgasjön 2014

Bengt Pettersson

Bakgrund

Efter ett uppehåll på ca 150 år, började havsörn åter att häcka i Hornborgasjöområdet år 2002. Det par som valde att etablera sig vid sjön var då 5 år gamla och de lyckades framgångsrikt med häckningen under 11 säsonger i rad. Sammanlagt 26 ungar kom på vingarna under dessa år. Men 2013 bröts den fina sviten - häckningen påbörjades men avbröts - sannolikt p.g.a. någon form av störning i boområdet.

Resultat

Resultatet av häckningssäsongen 2014 blev att paret åter misslyckades med sin häckning. Paret var på plats som vanligt och satt tillsammans på isen. Honan försvann från sjöområdet den 8 mars och förmodades då hålla till i boområdet för äggläggning. Drygt en månad senare dök hon åter upp i sjöområdet och sågs då sitta i ett videbuskage

tillsammans med hanen ("Valdemar"). Det stod klart att häckningen avbrutits innan det var dags för kläckning. Orsaken till den avbrutna häckningen är inte känd. Under resten av säsongen sågs paret ofta sitta tillsammans ute i sjöområdet och ljudliga kontaktläten kunde höras vilket betyder att paret fortsatte att hålla ihop.

Övriga observationer av havsörnar under häckningstiden var en nytillkommen gammal havsörn minst 5 år gammal. Den hade vita stjärtpennor med svarta spetsar ytterst och den sågs vid flera tillfällen. I sjöområdet sågs även fyra yngre örnar som var mellan 2-4 år gamla. De satt ofta i videbuskagen i södra delen av sjön och spanade efter lämpliga byten. Under hösten tillkom ytterligare några yngre havsörnar, varav den ena var tecknad som en typisk årsunge.

Figur 1. Yngre havsörn jagar sothönan i isvak. Foto: Lotta Berg

Rastande tranor vid Hornborgasjön 2014

Clas Hermansson, Alf Karlsson & Helge Sundén

Inledning

Redan 1966 genomfördes de första organiserade försöken att räkna antalet rastande tranor under våren. Resultatet visade att det var fullt möjligt att med en väl genomarbetad metod erhålla tillförlitliga uppgifter om antalet tranor. Fåglarna räknades när de under gryningen lämnade övernattningsplatserna i södra sjöområdet för att proviantera i området kring Stora Bjurum och Dagsnäs. Under åren 1967-1982 ansvarade Skövde fågelklubb för räkningarna. Sedan 1983 utförs räkningarna av Hornborgasjöns fältstation. Årets räkningar var de 49:e i ordningen. Numera räknas tranorna när de lämnar födosöksområdena och flyger till övernattningsplatserna under kvällen.

Hornborgasjön var tidigare starkt igenvuxen med vass, men när stora områden rensades på vegetation under 1969-1970 öppnades ytor med grunt vatten i sjöns norra del. Tranorna fann dessa som lämpliga övernattningsplatser och antalet höstrastande tranor ökade från år till år (Swanberg 1993). Antalet uppskattades till 100 tranor år 1972 för att sedan långsamt öka till dagens antal på upp till 10 000 tranor i hela sjöområdet. Till skillnad från vårens dagliga räkningar bevakas höstens tranor två gånger per vecka. Höstens räkningar var de 43:e i ordningen, också det en unik oavbruten svit.

Rastande tranor under våren

Till skillnad från 2013 blev våren tidig. Den 3 mars sågs årets första tranor vid Hornborgasjön (Margareta Bromander). Den 4 och 6 mars rastade 5 respektive 8 tranor i södra sjöområdet. Tranorna tillhörde sannolikt sjöns bofasta tranor eftersom de som häckar vid Hornborgasjön anländer tidigare än de tranor som rastar.

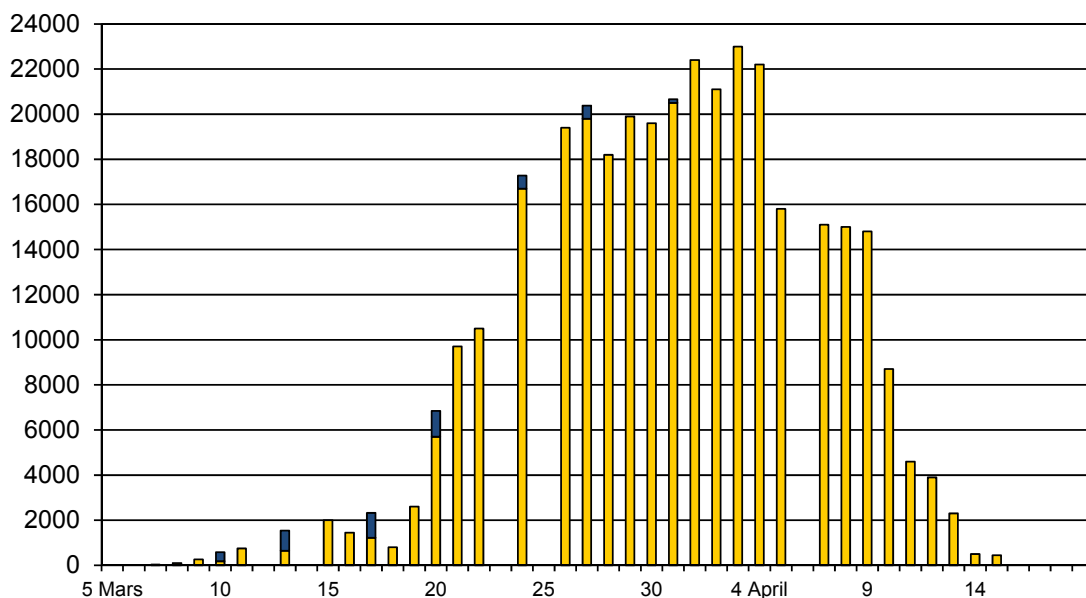
Den 7 mars inräknades 35 tranor (Barbro Axelsson). De bedömdes tillhöra vårens

första tranor som rastade i södra sjöområdet. Den 9 mars rastade 260 tranor (Kristian Kjellberg). Därefter tillkom dagligen flockar med fåglar och den 15 mars fanns 2 000 tranor på kvällen. Redan den 22 mars rastade över 10 000 tranor. Vårsträcket kulminerade den 3 april då 23 000 tranor fanns i området. Antalet var det näst högsta som hittills noterats. Endast antalet från 2012 överträffar detta. Då inräknades 26 500 tranor på kvällen den 3 april.

Vårens mediandatum inträffade den 31 mars, det vill säga det datum när 50 procent av antalet trandagar (389 500) uppnåtts. Med antal trandagar avses summan av de dagliga antalen rastande tranor. Det bör noteras att vi inte känner till omsättningen (daglig ankomst och bortsträck) och kan därför inte beräkna mediandatum för det totala antalet rastande tranor. Detta är det tidigaste mediandatum som förekommit under räkningarnas 49-åriga historia.

Antalet trandagar (389 500) var det högsta någonsin. Anledningen är att tranorna kom tidigt och hade inte speciellt bråttom till sina häckningsplatser. Under 19 dagar fanns över 10 000 rastande tranor det högsta antal dagar hittills.

Den 4 april fanns 22 200 tranor vid Vadboden. De stora flyttningdagarna inträffade den 5, 10 och 11 april då 6 400 (29 %), 6 100 (27 %) respektive 4 100 (18 %) lämnade området och sträckte norr ut. Beräkningarna förutsätter att det inte anlät ytterligare tranor efter den 4 april. Antalet minskade därefter successivt. Vid kvällsräkningarna den 14 och 15 april fanns endast 500 respektive 450 tranor kvar i södra sjöområdet. Många av dessa tranor blev kvar och stannade över sommaren vid Hornborgasjön. Se figur 1 och tabell 2.

Figur 1. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön våren 2014. Gula staplar är antal tranor i södra sjöområdet och blå staplar antal tranor i norra sjöområdet. Antalen avser tranor som räknats flyga till nattplats. Högsta antal i södra sjöområdet inräknades den 3 april (23 000) och i norra sjöområdet den 20 mars (1 150). I hela sjöområdet fanns som mest 23 000 tranor den 3 april. Mediandatum i södra sjöområdet var den 31 mars. Antal för dagar med uteblivna räkningar har beräknats (extrapolerats) utifrån närliggande dagar.

Högsta antal i norra sjöområdet inträffade den 20 mars då 1 150 ex. inräknades när de flög till nattplats. De tranor som övernattar i norra delen av Hornborgasjön söker sig till andra födosöksplatser nordväst och norr om sjön. Det finns inget som tyder på att de blandar sig med tranorna i södra sjöområdet. Antalet är också förhållandevis litet och har minskat under senare år. De tranor som rastade i norra delen ankom mycket sent och högsta antal inräknades två veckor senare än normalt.

Utfodringen vid Vadboden (Trandansen)

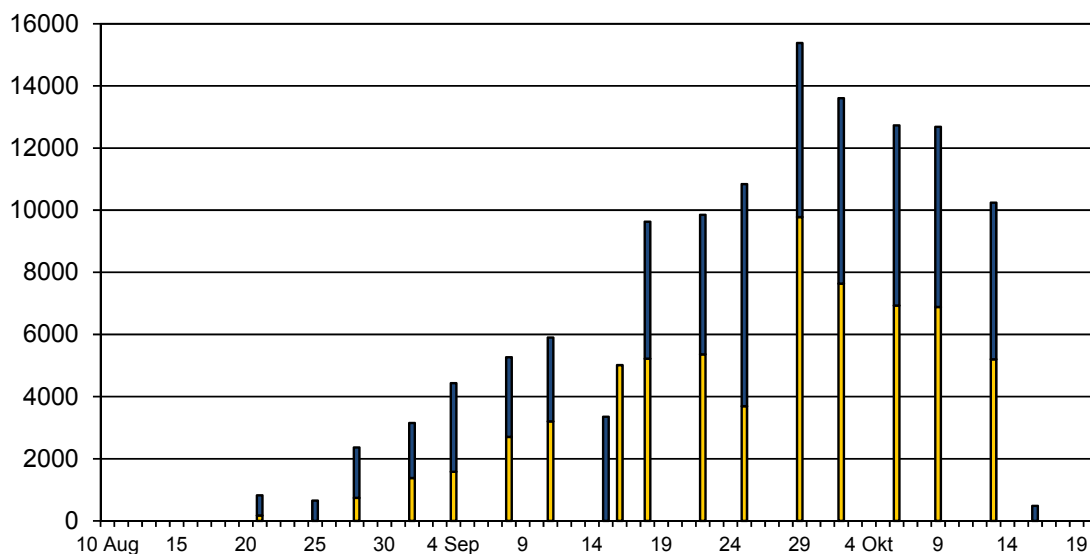
En anledning till att tranorna samlas kring Vadboden vid sjöns södra del är naturligtvis den utfodring som utförs av Länsstyrelsen Västra Götalands Län. Tillgången på föda, korn, är riklig och det lockar också många andra fåglar till området, framför allt sångsvanar, grågäss, kanadagäss, bläsänder, krickor och gräsänder. Under våren 2014 spreds totalt 128 000 kg korn över området.

Tabell 1. Tranornas förekomst vid södra delen i Hornborgasjön 2009-2014.

År	Median-datum	Period	Högsta antal	Datum	Antal trandagar
2009	2.4	10.3-23.4	18 500	30-31.3	265 100
2010	5.4	19.3-25.4	13 800	2.4	235 100
2011	4.4	20.3-20.4	15 400	6.4	243 200
2012	4.4	16.3-23.4	26 500	3.4	346 500
2013	14.4	1-27.4	13 400	14.4	167 200
Medel	6.4	19.3-24.4	17 520	5.4	251 420
2014	31.3	7.3-16.4	23 000	3.4	389 500

Tabell 2. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön våren 2014. Antal i söder har räknats från Dagsnäs och antalet i norr från Fäholmens mader när de flugit till nattplats.

Datum	Söder	Norr	Totalt
7 mars	35	-	-
8	100	-	-
9	260	-	-
10	180	400	580
11	750	-	-
12	-	-	-
13	650	890	1540
14	-	-	-
15	2000	-	-
16	1450	-	-
17	1220	1100	2320
18	800	-	-
19	2600	-	-
20	5700	1150	6850
21	9700	-	-
22	10500	-	-
23	-	-	-
24	16700	580	17280
25	-	-	-
26	19400	-	-
27	19800	580	20380
28	18200	-	-
29	19900	-	-
30	19600	-	-
31	20500	-	20660
1 april	22400	-	-
2	21100	-	-
3	23000	-	-
4	22200	-	-
5	15800	-	-
6	-	-	-
7	15100	-	-
8	15000	-	-
9	14800	-	-
10	8700	-	-
11	4600	-	-
12	3900	-	-
13	2300	-	-
14	500	-	-
15	450	-	-

Figur 2. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön hösten 2014. Gula staplar är antal tranor i södra sjöområdet och blå staplar antal tranor i norra sjöområdet. Antalen avser tranor som räknats flyga till nattplats. Högsta antal i södra sjöområdet inräknades den 29 september (9 780) och i norra sjöområdet den 25 september (7 150). I hela sjöområdet fanns som mest 15 380 tranor den 29 september.

Undersökningar under vårsträcket i Rügen-Bock-Kirr, Tyskland, har visat att tranorna äter ungefär 300 gram vete (sädeskorn) per individ och dag. Två olika beräkningsmetoder gav resultatet 293 respektive 289 gram vete per individ och dag (Nowald 1999).

Det är högst troligt att det dagliga födointaget vid Hornborgasjön ligger på samma nivå, det vill sägs 300 gram korn (sädeskorn) per individ och dag. Skillnaden mellan sädeslagen vete och korn bedöms vara liten i detta sammanhang. Detta betyder att tranorna konsumerade ungefär 116 850 kg korn (300 g x 389 500 trandagar) eller 91 % av 128 000 kg. Resterande kvantitet, 11 150 kg (9 %) korn var således mat åt svanar, gäss och änder. Det är betydligt mindre än föregående år. Ett stort antal tranor under en ovanligt lång period bidrog naturligtvis till detta. Mängden korn som spreds över området var lika stor som för 2013 då antalet trandagar endast uppgick till 43 % av antalet dagar 2014.

Rastande tranor under hösten

Sedan tranorna började rasta vid Hornborgasjön under hösten har alltid merparten övernattat i norra delen. Under senare år, efter det att lämpliga platser skapats i samband med sjörestaureringen, har emellertid flera övernattningsplatser tillkommit i södra delen.

Höstrastande tranor börjar anlända i mitten av augusti månad. Antalet ökar långsamt för att kulminera vid avflyttningen i slutet av september till början av oktober. Då är också flyttningsdriften som störst och vid lämpligt väder kan så gott som samtliga tranor lämna sjöområdet under en enda förmiddag.

De tranor som övernattar i södra sjöområdet provianterar under dagtid i området från sydost till väster om Hornborgasjön, ofta på ett flygavstånd upp till flera mil. Högsta antal i södra delen var den 29 september då 9 780 tranor inräknades när de flög till nattplats.

Tabell 3. Antal rastande tranor vid Hornborgasjön hösten 2014. Antal i söder har räknats från Hångers udde och antalet i norr från Kärrtorps mader när de flugit till nattplats.

Datum	Söder	Norr	Totalt
21 Aug	170	650	820
25	-	650	650
28	740	1620	2360
1 Sep	1380	1770	3150
4	1580	2850	4430
8	2700	2570	5270
11	3200	2700	5900
15	-	3350	3350
16	5010	-	5010
18	5220	4410	9630
22	5360	4490	9850
25	3690	7150	10840
29	9780	5600	15380
2 Okt	7640	5960	13600
6	6930	5800	12730
9	6880	5800	12680
13	5200	5040	10240
16	0	480	480

Tranor från norra sjöområdet ses under dagtid nordväst och norr om Hornborgasjön. Många av tranorna har lång flygväg till sjön och anländer ofta i stora flockar sent under kvällen. Studier har visat att tranor som provianterar på stubbåkrar t.ex. öster om Götene, 2 mil från sjön, påbörjar sitt sovsträck vid ungefär samma tidpunkt som tranor nära sovplatsen. Högsta antal i norra delen var 25 september, då 7 150 tranor inräknades.

Den 14 oktober lämnade de flesta tranorna Hornborgasjön. Rapporter från Falköping omtalar att 8 000 tranor sträckte söderut under dagen (Ulrich Tourbier) Se figur 2 och tabell 3.

Övervintrande tranor

Det fanns inga tranor vid Hornborgasjön vintern 2013-14. Den 18 november 2014 sågs två tranor vid Tranum (Leif Arvidsson). Detta blev årets sista fynd.

Sammanfattning

Den 3 mars sågs vårens första trana. Den 7 april sågs de första rastande tranorna. Under våren sågs som mest 23 000 tranor vid Vadboden (3 april) och 1 150 i norr (20 mars). I hela sjöområdet fanns som mest 23 000 den 3 april. Det är det näst högsta antal som räknats under våren. Mediandatum för tranorna i södra delen var den 31 mars (6 april 2009-2013) och antalet trandagar 389 500 (251 420 för 2009-13), vilket betyder att tranorna tranor stannade längre tid. Antalet dagar med över 10 000 tranor var det högsta

någonsin, 19 dagar. Beräkningar visar att tranor som rastade vid Vadboden under våren åt ungefär 116 850 kg korn. Under hösten sågs som mest 15 380 tranor den 29 september, det högsta antal som räknats under hösten.

Tack

Tranräkningarna har inte varit möjliga att genomföra utan ett stort ideellt lagarbete. Totalt har 15 personer deltagit i verksamheten; Björn Björnsson, Börje Carlsson, Rolf Edvardsson, Clas Hermansson, Kent-Ove Hvass, Bertil Johansson, Britt-Marie Johansson, Kerstin Jägmarker, Sören Jägmarker, Alf Karlsson, Bo Monsén, Siv Monsén, Gerd Sundén, Helge Sundén och Ulrich Tourbier.

Referenser

Swanberg, P.O. 1993. Hur Hornborgasjöns rastplats för tranor utvecklades. *Tranan*, sid. 127-134. Skara.

Nowald, G. 1999. Nahrungsbedarf rastender Kraniche Grus grus während der Frühjahrsrast. In: Prange, H. et al. (eds): *Proc. 3rd European Crane Workshop*. Pp. 115-122. Halle.

Figur 3. Tranorna flyger in mot sjön i skymningen, september 2014. Foto: Lotta Berg

Häckande tornfalk vid Hornborgasjön 2014

Åke Abrahamsson

Inledning

Tornfalkprojektet vid Hornborgasjön startade 1994 i sin nuvarande form. Beträffande antal holkar, metod för kontroll och ringmärkning med mera har mycket små förändringar skett och projektet därför kan beskrivas som i stort sett standardiserat.

Målsättningen är att alla holkar skall besökas i ett tidigt skede av häckningar för att om möjligt kunna fastställa storleken hos så många äggkullar som möjligt. Dessutom är målet att ringmärka samtliga ungar.

Resultat

Kolumnerna ”genomförda häckningar” och ”antal ungar” i tabell 1 avser kull där ungar har ringmärkts. Medelkull beräknas på antal ungar/kullar vid ringmärknings-tillfället.

Den övre sammanställningen visar medelvärden för perioden 1995 till 2013. I den nedre visas resultatet för 2014 på motsvarande sätt.

Två häckningar vid Dagsnäs - Stora Bjurum kunde inte ringmärkas på grund av

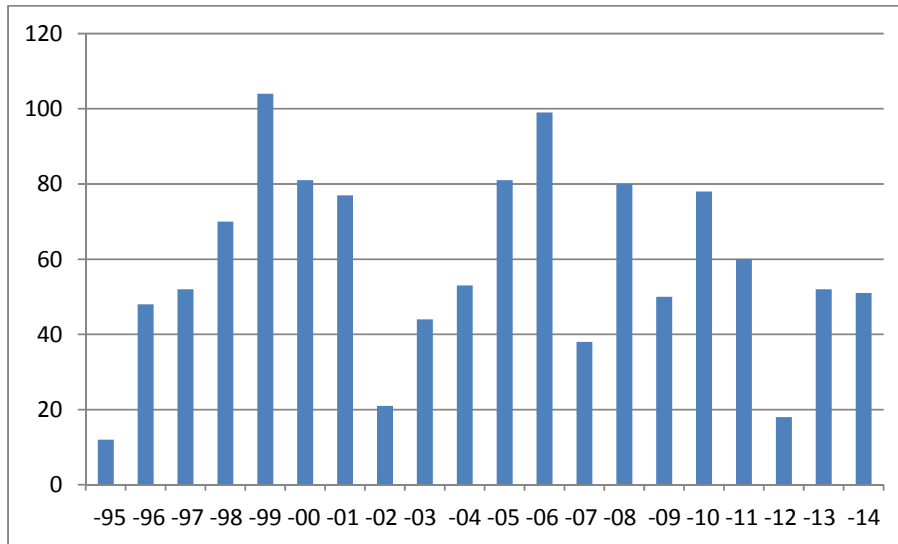
att ungar var för små vid märktillfället. Ytterligare n i samma område avstods på grund av växande gröda.

Vi råkade ut för endast en egentlig förlust; vid Stenum på den västra sidan. Den ähckningen övergavs i skedet fullagd kull och innehöll sex ägg.

En stor del av holkarna finns på den östra sidan, närmare bestämt arton stycken. Detta motsvaras inte av antalet häckningar i detta område, som genomgående är få och som tenderar att bli färre. Detta år, 2014, var där endast tre häckningar. Det är svårt se någon direkt orsak som till exempel graden av intensitet i jordbruksdriften eller annat. Beläggningen i de förhållandevis få holkarna i den norra delen av Hornborgabygden är betydligt högre trots ett högintensivt jordbruk. En svårbedömd faktor är förvisso de omfattande strandängarna om finns i norr. Å andra sidan finns betydande områden av strandängskaraktär även på sjöns östra sida.

Tabell 1. Häckningsresultat tornfalk

År	Antal holkar	Påbörjade häckningar	Genomförda häckningar	Ungar	Medelkull
Medel	40	15,8	13,4	62,1	4,6
2014	41	15	11	51	4,6

Figur 1. Antalet ungar som ringmärkts inom Hornborgasjöns tornfalksprojekt åren 1995-2014.

Diagrammet ovan visar antalet ungar som ringmärkts inom Hornborgasjöns tornfalksprojekt åren 1995 till 2014. Man ser tydligt hur bra och dåliga år avlöser varandra i ett cykliskt mönster. Detta är i själva verket ett helt normalt förhållande när det handlar om gnagarspecialister. Till mer än nittio procent består tornfalkarnas föda av smågnagare. Resterande tio procent utgörs främst av stora insekter såsom sländor,

gräshoppor och liknande. Störst betydelse torde dessa ha för de nyss flygga ungarna. Fåglar är ovanliga inslag på menyn. Tornfalkens jaktteknik medger inte fångst av snabbt flyende byten.

Övrigt

I arbetet deltar även Helge Sundén och Peter Lindkvist.

Nytt återfynd

7194039 Bounge 2009-06-17 Hornborgasjön (N) Axvall, Tranum 58 22 N 13 37 E.
 2013-07-18 Danmark, Själland, Højby, Ellinge Mosevej.
 55 54 N 11 35 E. Avstånd 300 km, Hane, drunknad.

Figur 2. Nyss flygg tornfalkunge. Foto: Lennart Ljuhs

Häckande svanar i Hornborgasjön 2014

Åke Abrahamsson

Inledning

Stora antal icke häckande knölsvanar uppehåller sig i Hornborgasjön under hela den tid av året när det är öppet vatten. De högsta antalen överskrider inte sällan två tusen. Hornborgasjön är även de häckande knölsvanarnas sjö. Mer än tvåhundra par ruvar vid tiden för inventeringen vissa år. De allt större områdena med öppet vatten borde ha resulterat i färre bon men det är först i år, 2014, som ett tydligt trendbrott kan ses. Kommande år får utvisa om detta är en bestående utveckling eller en tillfällig. Det är emellertid tämligen uppenbart att Hornborgasjön så här långt fungerar väl för knölsvanarna att vistas i. Ändå resulterar det stora antalet häckande par i få ungar och reproduktionen ligger under vad som kan förväntas.

Sångsvanens förekomst vid sjön ser helt annorlunda ut om man jämför med knölsvanens. Under våren, när tranorna matas, rastar ofta stora mängder sångsvanar som är lockade av det utlagda kornet. Sena vårar kan sångsvanarnas antal vid denna tid uppgå till flera tusen. Som häckfågel är sångsvanen emellertid mycket fåtälj och antalet häckningar har aldrig överstigit ensiffriga tal.

Metod och resultat

Knölsvanen

Inventeringen genomfördes den 20 maj av författaren och tillgick på samma sätt som alltid; räkning från flyg på lägsta tillåtna höjd och med lägsta möjliga hastighet så många varv som behövs för att få med alla bon. De ruvande svanarna är väl synliga. Den stora svårigheten består i att undvika såväl missade områden som dubbelräkning. Det går fort undan! Vi har haft glädjen och förmånen att

flyga med samma pilot under alla år, Leif Crona från Skövde Flygklubb. Man kan tillägga att den valda metoden är den enda möjliga att använda. Det finns ingen möjlighet att överblicka de stora områden med dött ris och starrvegetation som finns i den södra delen på något annat sätt. Det finns även en motsvarande svårighet norr om Utloppet på den västra sidan av sjön.

Årets inventering resulterade i 163 bon, vilket är en kraftig minskning jämfört med 2013 då resultatet blev 214 bon. De flesta bona ligger i det stora området med dött ris i söder (se figur 4). Minskningen 2014 är väl fördelad över hela sjön. Man kan annars förmoda att den är större i den norra delen beroende på att områdena med klarvatten breder ut sig allt mer och därmed finns tilltagande svårigheter att förankra och skydda bona. Eftersom det finns mängder med stubbar efter avverkat ris i den grunda sjön kan man se att svanarna inte verkar ha några bekymmer med förankring av bona även där det inte finns någon synlig vegetation. Havsörnarna som patrullerar över sjön tycks inte bekymra svanarna alls, tvärtom verkar de helt likgiltiga för örnarnas uppenbarelsen. Om man studerar tabell 1 kan man se det även tidigare varit stora variationer mellan åren och de närmast kommande säsongerna får utvisa vilka nivåer knölsvanarna uppträder på framgent. Viss kontrollinventering av bon har skett från land, i huvudsak har dessa omfattat sträckan från Getnäsudden och söderut till Almeö.

Stora antal icke häckande knölsvanar finns i Hornborgasjön när där är öppet vatten. Vid räkningen den 16 augusti fanns 2193

knölsvanar i sjön. Observera att detta antal inkluderar även de häckande knölsvanarna.

Någon negativ konkurrens verkar inte finnas mellan de icke häckande/ruggande svanarna och de häckande paren. I exemplet Sjötorpasjön (se nedan) kan man se att i början av mars fanns där 300 knölsvanar. Antalet minskade sedan efterhand men i mitten på maj fanns fortfarande drygt hundra kvar. Vid midsommartid hade alla gett sig av för att rugga på någon av de oftast stora ruggningsplatser som svanarna använder sig av. Vid denna tid fanns endast de häckande paren kvar.

Hornborgasjöns icke häckande knölsvanar ger sig emellertid inte av utan ruggar där de är. Om det ändå finns en omsättning under tiden vet vi inte, inte heller om det är i Hornborgasjön som Sjötorpasjöns icke häckande knölsvanar ruggar. Hornborgasjön borde emellertid inkluderas i begreppet stora ruggningsplatser för knölsvan.

Vid simfågelräkningen den 16.8 räknades 34 kullar med 77 ungar vilket fortfarande är ett lågt antal men överensstämmer med senare års genomsnittliga kullstorlekar som hamnar runt 2 ungar per kull. Jämför exemplet Sjötorpasjön nedan. Se också tabell 1 nedan där man även kan konstatera att variationen är stor mellan åren.

Tabell 1. Antalet bon och ungar av knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgasjön 2001-2014

År	Antal bon	Antal kullar	Medelkull	Procentuell andel av de häckande paren som fick ut ungar enligt simfågelräkningen i augusti
2001	79	-	-	-
2002	117	57	-	49
2003	144	-	-	-
2004	197	46	-	23
2005	160	36	-	23
2006	163	36	-	22
2007	181	45	2,7	25
2008	196	23	2,2	12
2009	219	81	2,8	37
2010	171	26	2,5	15
2011	201	67	2,5	33
2012	223	26	2,8	12
2013	214	22	2,2	10
2014	163	34	2,3	21

Medelkullen är i detta fall beräknad på antalet ungar/kullar vid simfågelräkningen i augusti, för flera av de tidigare åren saknas uppgifter om ungar i dokumenten.

Sångsvanen

Det är två områden som innehåller häckande sångsvanar, dels nära Hångers udde samt dels i området Ore backar – Hästahuvudet. Så har det varit under en följd av år och så även 2014 (se figur 5). Detta år noterades fyra påbörjade häckningar varav minst två resulterade i ungar, dels häckningen vid

Hångers udde samt den vid Ore backar. Det utesluter inte att de övriga två häckningarna (Korpaboviken samt Hästahuvudet) också resulterade i ungar men att observationer saknas. Inga ungar av sångsvan sågs emellertid vid simfågelräkningen den 16.8. Däremot sågs en kull med två ungar i den sydligaste delen av sjön vid simfågelräkningen i september.

Sammanfattning

Antalet häckande par knölsvanar ligger på en tydligt lägre nivå 2014 än de närmast föregående åren. Antalet har varierat mellan åren och de kommande åren får utvisa om den minskning vi sett 2014 jämförd med åren innan är en bestående trend. Reproduktionsnivån (c:a två ungar per kull i genomsnitt) är oförändrad och den låga reproduktionen oroar. Trots att den uppmärksammats tidigare har den inte kommit närmare sin förklaring. Än mer oroar det faktum att endast var femte häckning enligt beräkningen i maj resulterar i några ungar under mitten av augusti. Inte någon gång under den period som vi har data ifrån, har fler än hälften av häckningarna resulterat i några ungar. Reproduktionen är 0,5 ungar per häckning mätt mot antalet bon vid inventeringen i maj 2014. Kunskaperna om Hornborgasjöns knölsvanar bör utökas med hjälp av flera undersökningar. Det är emellertid förenat med stora svårigheter och kan endast bedrivas inom väl avgränsade delar av sjön. Sådana finns förvisso även om

de mest intressanta längst i söder är de svåraste att undersöka.

De häckande sångsvanarna i Hornborgasjön följer, som det förefaller, ett invariant mönster sedan flera år tillbaka. Detta gäller både antalet häckande par och de delar av sjön som väljs.

Referensexemplet Sjötorpasjön

Sjötorpasjön är en liten eutrof slättsjö som ligger en mil söder om Hornborgasjön. Ytan understiger med marginal en kvadratkilometer.

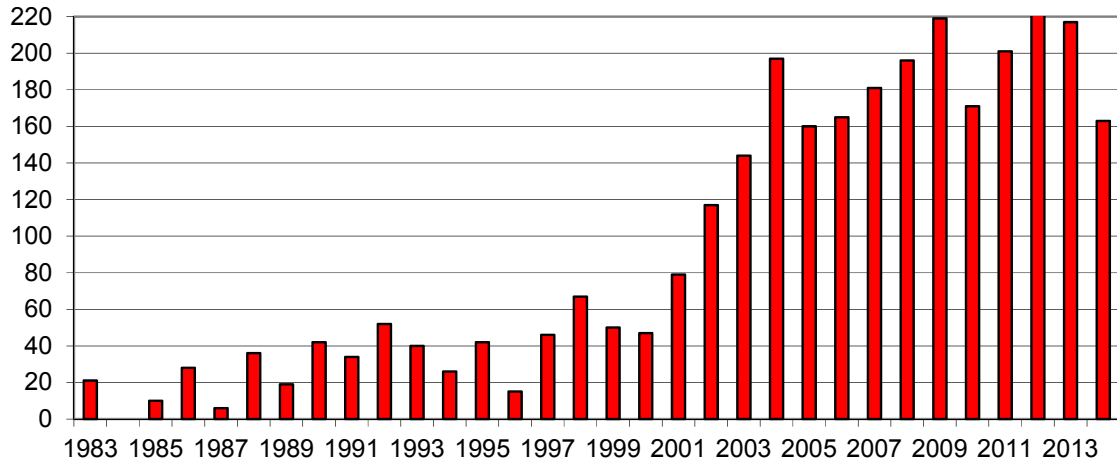
De häckande knölsvanarna i Sjötorpasjön har räknats två gånger per vecka från mitten av maj till mitten av augusti vad som gäller förekomst och häckningsresultat.

Tolv häckningar etablerades. Den första kullen kläcktes 19.5 och den sista 20.6. En kull med en unge kan ha förlorats om inte det har skett ett över-tagande. Efter den 20.6 skedde inga förändringar av antalet kullar och ungar. Resultatet är 11 kullar med sammanlagt 47 ungar per den 15.8 – genomsnittet blir 4,3 ungar per kull.

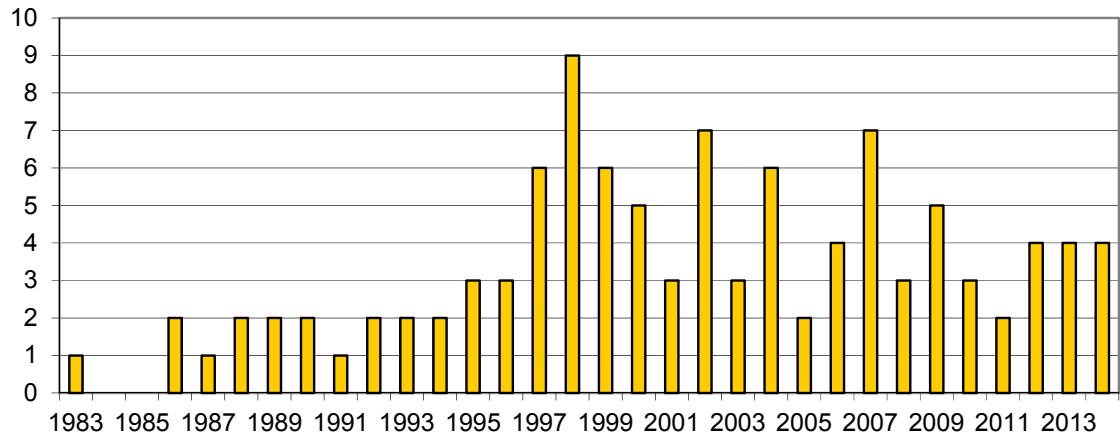
För att nödtorftigt hålla reda på vad svanarna har för sig i liten sjö som Sjötorpasjön krävs likväl en betydande arbetsinsats. Detta bör man ha i minnet när vi diskuterar knölsvanar och Hornborgasjön.

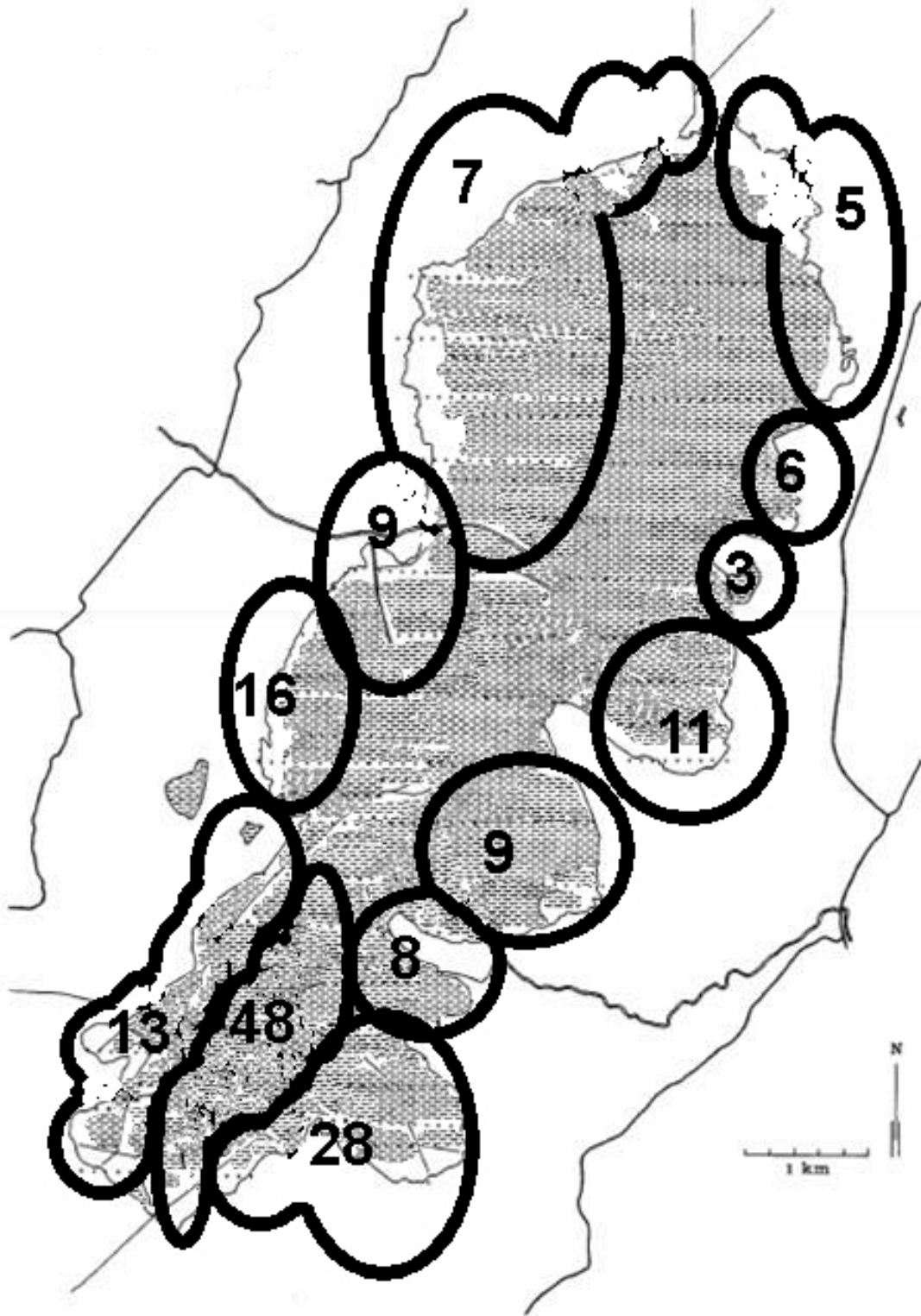
Figur 1. Ruvande knölsvan nära Utloppet. Foto Åke Abrahamsson

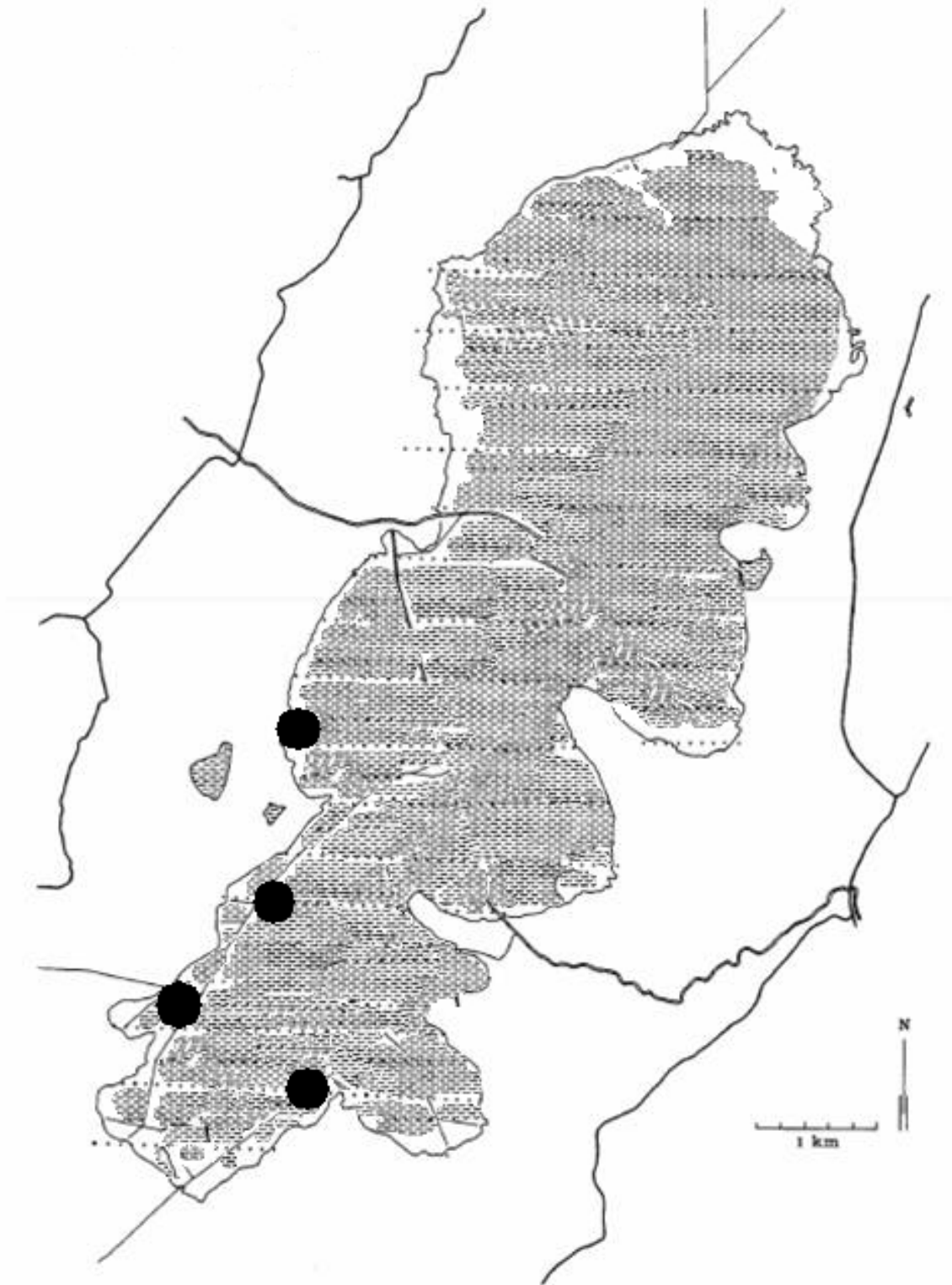
Figur 2. Antalet bon/revir av knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgsjön 1983-2014.

Figur 3. Antalet bon/revir av sångsvan *Cygnus cygnus* i Hornborgsjön 1983-2014.

Figur 4. Häckande par knölsvan *Cygnus olor* i Hornborgasjön 2014.

Figur 5. Häckande par sångsvan *Cygnus cygnus* i Hornborgasjön 2014. Varje punkt motsvarar ett häckande par.

Häckande måsar och fisktärnor i Hornborgasjön 2014

Åke Abrahamsson

Antalet häckande skrattmåspar i Hornborgasjön beräknas ha uppgått till 3824 år 2014, således något färre par än föregående år. Hur många par som häckar torde i huvudsak begränsas av tillgången på lämpliga häckplatser. Man kan se att även små möjligheter till etablering tas till vara även, även om vissa kolonier då blir begränsade till omfattningen. Traditionella häckningsmöjligheter saknas i stor utsträckning i Hornborgasjön. Däremot finns flytöar i större eller mindre omfattning vilka koloniserar så länge det finns vegetation i form av gammal rotfilt, stubbar eller annat material som bona kan förankras vid. Däremot accepteras inte de helt kala flytöar som i huvudsak finns i den nordvästra delen av sjön. Många flytöar har tyvärr kort varaktighet och utplånas ofta under vintern av stark isskjutning. Det torde dock inte råda något tvivel om att skratt-måsen är en mycket viktig bebyggare och helt avgörande för flera arters möjlighet till häckning.

Skrattmåsar ökade snabbt efter den första invandringen till Sverige under 1700-1800 talet. Utbredningsområdet är stort och sträcker sig hela vägen österut ända bort emot Berings hav. Sedan tidigt 1970-tal har skrattmåsar fortgående minskat i Sverige och Skandi-navien. I Skåne anses 85 % av skrattmåsar ha försvunnit under denna tid och stammen uppgick 2013 till blygsamma 3000 par. Orsakerna är inte utredda men det kan finnas en tanke i att det kan ha med ändrad markanvändning att göra. Sambandandet skulle i så fall ligga i minskad tillgång på insekter och smådjur i det allt intensivare jordbruket men det kan förstås även finnas andra orsaker inbyggda.

Skrattmåsar är kända för att flytta på sig. Ringmärkning har visat hemortstroheten är begränsad. Skrattmåsar som häckar här det

ena året kan mycket väl häcka någon annan stans i Europa när det blir dags nästa gång.

Metod

Tidigare användes boräkning som enda metod (se flera tidigare Hornborga-dokument). Sedan några år har inventeringen tillgått som så att alla strandnära etableringar har räknats från marken medan de stora kolonierna utanför Ore nabbe och i södra Sätunaviken har beräknats från flygfoto. Om man vill framhålla något som rättfärdigar detta förfaringsätt kan man påpeka att störningarna i kolonierna blir minimala. Fotograferingen 2014 har skett i samband räkningen av knölsvanbon den 20 maj. Figur 2 visar var kolonierna fanns detta år. Den etableringen som ligger söder om Hästahuvudet (längst ner till vänster på kartan) samt söder om Fäholmen har beräknats genom uppskattning.

Skrattmåsar och Hornborgasjön – begränsande faktorer.

Hornborgasjön är inne i den del av sin förvandlingsfas som innebär att stora öppna vattenytor breder ut sig. De häckningsmöjligheter som står till buds för skrattmåsar finns dels i mindre utsträckning strandnära utmed den östra sidan, och dels på Blockholmarna utanför Ore nabb samt i den stora mosaik av flytöar som finns norr om Hångertornet eller rättare sagt mellan Hångers udde och Almeö och längst in i Sätunaviken. Dessa kolonier är de ojämförligt största; alla övriga når högst ett par hundra bon. Den största tätheten per ytenhet har den mindre blockholmen utanför Ore nabb.

Dvärgmåsen i Hornborgasjön

Dvärgmåsar uppträder regelbundet i Hornborgasjön, mestadels under våren. Förekomsten under senare år har redovisats i den långa raden av Hornborga-dokument.

År 2014 ruvade minst två par i Hornborgaviken söder om gården Stommen. Det är dessvärre inte känt om det kom ut några ungar. Dvärgmåsar med häckningsbeteende har under senare år i allmänhet valt att bo tillsammans med skrattmåsar. En genomgång av data från Artportalen visar att dvärgmåsar ses så gott som dagligen fram till slutet av maj, därefter glesar observationerna ut betydligt. Observationer finns förvisso under hela sommaren men i mycket mindre omfattning. Man kan förmoda att detta till en del kan bero på ornitologernas sjunkande aktivitet när våren övergår i sommar. Den 25 juni sågs dock fyra adulta dvärgmåsar i Hornborgaviken, vilket fortfarande är under egentlig häckningstid. Enligt Artportalen finns 54 rapporter från våren-försommaren och 11 från eftersommar-höst, den senaste in i november. Det första datum under 2014 när

en årsunge rapporteras i Hornborgasjön är 1.8, även denna gång i Hornborgaviken. Detta datum är dock väl sent för att indikera säkert ursprung.

Tabell 1. Antalet häckande par av skrattmåsar respektive dvärgmåsar i Hornborgasjön 2014. Antalet par skrattmåsar är avrundat till närmaste hundratal.

Art	Antal
Skrattmåsar <i>Larus ridibundus</i>	3800
Dvärgmåsar <i>Larus minutus</i>	2
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	45

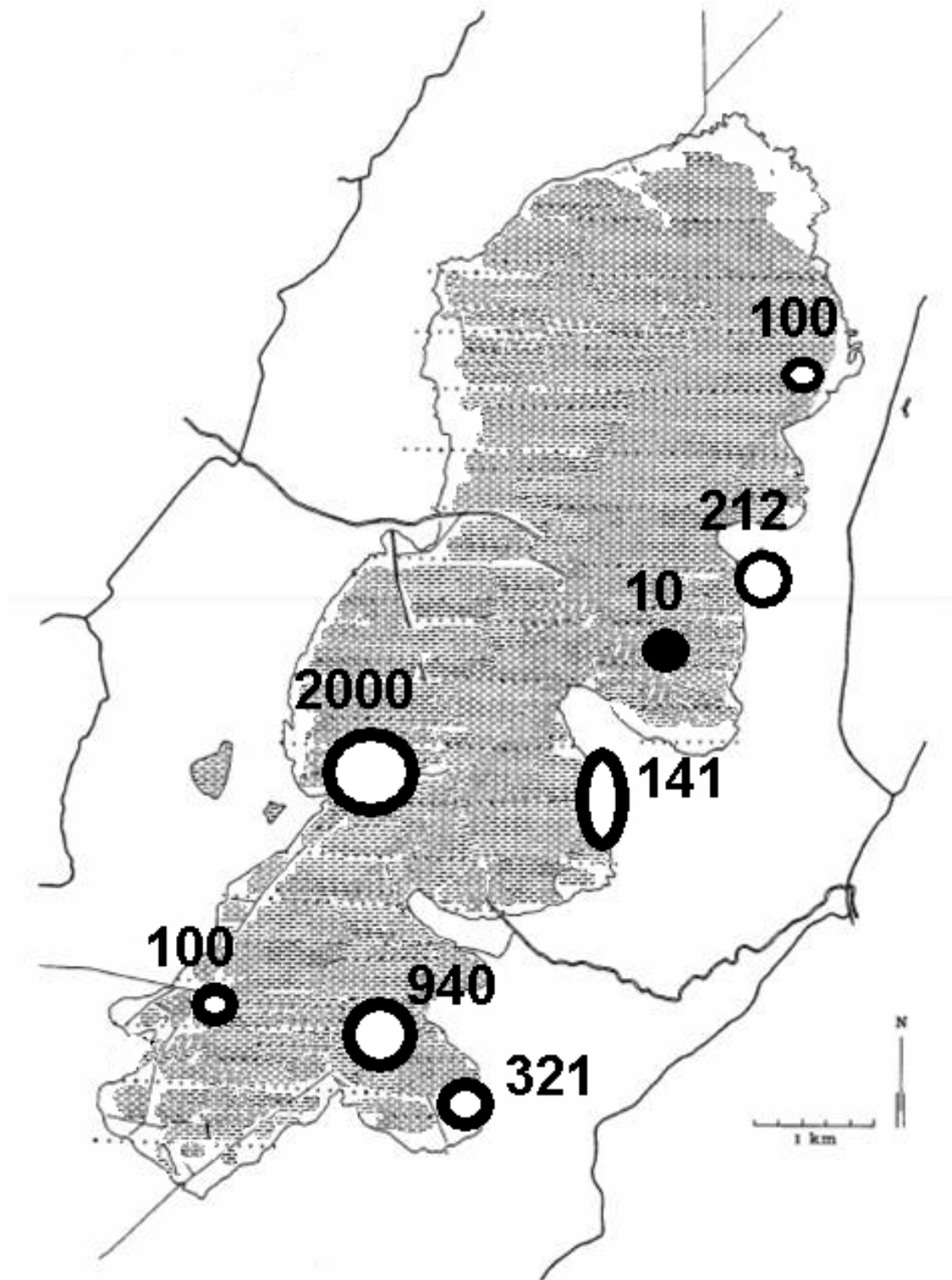
Fisktärnan (*Sterna hirundo*) i Hornborgasjön

Vid den enklare inventering som genomfördes år 2014 återfanns 35 par i sjöns norra del, medan den största kolonin i södra delen hyste endast ett 10-tal par.

Figur 1. Skrattmåsar vid Hornborgasjön. Foto Jan Johansson

Hornborgasjön 2014

Figur 2. Häckande par skrattnås *Larus ridibundus* i Hornborgasjön 2014.

Häckande svarttärnor i Hornborgasjön 2014

Peder Hedberg Fält

Inledning

Antalet bon av måsar och tärnor har inventerats mer eller mindre årligen sedan starten 1981 (Karlsson 1984). Projektet övergick därefter som faunistisk insamling i mitten av 1980-talet, vilket innebar att personalen vid fältstationen besökte vissa områden i sjön regelbundet och noterade häckande fågelarter. Sedan höjningen av sjöns vattenstånd slutfördes 1995 är målsättningen att årligen kartera och räkna antalet häckande måsar och tärnor i sjön i ett separat projekt.

I år har svarttärnan studerats vid flera tillfällen från mitten av maj till mitten av juli med avseende på antalet bebodda bon samt var i sjön de olika kolonierna är belägna. Även häcknings-framgången har studerats.

Metod

Antalet bon av häckande svarttärnor räknades dels från kanot i olika områden i sjön, dels från fågeltorn eller andra naturliga observationsplatser utmed sjön. Observationsplatser från land valdes i första hand där man har möjlighet att se samtliga bon i respektive koloni. Räkning från kanot valdes då inga andra observationsplatser finns från land för att kunna räkna antalet bon. För svarttärnan har vissa år antalet häckande par beräknats i respektive koloni utifrån antalet observerade och varnande vuxna fåglar. I år har dock antalet bebodda bon av svarttärna räknats då de låg i områden med lite vegetation och därför var lätta att räkna.

Antalet bon av svarttärna räknades igenom vid besök i de olika kolonierna. Alla räkningar har utförts av undertecknad. Häckningsframgången hos svarttärna har studerats genom att räkna antalet nästan flygga/flygga ungar vid respektive koloni från början till slutet av juli.

Resultat

Svarttärnan är en etablerad art i sjön och årets resultat slutade på 18 bon fördelat på två olika områden. Fem par valde att bygga i Vässtorpsviken då de omkring 20.5 sågs flitigt bygga vid förra årets häckningsområde. Av någon anledning avbröts häckningarna och inga ungar kläcktes fram. Antagligen blev bona plundrade av predatorer eftersom vädret var stabilt och vattennivån i sjön var stadigt sjunkande, vilket talar emot vädret som orsak. Den andra kolonin upptäcktes strax norr om Dagsnäs där 13 bon kunde räknas in kring midsommar. Antalet häckande par är en minskning jämfört med tidigare år. I slutet av maj noterades ungefär 50 svarttärnor från Fågeludden, vilket indikerar att flera individer fanns i sjöområdet utöver de häckande fåglarna. Dessa försvann dock och sågs inte mer vid sjön.

Tabell 1. Antal bon av svarttärna i Hornborgasjön 2014.

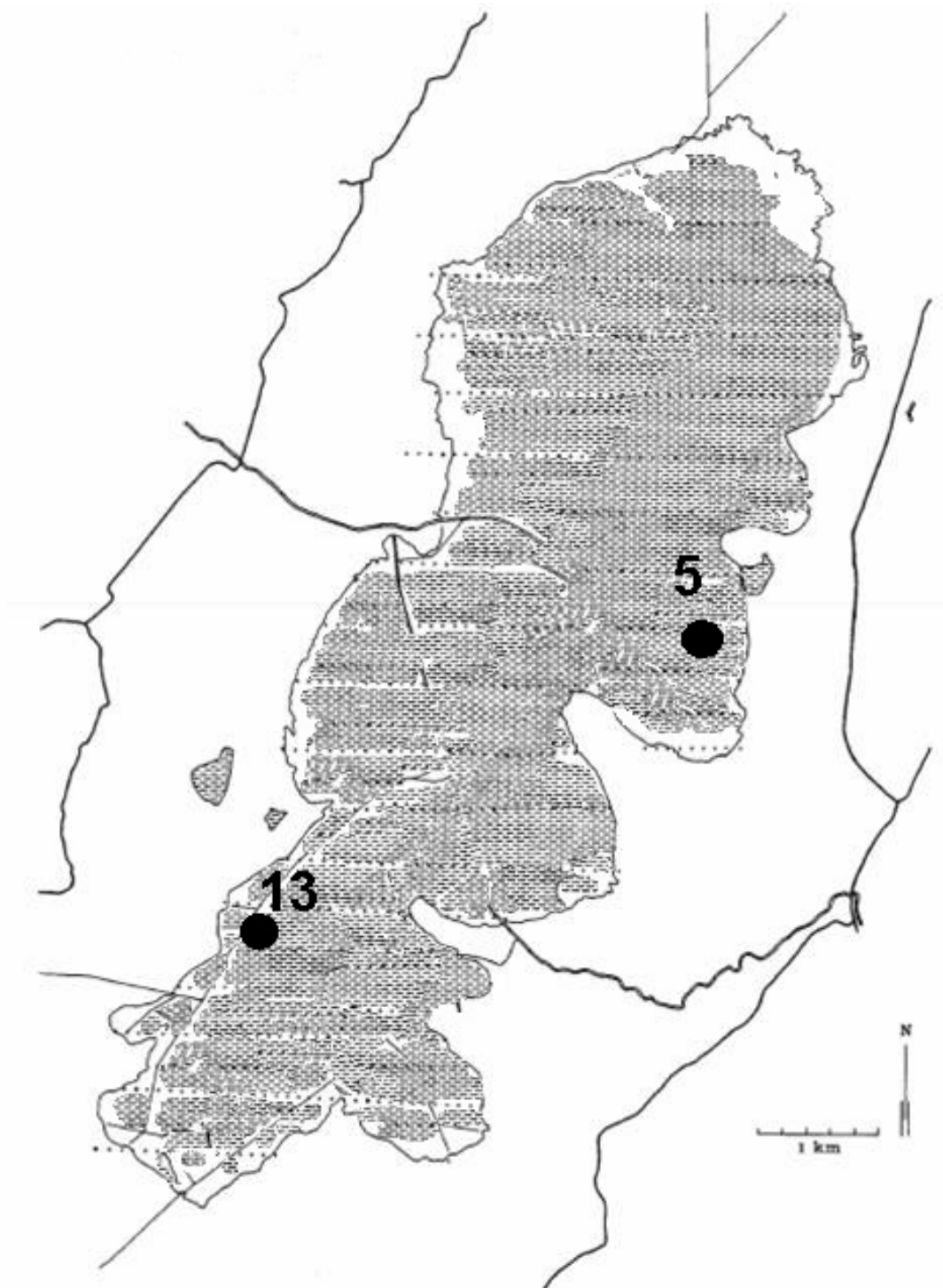
Art	Antal
Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	18

Häckningsresultat blev sämre än normalt vilket berodde på att inga ungar kläcktes fram i Vässtorpsviken. Vid kolonin norr om Dagsnäs noterades 8 flygga ungar, vilket också utgör det totala antalet ungar för hela sjön. Tyvärr kunde inga ungar ringmärkas.

Referenser

Karlsson, T. 1984. Skrattnås, fiskmås och fisktärna. Hornborga-dokument nr 4. Statens Naturvårdsverk.

Hornborgasjön 2014

Figur 1. Antalet par häckande svarttärna *Chlidonias niger* i Hornborgasjön 2014.

Häckande trastsångare i Hornborgasjön 2014

Albin & Eric Torsson

Inledning

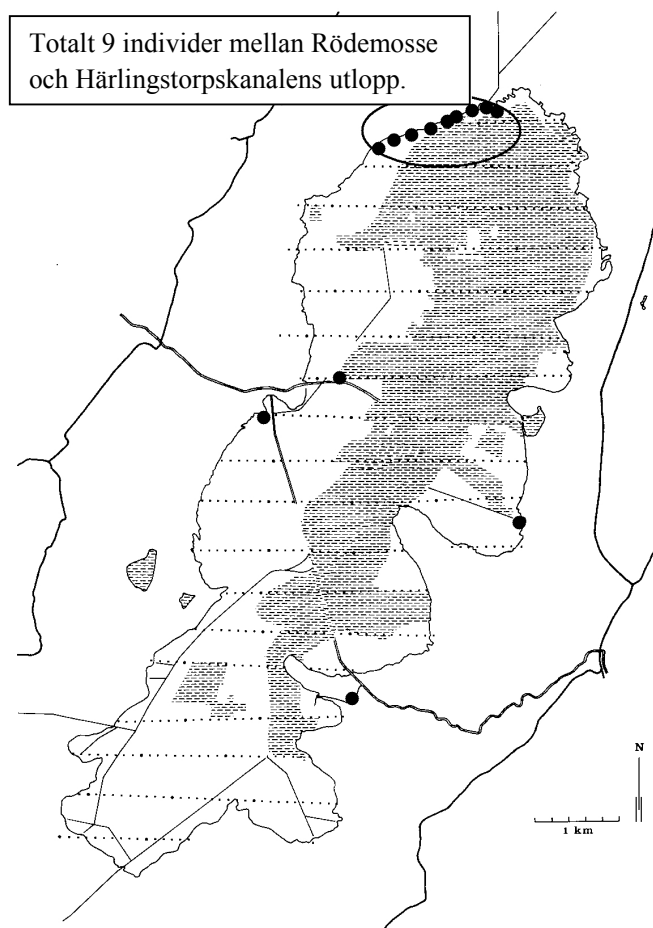
Syftet med projektet är att ta reda på antal sjungande hanar och var de finns belägna i och omkring Hornborgasjön. Detta för att kunna se hur arten påverkas av den minskande mängden bladvass.

Metod

Antal sjungande hanar inventeras från kanot kring mellersta och norra delen av sjön, medan den sker från land kring södra delen och allra längst upp i norr. Inventeringen skedde mellan den 15 maj och 15 juli.

Resultatet

Årets resultat blev 13 sjungande hanar. Antalet överensstämmer med resultatet från 2013, då det var 12 exemplar. Det är dock en rejäl minskning från 2012, då det fanns 19 sjungande hanar. Majoriteten finns som tidigare i norra och nordvästra delen av sjön, i den grövre vass som finns kvar. De två senaste åren har ingen sjungande trastsångare hörts längs den nordöstra stranden vid Hornborgasjön, från Fäholmen till Härlingstorpskanalen i norr. I detta område fanns det under 2012 totalt 4 individer.

Figur 1. Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*, antalet sjungande individer vid Hornborgasjön 2014.

Häckande nattsångare i Hornborgasjön 2014

Christopher Magnusson

För att få bättre kunskap än vad som kan utläsas av Fågelrapporten gjordes en mer riktad inventering under 2014. De arter som var i fokus var näktergal, *Locustella*-arter, busksångare och kärrsångare.

Metodik

Inventeringar av antalet sjungande individer har genomförts under tiden 27 maj till 22 juni. Främst har inventeringarna utförts genom att antingen gå över områden eller lyssna från bil med regelbundna stopp. En del områden har varit svåra att nå, till exempel Båltorpsmaden.

Artportalerna har använts som komplement. Observationer har vid varje besök noterats för varje delområde. Därefter har de överförts till respektive karta.

Resultat

Näktergal

Totalt hördes omkring 31 sjungande individer. Det område som hade flest antal sjungande var området mellan Vässtorp upp till Fäholmen. Andra lite tätare områden är Hornborga by, Sätuna by och Stenums mader. Förra året räknades 34 sjungande fåglar och då kom 21 av dem ifrån Bolums by.

Gräshoppsångare

Totalt hördes omkring 18 sjungande individer. Det område med flest antal sjungande individer var, precis som med näktergal, området mellan Vässtorp upp till Fäholmen. Andra lite tätare områden var triangeln Hornborga by – Ytterberg - Hornborgamaden. Förra året räknades 27 sjungande fåglar.

Flodsångare

Totalt hördes 2 sjungande individer, vid Sätuna by nedanför gården Lilla Paris och Vässtorp nära infarten till Fågeludden. Förra året hördes 5 sjungande individer.

Busksångare

Ett par busksångare höll till vid märkplatsen Kärrgården och lite söderut. Både hanen och honan kunde fångas och honan hade ruvfläck. En 1K-fågel märktes sedan i början av augusti och därmed verkar det mycket troligt att en lyckad häckning genomförts i området. Det är den närmast konstaterade häckningen i sjön någonsin. Det sjöng en busksångare i samma område året innan.

Kärrsångare

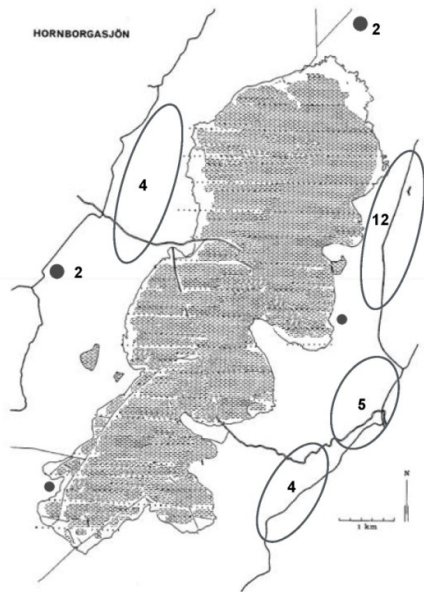
Totalt hördes omkring 30 sjungande individer. Området med flest antal sjungande fåglar var, precis som för de övriga talrikare arterna, området från Vässtorp upp till Fäholmen. Andra lite tätare områden är triangeln Hornborga by – Ytterberg - Hornborgamaden. Förra året räknades 34 sjungande individer in.

Sammanfattning

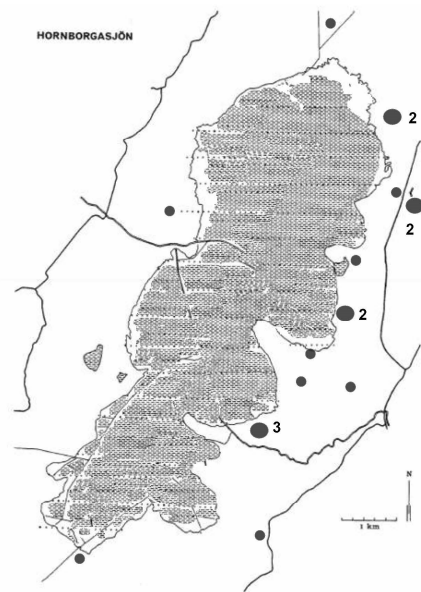
Trots riktad insats blev det ett lägre resultat för alla arter, jämfört med rapporterna i Artportalerna. Troligtvis är således rapporttäckningen beträffande nattsångarna i området god även utan extrainventering.

Tabell 1. Antal sjungande hanar.

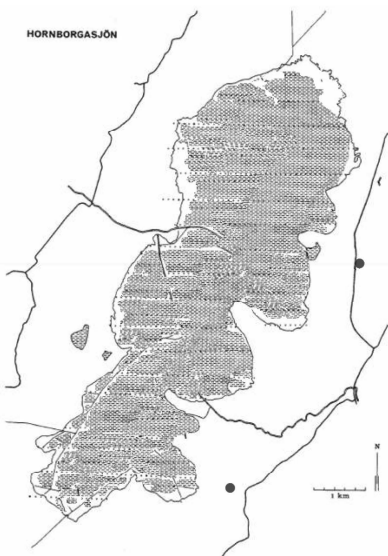
Art	Antal sjungande
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	31
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	18
Flodsångare <i>Locustella fluviatilis</i>	2
Busksångare <i>Acrocephalus dumetorum</i>	1
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	30

Figur 1. Näktergal *Luscinia luscinia*, antalet sjungande individer vid Hornborgsjön 2014.

Figur 2. Gräshoppssångare *Locustella naevia*, antalet sjungande individer vid Hornborgsjön 2014.

Figur 3. Flodsångare *Locustella fluviatilis*, antalet sjungande individer vid Hornborgsjön 2014.

Figur 4. Kärrsångare *Acrocephalus palustris*, antalet sjungande individer vid Hornborgsjön 2014.

Häckfågelfaunan vid Vallen 2014

Janne Pettersson

Med Vallen menas här den jordvall på Hornborgasjöns västra sida som anlagts för att hindra översvämning på intilliggande marker.

Denna fågelinventering tjänar främst ett syfte. Genom inventeringen skall man kunna se förändringar i fågelfaunan (beståndsövervakning). Vid årlig kontroll registreras och övervakas naturmiljöns tillstånd och utveckling. Verksamheten bidrar till kontroll av naturmiljöns utveckling och förändringar av fågelbeståndet genom naturlig biotopförändring. Underlaget kan sedan användas för bedömning av effekterna på fågelfaunan i biotoper som förändrats utefter vallen.

Inventeringen bygger på enbart häckande arter, alltså inte rastande eller flyttande arter.

Projektet startades av Barbro, Åsa och Thore Axelsson år 2002.

Metodik

Hela inventeringen bygger på Statens Naturvårdsverks råd och riktlinjer, Biologiska inventeringsnormer för fåglar (Svensson 1975), med relevanta modifieringar. För beskrivning av ambitionsnivå, kartunderlag, artlistning, inventeringsområde och biotopbeskrivning se Axelsson & Axelsson (2003) och Axelsson m.fl. (2004).

Tabell 1. Inventeringsdagar vid Vallen, Hornborgasjön 2014.

Datum	Tid	Temp	Väder	Vind	Vattenstånd
2014.04.21	Eftermiddag	0 °C	Klart	-	119,50
2014.04.27	Kväll	1 °C	Klart	-	119,80
2014.05.14	Kväll	11 °C		-	119,86
2014.05.24	Morgon	18 °C		SV 4	119,88
2014.05.30	Morgon	3 °C		SV 2	119,84
2014.06.08	Kväll	23 °C		SO 4	119,76

Resultat

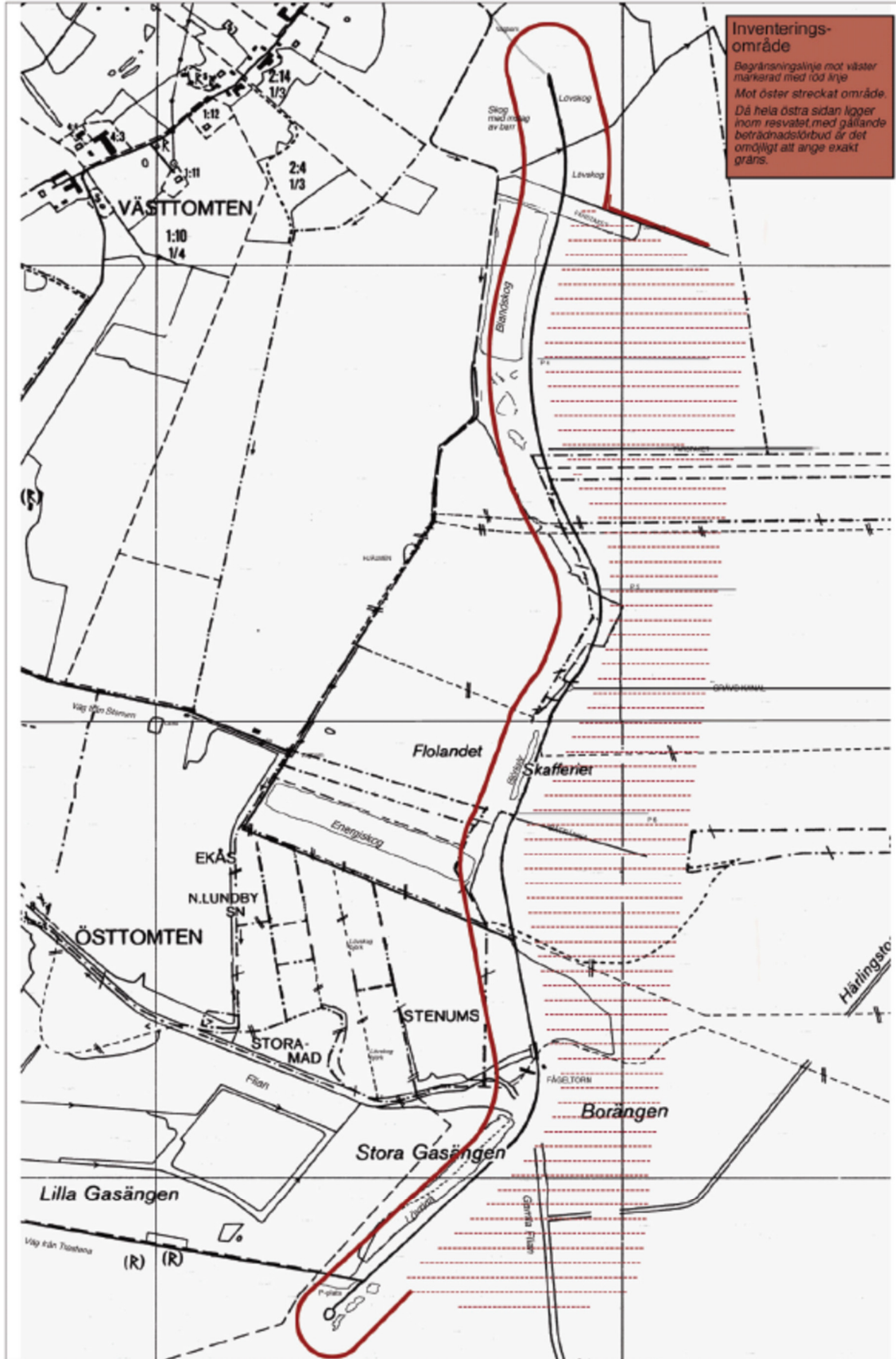
Under det gångna året kan man notera att större hackspett, rödstjärt, nötväcka och trädkrypare är nya häckfågelarter utmed vallen. Arter som har haft en uppgång i år är trädpiplärka, rörsångare, buskskvätta och bofink. Arter som inte hävdar revir i år är drillsnäppa och trastsångare.

Tidsåtgång detta år ligger runt 70 tim. Det har varit lika många odokumenterade kontrolldagar som dokumenterade. Vattenståndet har varit normalt i år. Man hade gallrat ur lövridån som löper utmed vallens västra sida under vårvintern. Detta

förde med sig att undervegetationen fick en sen start och en del arter valde östra sidan av vallen, men verkade flytta tillbaka då vegetationen åter fick fäste.

Referenser

Axelsson, T. & B. 2003. Häckfågelfaunan vid Vallen 2002. I: Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002, Meddelande nr 32 från Hornborgasjöns fältstation/Hornborgadokument nr 38. Länsstyrelsen Västra Götalands län.
Axelsson, B., Axelsson, T. & Axelsson, Å. 2004. Inventering av häckande fåglar vid Vallen, Hornborgasjön, år 2004.

Figur 1. Inventeringsområdet vid Vallensåsa

Antal revirhävande par/hanar vid Vallen 2007-2013. Tidigare tabeller 2002-2006 finns i tidigare Hornborgadokument.

Art	2007	2008	2009	2013	2014
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	4	3	3	3	3
Gråhakedopping <i>Podiceps grisegena</i>	9	11	15	3	4
Smådopping <i>Podiceps rufficollis</i>	-	-	-	-	-
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	-	-	-	-	-
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	-	1	1	-	-
Grågås <i>Anser anser</i>	3	1	3	1	3
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	-	-	1	4	4
Snatterand <i>Anas strepera</i>	1	-	-	-	3
Ärta <i>Anas querquedula</i>	1	-	1	-	-
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	7	4	7	3	3
Duvhöök <i>Accipiter gentilis</i>	-	-	-	-	-
Fasan <i>Phasianus colchicus</i>	-	1 utplnt.	-	1	1
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	2	1	2	2	1
Sothöna <i>Fulica atra</i>	9	3	5	3	4
Småfl. Sumphöna <i>Porzana porzana</i>	-	-	-	-	-
Mindre strandpipare <i>Charadrius dubius</i>	-	1	1	-	-
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	10	3	9	8	8
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	6	8	6	6	6
Drillsnäppa <i>Tringa hypoleus</i>	1	1	1	1	-
Grönbena <i>Tringa glareola</i>	2	2	2	1	2
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	4	3	3	2	1
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	-	-	1?	-	1
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	1	-	-	-	-
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	2	1	2	3	5
Gök <i>Cuculus canorus</i>	1	1	1	1	1
Jorduggla <i>Asio flammeus</i>	-	-	-	-	-
Mindre hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	-	-	1	-	-
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	-	-	-	-	1
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	5	7	8	7	4
Ängspiplärka <i>Anthus pratensis</i>	2	2	2	2	3
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	1	2	3	4	5
Gulärta <i>Montacilla flava</i>	15	12	13	11	12
Sädesärta <i>Montacilla alba</i>	-	2	4	5	4
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	-	2	1	3	4
Järnsparv <i>Prunella montularis</i>	1	1	1	1	1
Rödhake <i>Erithacus rubecola</i>	3	3	6	7	4
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	-	2	5	3	3
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	-	-	-	-	2
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	3	3	3	3	12
Koltrast <i>Turdus merula</i>	1	3	4	5	8
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	2	1	2	2	2
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	2	3	3	2	4
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	1	-	-	1	-
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	-	-	1	-	-
Svartvit flug <i>Ficedula hypoleuca</i>	2	1	1	2	1
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	-	2	-	-	-
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	7	6	6	4	6

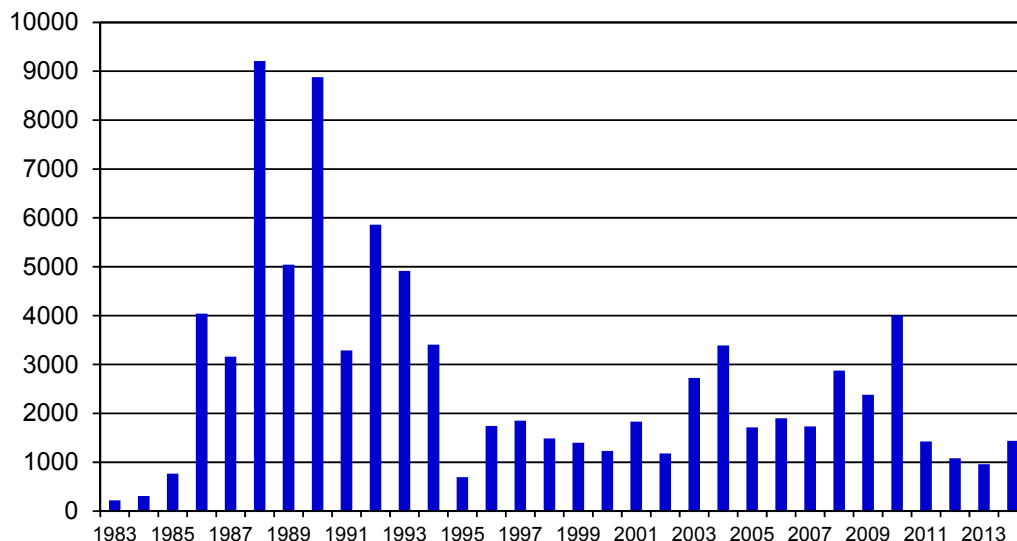
Art	2007	2008	2009	2013	2014
Svarthätta <i>Sylvia articapilla</i>	5	5	5	6	8
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	6	4	6	7	7
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	1	1	1	1	-
Vassångare <i>Locustella lusciniodes</i>	-	-	-	-	-
Flodsångare <i>Locustella fluviatilis</i>	-	-	-	-	-
Gräshopsångare <i>Locustella naevia</i>	3	-	2	1	1
Sävsångare <i>Acroceph. Shoenobaemus</i>	19	14	18	22	17
Kärrsångare <i>Acroceph. Palustris</i>	1	3	1	2	1
Rörsångare <i>Acroceph. Scirpaceus</i>	13	11	11	8	13
Trastsångare <i>Acroceph. Arundinaceus</i>	3	3	8	1	-
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	2	4	1	4	4
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	30	28	28	27	30
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	-	-	-	-	-
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1	1	1	1	2
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1	-	1	4	4
Entita <i>Parus palustris</i>	1	2	1	4	3
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	-	-	-	3	5
Talgoxe <i>Parus major</i>	3	3	3	3	4
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	-	1	-	-	-
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	-	-	-	-	-
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	-	-	-	-	1
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	-	-	-	-	2
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	1	1	1	1	1
Skata <i>Pica pica</i>	-	-	-	-	-
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	-	-	-	-	-
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	4	5	4	4	10
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	1	1	2	-	2
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	-	-	-	-	1
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	-	-	1	-	1
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>	1	1	2	2	1
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	1	-	-	-	2
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	27	12	12	16	26
Gulsparrv <i>Emberiza citrinella</i>	7	7	5	4	6
Summa arter	48	51	55	51	57

Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2014

Clas Hermansson

Under året ringmärktes 1 436 fåglar av 56 arter. Antalet är högre än de senaste tre åren, men lägre än medelvärdet av nymärkningarna de senaste tio åren (2 146). Årets verksamhet var koncentrerad kring märkplatsen vid Kärragården. Därutöver märktes ett mindre antal fåglar vid Fågeludden. Eftersom vi inte bedriver någon standardiserad verksamhet beror antalet ringmärkta fåglar helt på ideella insatser.

Sedan starten år 1983 har nu drygt 86 000 av 141 arter ringmärkts vid Hornborgasjön. Ny märkart blev busksångare. Fångsten av busksångare bidrog också till att häckning kunde konstateras. Utvecklingen av ringmärkningen från 1983 framgår av figur 1. En förteckning över ringmärkta fåglar samt återfynd och kontroller redovisas i de förteckningar som följer efter denna artikel.

Figur 1. Antalet ringmärkta fåglar vid Hornborgasjön 1983-2014. De höga antalen under 1988 och 1990 beror på stor aktivitet vid märkplatsen Flian, mitt ute i sjöområdet. Under åren 1986-1990 ringmärktes 16 200 fåglar vid märkplats Flian (i medeltal 3 230 per år). Märkplatsen ersattes med märkplats Fågeludden och under åren 1992-1994 ringmärktes 6 100 fåglar i vassen utanför udden (medeltal 2 040 fåglar per år). Därefter har de flesta av fåglarna årligen ringmärkts vid Kärragården

Flygga fåglar

Årets lista över vanligaste märkartar kännetecknas av nätfångsten vid Kärragården. Listan toppas av blåmes (197), grönfink (188), talgoxe (168), pilfink (85) och lövsångare (76).

Boungar

Under året märktes endast 46 ungar. Utöver

tornfalk (43) märktes näktergal (2) och trädgårdssångare (1).

Återfynd och kontroller

Sammanlagt har 24 återfynd och tre främmande kontroller rapporterats genom Ringmärknings-centralen (RC) under 2014. Granskning av årets återfynd och kontroller visar att några är speciellt intressanta.

Trots att många av de 490 grågäss som ringmärkts skjutits eller dött av naturliga anledningar finns det fortfarande levande grågäss som rapporteras genom avläsning av den halsring som finns på fågeln. De tre fynd som rapporterades var en skjuten i Frankrike (10 år), en avläst i Småland (8 år) och en avläst i Danmark (7år).

En gräsandshane som märktes vid Vadboden den 16 september 2008 sköts vid Andreapol i Ryssland den 19 april 2014, 113 mil E om märkplatsen. Fyndet antyder att gräsänder som rastar i Hornborgasjön under hösten tillhör populationer från östra sidan om Östersjön.

Fångsten av svarttärnor vid Ijsslemeer i Nord-Holland bidrog till tre nya kontroller.

Platsen ligger 81 mil SV om Hornborgasjön. De var märkta som boungar 1998, 2012 och 2013. Den svarttärnan som märktes 1998 vid utanför Rödemosse hade uppnått en ålder av 14 år och 55 dagar när den kontrollerades 2012. Därmed är den numera Sveriges äldsta svarttärna.

Tack

Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön är ett resultat av lagarbete och många deltagares entusiasm. Följande personer har varit ringmärkare: Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Johan Bergquist, Clas Hermansson, Peter Laudon, Christopher Magnusson, Mats Rosengren och Albin Thorsson.

Återfynd och kontroller 2014

I nedanstående förteckning redovisas alla återfunna fåglar ringmärkta vid Hornborgasjön, som rapporterats 2014. Egna kontroller, dvs. fåglar som märkts och kontrollerats inom Hornborgasjö-området upptas inte här.

I förteckningen har följande symboler använts:

00	unge på häckplatsen, oflygg eller nyligen flygg
10	fågel under sitt första kalenderår (född samma år)
20	fågel under sitt andra kalenderår (född föregående år)
2+	fågel under sitt andra kalenderår eller äldre (född föregående år eller tidigare)
30	fågel under sitt tredje kalenderår
3+	fågel under sitt tredje kalenderår eller äldre
M	hane
F	hona
+	skjuten
+K	dödad av katt
x	funnen död
xA	funnen död; endast rester, skelett, ben med ring etc.
v	kontrollerad; fångad och frigiven med sin ring
(v)	kontrollerad; ringen avläst utan att fågeln fångats
=	häckande
BLB	Belgien Bryssel
DKC	Danmark Köpenhamn
NOS	Norge Stavanger

Egentliga återfynd

GRÅGÅS *Anser anser*

9.230.040	00	2004-07-04	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
EUC	+	2014-11-12	Saigneville 50.08 N/ 01.43 E, Somme, FRANKRIKE. 1.182 km SW (225°), 10 Y 131 D. Skjuten under jakt (RC 2014/2374).
9.269.040	2+	2006-06-21	Almeö, Hornborgasjön 58.18 N/ 13.33 E.
ECB	(v)	2013-12-10	Knasterhovvej 54.59 N/ 10.33 E, Tåsinge, Syddanmark, DANMARK. 412 km SSW (108°), 7 Y 183 D. Blå halsring ECB avläst (RC 2014/0188).
9.269.056	2+	2006-06-22	Almeö, Hornborgasjön 58.18 N/ 13.33 E.
EMC	(v)	2014-07-15	Husebymaden 56.46 N/ 14.35 E, Grimslöv, Småland. 181 km SSE (160°), 8 Y 23 D. Blå halsring EMC avläst (RC 2014/1771).

BLÄSAND *Anas penelope*

8.112.508	10	2009-10-30	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	xA	2014-01-15	La Cambe 49.21 N/ 01.00 W, Calvados, FRANKRIKE. 1.369 km SW (230°). Funnen död, i förruttelse (RC 2014/0255).

KRICKA *Anas crecca*

7.187.552	2+	M	2006-08-28	Norra Sätunaviken, Hornborgasjön 58.18 N/ 13.33 E.
	+		2013-10-07	Skåne, Sverige
			+ - 2 v.	Troligen skjuten under hösten 2013, vet inte lokal eller exakt datum (RC 214/0180).

GRÄSAND *Anas platyrhynchos*

90A80.159	2+	M	2007-06-21	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+		2010-12-16	Feggesund 56.59 N/ 08.55 E, Thisted, Nordjylland, DANMARK. 308 km WSW (224°), 3 Y 179 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/0544).
90A84.141	1+	M	2008-09-16	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+		2014-04-19	Andreapol 56.39 N/ 32.16 E, Tiver, RYSSLAND. 1.133 km E (91°), 5 Y 215 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/1062).
90A84.500	2+	F	2010-06-06	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E.
	+		2014-01-24	Thorø 55.15 N/ 09.53 E, Assens, Syddanmark, DANMARK: 401 km SW (215°), 3 Y 233 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/0258).

90A84.540	2+ +	M	2010-06-18 2014-01-24	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Gårsjön 58.11 N/ 14.06 E, Källefäll, Tidaholm, Västergötland. 36 km ESE (105°), 4 Y 152 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/2377).
90A84.553	2+ +	M	2010-06-19 2013-10-10	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Mariager fjord 56.40 N/ 09.59 E, Nordjylland, DANMAK. 275 km SW (231°), 3 Y 114 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/0120).
90A84.612	2+ +	M	2010-08-07 2014-11-21	Norra Sätunaviken, Hornborgasjön 58.18 N/ 13.33 E. Trönninge 57.09 N/ 12.17 E, Varberg, Halland. 148 km SSW (211°), 4 Y 106 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/2475).
90A84.693	1+ (v)	M	2010-10-10 2014-02-01	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Stensjön 57.40 N/ 12.03 E, Mölndal, Västergötland. 108 km SW (233°), 3 Y 115 D. Kontrollerad, ringen avläst utan att fågeln fångats RC 2014/0467).
90A84.819	2+ +	M	2010-11-07 2013-12-21	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. 10 km SW Grenaa 56.20 N/ 10.48 E, Midtjylland, DANMARK. 269 km SW (218°), 3 Y 45 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/0310).
90A84.845	2+ +	M	2010-11-10 2014-01-17	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Mindeslund 55.40 N/ 10.56 E, Kalundborg, Sjaelland, DANMARK. 328 km SSW (209°), 3 Y 69 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/1671).
90A84.851	1+ +	M	2010-11-11 2013-12-28	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Herlufmagle 55.19 N/ 11.45 E, Naestvedd, Sjaelland, DANMARK. 345 km SSW (199°), 3 Y 48 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/0329).
90A84.897	1+ +	M	2010-11-16 2014-11-01	Vadboden, Hornborgasjön 58.16 N/ 13.30 E. Bojskovgård 55.19 N/ 09.31 E, Christiansfeld, Syddanmark, DANMARK. 408 km SW (218°), 3 Y 351 D. Nyligen död, skjuten (RC 2014/2126).

SKRATTMÅS *Larus ridibundus*

6.198.868	00 x		2002-06-18 2014-04-04	S. Fågeludden 58.19 N/ 13.35 E, Hornborgasjön. Berkel en Rodenrijs 52.00 N/ 04.28 E, Zuid-Holland, HOLLAND. 909 km SW (223°), 11 Y 291 D. Funnen död (RC 2014/0956).
-----------	---------	--	--------------------------	--

6.410.840	00 (v)	2004-06-11 2013-12-07	S. Fågeludden 58.19 N/ 13.35 E, Hornborgasjön. Persoonsdam 51.55 N/ 04.31 E, Rotterdam, Zuid-Holland, HOLLAND. 914 km SW (223°), 9 Y 179 D. Ringen avläst utan fångst (RC 2014/1017).
-----------	-----------	--------------------------	--

SVARTTÄNA *Chlidonias niger*

A25.847	00 v	2012-06-27 2012-08-18	Vässtorpsviken Hornborgasjön 58.19 N/ 13.35 E. De Kreupel 52.48 N/ 05.14 E, IJsselmeer, Noord-Holland, HOLLAND. 806 km SW (224°), 0 Y 52 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014/2568).
---------	---------	--------------------------	--

A25.876	00 v	2013-07-03 2013-08-17	Vässtorpsviken Hornborgasjön 58.19 N/ 13.35 E. De Kreupel 52.48 N/ 05.14 E, IJsselmeer, Noord-Holland, HOLLAND. 806 km SW (224°), 0 Y 45 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014/1011).
---------	---------	--------------------------	--

A33.058	00 v	1998-06-24 2012-08-17	SV Rödemosse Hornborgasjön 58.221 N/ 13.33 E. De Kreupel 52.48 N/ 05.14 E, IJsselmeer, Noord-Holland, HOLLAND. 808 km SW (224°), 14 Y 55 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014/2569).
---------	---------	--------------------------	--

KATTUGGLA *Strix aluco*

90A25.864*	00 x	2007-05-05 2014-10-21	Kärragården, Hornborgasjön 58.19 N/ 13.36 E. Fåholmen 58.21 N/ 13.37 E, Bjällum, Västergötland. 4 km NNE (15°), 7 Y 170 D. Funnen död, instängd i hus (RC 2014/2086).
------------	---------	--------------------------	--

RÖRSÅNGARE *Acrocephalus scirpaceus*

AV70.229	10 v	1990-08-07 1990-08-27	Flian, Hornborgasjön 58.19 N/ 13.33 E. Mechelen 51.02 N/ 04.27 E, Antwerpen, BELGIEN. 997 km SW (220°), 0 Y 25 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014/1172).
----------	---------	--------------------------	--

GRÖNFINK *Fringilla chloris*

2KS25.127	3+ xK	M 2014-05-02 2014-09-15	Kärragården, Hornborgasjön 58.19 N/ 13.36 E. Toltan 58.18 N/ 13.47 E, Broddetorp, Västergötland. 11 km E (100°), 0 Y 136 D. Nyligen död, tagen av katt (RC 2014/1859).
-----------	----------	-------------------------------	---

Främmande kontroller

TRÄDGÅRDSSÅNGARE *Sylvia borin*

NOS 7E55.645	1+	2008-08-04	Smukkevatnet 58.43 N/ 05.39 E, Time, Rogaland, NORGE.
	v=	2014-05-29	Kärragården 58.19 N/ 13.36 E, Hornborgasjön, Västergötland. 464 km E (92°), 5 Y 298 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014:0122). Även kontrollerad 8.7 (RC 2014:0122).

BLÅMES *Parus caeruleus*

DKC 9R84.879	10	2012-11-06	Sylviastien 57.45 N/ 10.38 E, Skagen, Nordjylland, DANMARK.
	v	2013-04-06	Kärragården 58.19 N/ 13.36 E, Hornborgasjön, Västergötland. 186 km ENE (69°), 0 Y 151 D. Kontrollerad av ringmärkare (RC 2014:0122). Även kontrollerad 8.7 (RC 2014:0122).

SÄVSPARV *Emberiza schoeniclis*

BLB 13.342.402	10	M	2013-10-21	Aard 51.12 N/ 04.59 E, Geel, Antwerpen, BELGIEN.
	v		2014-04-16	Kärragården 58.19 N/ 13.36 E, Hornborgasjön, Västergötland. 964 km NNE (31°), 0 Y 177 D.

Figur 2. Nordlig gulärla ringmärkt vid Kärragården, maj 2014. Foto: Lotta Berg

Förteckning över ringmärkta fåglar 1983-2014

I följande tabell redovisas ringmärkta fåglar vid Hornborgasjön åren 1983-2014. Förutom Hornborga-sjöns fältstations ringserier (fr.o.m.1986) upptar tabellen fåglar ringmärkta av och med ringserier tillhörande Barbro Axelsson (1983-94), Bengt Pettersson (1983-94), Clas Hermansson (1983-85, 1990-97, 1999-2005), Åke Abrahamsson (1989-2014), Juhani Vuorinen (1994) samt Björn Helander (2002-14). Dessutom upptar förteckningen antalet egentliga återfynd som rapporterats genom Ringmärknings-centralen. Här avses alla återfunna fåglar undantaget de som märkts som boungar och rapporterats inom 10 km från märkplatsen efter mindre än tre månader och alla egna kontroller, dvs. fåglar som märkts och kontrollerats av stationen inom 10 km från märkplatsen.

Med området Hornborgasjön avses hela sjöområdet, strandskogen och närliggande öppna marker. Koordinaterna är ca 58.20 N/ 13.34 E.

Art	Märkta 1983-2013	Märkta 2014	Summa 1983-2014	Summa återfynd
Grågås <i>Anser anser</i>	490		490	59
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	14		14	1
Bläsand <i>Anas penelope</i>	17		17	2
Kricka <i>A. crecca</i>	249		249	9
Gräsand <i>A. platyrhynchos</i>	1 569		1 569	96
Stjärtand <i>A. canuta</i>	1		1	
Brunand <i>Aythya ferina</i>	3		3	1
Vigg <i>A. fuligula</i>	4		4	
Knipa <i>Bucephala clangula</i>	6		6	
Fasan <i>Phasianus colchicus</i>	1		1	
Skäggdopping <i>Podiceps cristatus</i>	1		1	
Svarthakedopping <i>P. auritus</i>	1		1	
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	62		62	
Rördrom <i>Botaurus stellaris</i>	1		1	
Gråhäger <i>Ardea cinerea</i>	5		5	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	14		14	
Brun kärrhök <i>Circus aeruginosus</i>	549		549	19
Blå kärrhök <i>C. cyaneus</i>	54		54	1
Ängshök <i>C. pygargus</i>	16		16	
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	24		24	2
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	2		2	1
Fiskgjuse <i>Pandion haliaetus</i>	39		39	1
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	700	43	743	3
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	13		13	
Kornknarr <i>Crex crex</i>	1		1	
Rörhöna <i>Gallinula chloropus</i>	4		4	
Sothöna <i>Fulica atra</i>	1		1	
Trana <i>Grus grus</i>	35		35	1
Mindre strandpipare <i>Charadrius dubius</i>	17		17	
Större strandpipare <i>C. hiaticula</i>	9		9	2

Art	Märkta 1983-2013	Märkta 2014	Summa 1983-2014	Summa återfynd
Tofsvipa <i>Vanellus vanellus</i>	59		59	
Kustsnäppa <i>Calidris canutus</i>	3		3	
Småsnäppa <i>C. minuta</i>	17		17	
Kärrensäppa <i>C. alpina</i>	18		18	
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	35		35	
Dvärgbeckasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	2		2	
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	100		100	
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	1		1	
Storspov <i>Numenius arquata</i>	10		10	
Svartsnäppa <i>Tringa erythropus</i>	8		8	
Rödbena <i>T. totanus</i>	23		23	1
Gluttsnäppa <i>T. nebularia</i>	35		35	1
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	83		83	3
Grönbenäppa <i>T. glareola</i>	231		231	2
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	121		121	
Skrattmåsar <i>Larus ridibundus</i>	3 450		3 450	133
Fiskmåsar <i>L. canus</i>	1		1	
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	118		118	1
Svarttärna <i>Chlidonias niger</i>	484		484	6
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	1		1	
Gök <i>Cuculus canorus</i>	1		1	
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	32		32	5
Hornuggla <i>Asio otus</i>	13	1	14	1
Pärluggla <i>Aegolius funereus</i>	2		2	
Nattskärna <i>Caprimulgus europaeus</i>	1		1	
Tornseglare <i>Apus apus</i>	101		101	
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	49		49	
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	10		10	
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	6		6	
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	49	3	52	
Mindre hackspett <i>D. minor</i>	38		38	
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	4		4	
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	239	1	240	
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	463	2	465	2
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	17		17	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	117		117	
Ängspiplärka <i>A. pratensis</i>	67		67	
Gulärka <i>Motacilla flava</i>	545	19	564	4
Forsärla <i>M. cinerea</i>	5		5	
Sädesärla <i>M. alba</i>	1 021	5	1 026	2
Strömstare <i>Cinclus cinclus</i>	15		15	2
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	245	5	250	
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	201	2	203	1
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1 376	41	1 417	3

Art	Märkta 1983-2013	Märkta 2014	Summa 1983-2014	Summa återfynd
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	181	7	188	1
Blåhake <i>L. svecica</i>	25		25	
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	1		1	
Rödstjärt <i>P. phoenicurus</i>	37	1	38	
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	147	2	149	
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	17		17	
Koltrast <i>Turdus merulus</i>	592	31	623	5
Björktrast <i>T. pilaris</i>	289	5	594	3
Taltrast <i>T. philomelos</i>	173	3	176	1
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	472	3	475	3
Dubbeltrast <i>T. viscivorus</i>	1		1	
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	64	1	65	
Flodsångare <i>L. fluviatilis</i>	4		4	
Vassångare <i>L. luscinioides</i>	2		2	
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2 871	17	2 888	17
Busksångare <i>A. dumetorum</i>		3	3	
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	280	21	301	
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	9 490	26	9 516	72
Trastsångare <i>A. arundinaceus</i>	572		572	11
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	169	3	172	
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	5		5	
Ärtsångare <i>S. curruca</i>	359	2	361	1
Törnsångare <i>S. communis</i>	1 570	45	1 615	2
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	1 475	26	1 501	4
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	1 248	28	1 276	2
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	1		1	
Grönsångare <i>P. sibilatrix</i>	13		13	
Gransångare <i>P. collybita</i>	808	11	819	
Gransångare <i>P. collybita collybita</i>	2		2	
Lövsångare <i>P. trochilus</i>	7 742	76	7 818	10
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	95	2	97	
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	47	2	49	
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	1		1	
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	2 756	7	2 763	4
Skäggmes <i>Panurus biarmicus</i>	2 288	1	2 289	38
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	219	25	244	
Entita <i>Parus palustris</i>	417	12	429	
Tallita <i>P. montanus</i>	509		509	
Tofsmes <i>P. cristatus</i>	3		3	
Svartmes <i>P. ater</i>	79		79	
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	6 590	197	6 787	11
Talgöxe <i>P. major</i>	4 471	168	4 639	6
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	196	10	206	

Art	Märkta 1983-2013	Märkta 2014	Summa 1983-2014	Summa återfynd
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	104	4	108	
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	1		1	
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	217	5	222	
Varfågel <i>L. excubitor</i>	4		4	
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	14	5	19	
Skata <i>Pica pica</i>	55	1	56	
Kaja <i>Corvus monedula</i>	206		206	6
Kräka <i>C. corone</i>	5		5	
Korp <i>C. corax</i>	1		1	
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	842		842	2
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	402	12	414	6
Pilfink <i>P. montanus</i>	4 402	85	4 487	8
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	1 608	42	1 650	5
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	667		667	
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	7 726	188	7 914	35
Steglits <i>C. carduelis</i>	716	11	727	1
Grönsiska <i>C. spinus</i>	1 609	88	1 697	8
Hämpling <i>C. cannabina</i>	150		150	
Vinterhämpling <i>C. flavirostris</i>	24		24	
Gråsiska <i>C. flammea</i>	342	1	343	
Gråsiska <i>C. flammea cabaret</i>	42		42	
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	159	2	161	
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	351	38	389	
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	42	5	47	1
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	1 836	23	1 859	2
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	4 312	69	4 381	20
Totalt	84 424	1 436	85 860	650
Antal arter	140	56	141	57

Figur 3. Stjärtnesar ringmärkta vid Kärragården, maj 2014. Foto: Lotta Berg

Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2014

Magnus Hallgren & Christopher Magnusson

Denna fågelrapport grundar sig på observationer från Hornborgasjöns rapporteringsområde, vilka rapporterats på rapportsystemet Svalan under 2014. Totalt omfattar den 23 403 rapporter av 221 arter sedda av 594 rapportörer. Artantalet är tre arter högre jämfört med närmast föregående års fågelrapport, medan antalet observatörer är något mindre (218 arter sedda av 649 observatörer).

När det finns en mer ingående artikel om vissa arter finns på annan plats i denna publikation finns hänvisning i texten.

Förklaringar:

Vinterfynd = januari-februari respektive december

Vårfynd = mars-maj

Sommarfynd = juni-juli

Höstfynd = augusti-november

HF = Hornborgasjöns fältstation

ad = adult, vuxen fågel

1K, 2K = första kalenderår, andra kalenderår osv.

Pulli = ungfågel som fortfarande bär dundräkt

Saknas platsangivelse gäller fyndet hela sjöområdet (inventerats t ex genom simfågelräkning som sker vid minst 5 tillfällen under våren och minst 4 tillfällen under hösten).

Samtliga fynd gäller rastande fåglar om inget annat anges.

Hur noggrann man än försöker vara vid sammanställning och granskning av rapporten är det oundvikligt att eventuella fel kan smyga sig in. För eventuella rättelser och kompletteringar av observationer kommer dessa läggas till i ”Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2015”.

Knölsvan *Cygnus olor*

Vårfynd, högsta antal: 994 ex rast 29.3 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 1600 ex rast Ytterberg 5.7 (Thore Holsendahl).

Höstfynd, högsta antal: 2193 ad rast 16.8 (HF).

Vinterfynd, högsta antal (dec): 1973 ex rast 14.12 (HF).

Inga rekord slogs under året, men höga antal under hösten

Flera svanar sågs under jan-feb, men inte i några stora antal.

Ytterligare information går att läsa under rubriken ”Häckande svanar i Hornborgasjön 2014”.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Vårfynd: 28 ex rast Vadboden 24.2-10.3 (Micke Wilson, Jörgen Fritzson, Kjell

Svensson mfl.). 1 ad str N Fågeludden 9.3 (Magnus Hallgren). 3 2K rast Södra delen 20.3-19.4 (Micke Wilson, Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren mfl.). 5 ex rast 19.4 (HF). *Höstfynd:* 5 ad str S Ytterberg 25.10 (Albin Thorsson, Christer Blank). 2 ad rast Ytterberg 25.10 (Albin Thorsson, Christer Blank). 7 ex str SV Dagsnäs 7.11 (Ingemar Nilsson). *37 ex sågs under våren, endast en sträckande. Under hösten sågs 14 individer varav 12 sträckande.*

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Vårfynd, högsta antal: 500 ex Vadboden 29.3 (Johan Karlsson Rolander).

Höstfynd, högsta antal: 130 ex rast 16.8 (HF).

Inga rekord slogs under året, låga antal.

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande svanar i Hornborgasjön 2014".

Sädgås *Anser fabalis*

Vinterfynd, större antal: 37 ex str NO Almeö 20.2 (Leif Arvidsson). 68 ex förbifl. 20.2 (Christopher Magnusson).

Inte några större mängder under året förutom den 20 februari. Observationerna är till största delen olika fåglar.

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Vinterfynd: 8 ex rast Vadboden 24.2-28.2 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Ingemar Nilsson mfl.).

Vårfynd: 30 ex rast Vadboden 1.3-7.3 (Lennart Sundh), Kjell Svensson), Lennart Holmén mfl.). 2 ex Vadboden 12.3-23.3 (Göran Darefelt, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 1 ex rast Vadboden 5.4 (Lotta Berg, Janne Pettersson, Edvin Klein). 1 ex rast Vadboden 6.5 (Anita Ljungström, Åke Abrahamsson, Rolf Andersson).

Totalt 42 fåglar sågs under våren.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Vårfynd: 4 ex Vadboden 25.2-31.3 (Göran Darefelt, Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren mfl.). 12 ex Rönäs 31.3 (Uno Unger, Berndt Lindberg, Stig Carlsson, Jan Hellström). 40 ex rast 1.4-30.4 (Lars-Erik Andréasson, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 1 ex Stora Veka 18.4 (Gunnar Jakobsson). 7 ex rast Vadboden 1.5-3.5 (Magnus Hallgren, Jan Krantz, Kristian Kjellberg mfl.). 2 ex Vadboden 7.5-18.5 (Magnus Hallgren, Jan Krantz, Per Nyberg mfl.). 1 ex Fågeludden 24.5-30.5 (Thore Holsendahl, Jan Krantz, Olle Svensson mfl.).

Totalt 69 ex sågs under våren. 41 av dem sågs under april, men det är en låg skattning.

Bläsgås *Anser albifrons*

Vinterfynd: 2 ad rast Hornborgamaden 13.2-14.2 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Lotta Berg mfl.). 16 ex Vadboden 21.2-28.2 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Kjell Svensson mfl.). 10 ex förbifl. Sätunamaden 28.2 (Albin Thorsson).

Vårfynd: 111 ex rast 1.3-31.3 (HF mfl.). 20 ex rast Kärrtorp 2.3-4.3 (Lotta Berg). 155 ex rast 3.4-26.4 (Göran Darefelt, Thore Holsendahl, Magnus Hallgren mfl.). 2 2K rast 7.5-24.5 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Lennart Holmén mfl.).

Sommarfynd: 1 2K rast Vadboden 9.6-22.6 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Lotta Berg mfl.).

Höstfynd: 1 ad rast Ytterberg 12.9 (Kjell Svensson). 5 ex Hångers udde 9.10-10.10 (Ulrich Tourbier). 18 ex rast Hornborga by 16.10 (Jörgen Fritzson). 5 ex rast 18.10 (HF). 1 ad förbifl. Vadboden 20.10 (Albin Thorsson). 2 ad + 4 1K rast Sätunamaden 23.10 (Hans Walker). 18 ex Vässtorp 25.10-2.11 (Albin Thorsson, Christer Blank, Jörgen Fritzson mfl.). 15 ex Hornborgamaden 29.10 (Jan Mogol). 76 ex rast Sätunamaden 2.11 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 1 ad Fågeludden 3.11 (Albin Thorsson). 7 ex förbifl. Rönäs 9.11 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

28 ex under vintern, 288 under våren, 1 under sommaren och 153 på hösten ger totalt 470 ex under året. Det är svårt att avgöra vad det verkliga antalet är. Den 5 april sågs 155 individer runt sjön, vilket borde vara nytt rekord. I höstflocken på 76 ex sågs två halsmärkta som hade avlästs i norra Tyskland tre dagar tidigare.

Grågås *Anser anser*

Vårfynd, högsta antal: 1910 ex rast 29.3 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 23 000 ex rast 14.6 (Clas Hermansson).

Höstfynd, högsta antal: 8672 ex rast 13.9 (HF).

En totalräkning av gässen i området under sommaren gjordes av Clas Hermansson.

[Strippgås] *Anser indicus*

Vårfynd: 1 ex rast 26.4-29.4 (Tore Holsendahl, Jörgen Fritzson, Kjell Svensson mfl.).

Sommarfynd: 2 ad rast Stora Veka 14.6-22.6 (Gunnar Jakobsson). 1 ex Hornborgamaden 17.6 (Christopher Magnusson).

Höstfynd: 1 ex förbifl. Hornborgamaden 1.8 (Kjell Svensson).

Sommarfynden och höstfynden rör troligtvis samma individer.

[Snögås] *Anser caerulescens*

1 ad rast Hångers udde 24.5-18.6 (Thore Holsendahl, Kjell Svensson, Karl-Erik Rydler mfl.).

Vit fas.

Prutgås *Branta bernicla*

Sommarfynd: 1 ad rast Södra delen 1.6-13.6 (Lennart Sundh, Inge Olsson, Jörgen Fritzson mfl.).

Höstfynd: 2 ex rast 13.9-19.9 (Kristian Kjellberg, Barbro Axelsson, Lotta Berg mfl.). 2 ex rast 18.10 (HF).

5 individer fördelat på 1 under sommaren och 4 på hösten.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vinterfynd: 1 ex rast Vadboden 24.2-27.2 (Jörgen Fritzson, Ingemar Nilsson, Lennart Ljuhs mfl.).

Vårfynd, större antal: 20 ex Vadboden 1.5-31.5 (Lennart Sundh, Håkan Eliasson, Kristian Kjellberg mfl.). 55 ex förbifl. Sätunamaden 8.5 (Ingemar Nilsson). 23 ex rast Almeö 8.5 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 31 ex str NO Vässtorpsviken 23.5 (Niklas Tellbe).

Höstfynd, större antal: 303 ex rast 18.10 (HF). 187 ex rast Rönäs 30.10 (Bengt Pettersson). 270 ex förbifl. Fågeludden 2.11 (Edvin Klein).

Den vitkindade gåsen har ökat mycket, framförallt på hösten. Det finns 6 observationer på flockar över 100 individer som helt säkert inte är dubbelräkningar.

Kanadagås *Branta canadensis*

Vinterfynd, högsta antal: 650 ex rast Vadboden 24.2 (Jörgen Fritzson).

Vårfynd, högsta antal: 480 ex Fäholmen 2.3 (Kent-Ove Hvass).

Sommarfynd, högsta antal: 1000 ex Fågeludden 25.6 (Magnus Hallgren).

Höstfynd, högsta antal: 314 ex rast 13.9 (HF).

Gravand *Tadorna tadorna*

Vårfynd: 1 ex rast 29.3 (HF). 4 ex förbifl. Vadboden 6.4 (Silke Klick). 1 ad hane rast Vadboden 7.4-10.4 (Jörgen Fritzson, Albin

Thorsson, Kristian Kjellberg mfl.). 2 ex Vadboden 11.4 (Pelle Barkengren). 2 ex Utloppet 18.4 (Ilse Melin). 1 ex Trandansen 19.4 (Ingrid Stenström). 2 i par förbifl. Hornborgamaden 18.5 (Tore Holsendahl). 1 ad i par förbifl. Hornborgamaden 18.5 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg mfl.).

Höstfynd: 4 1K str SV 21.8 (Barbro Axelsson, Anita Ljungström, Mike Henry).

8 vårfynd och 1 höstfynd. Flera av aprilobservationerna rör troligtvis samma fåglar.

Bläsand *Anas penelope*

Vinterfynd, jan-feb: 2 i par Almeö 6.1 (Albin Thorsson, Christer Blank, Eric Thorsson). 12 ex rast 10.1-12.1 (Kristian Kjellberg, Lennart Sundh, Magnus Hallgren mfl.). 300 ex rast 14.2-28.2 (Kent O Andersson, Lennart Sundh, Albin Thorsson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 1597 ex rast 5.4 (HF). *Höstfynd, högsta antal:* 6507 ex rast 18.10 (HF).

Vinterfynd, dec: 200 ex rast 1.12-25.12 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Ingemar Nilsson mfl.).

Högt höstantal även om det inte är i närheten av extremåret 2013.

Snatterand *Anas strepera*

Vinterfynd, jan-feb: 5 ex Södra delen 24.2-28.2 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Åke Abrahamsson mfl.). 2 i par Fågeludden 26.2 (Björn Spetz). 2 i par Almeö 28.2 (Albin Thorsson).

Vårfynd, högsta antal: 193 ex rast 19.4 (HF). *Häckningar:* 1 pull Oranabbe 8.6 (Christopher Magnusson). 2 häckningar Fågeludden 20.6-5.7 (Göran Darefelt, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.).

Sommarfynd, högsta antal: 300 ex rast Vadboden 26.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). *Höstfynd, högsta antal:* 1936 ex rast 16.8 (HF).

Vinterfynd, dec: 53 ex 1.12-17.12 (Kjell Svensson, Anita Persson, Lotta Berg).

Inte heller i år blev det något höstrekord. Endast 3 häckningar konstaterade i år; Oranabbe (1), Fågeludden (2). Vid

Fågeludden kan det dock ha varit en eller två kullar till.

Kricka *Anas crecca*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Vadboden 16.2 (Lotta Berg, Hanna Berg, Jan Skidell, Sara Skidell).

90 ex rast 18.2-28.2 (Kent O Andersson, Lennart Sundh, Albin Thorsson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 2639 ex rast 12.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 9618 ex rast 16.8 (HF).

Vinterfynd, dec: 150 ex Dagsnäs 8.12-23.12

(Ingemar Nilsson). 8 ex rast Almeö 12.12-25.12 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Patrik Andersson). 2 ex rast Korpaboviken 13.12 (Lotta Berg).

Även i år sågs det ovanligt många krickor.

Visserligen inte lika många som 2013, men ändå dubbelt så många som tredje bästa året.

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

1 hane rast Vadboden 5.4-10.4 (Paul Cook mfl.).

Höll mest till i diket söder om Vadbodskullen.

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Vinterfynd, högsta antal: 2100 ex rast Ytterberg 3.1 (Lennart Sundh).

Vårfynd, högsta antal: 1500 ex Vadboden 17.3 (Uno Unger).

Häckningar: 6 pull Getnäsvisken 19.6 (Albin Thorsson). 2 pull Vadboden 26.6 (Albin Thorsson). 3 pull Getnäsvisken 31.7 (Albin Thorsson, Christer Blank). 3 pull Getnäsvisken 5.8 (Albin Thorsson).

Höstfynd, högsta antal: 4405 ex rast 13.9 (HF).

Hysat höga siffror även på gräsänderna. Fyra konstaterade häckningar; Getnäsvisken (3) och Vadboden (1).

Stjärtand *Anas acuta*

Vinterfynd, jan-feb: 18 ex rast 16.2-28.2 (Kent O Andersson, Jörgen Fritzson, Örjan Wennman mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 148 ex rast 5.4 (HF).

Sommarfynd: 2 ex Utloppet 3.6 (Lennart Walldén, Gunilla Walldén). 2 i par Vadboden 6.6-7.6 (Mats Axbrink, Björn Spetz, Rolf Andersson mfl.). 2 hanar Vadboden 9.6-28.6

(Clas Hermansson, Albin Thorsson, Ingemar Hedin mfl.). 3 ex Utloppet 12.7 (Susanne Malm). 2 honf. Fågeludden 28.7 (Peter Bryngelson).

Höstfynd, högsta antal: 316 ex rast 18.10 (HF).

Vinterfynd, dec: 2 hanar rast Fågeludden 1.12-3.12 (Anita Persson, Kjell Svensson, Claes Ekberg).

Även stjärtänderna hade en bra höst, men utan rekord.

Årta *Anas querquedula*

Första vårfynd: 1 hane Ytterberg 2.4 (Ingvar Selse).

Vårfynd, högsta antal: 22 ex rast 3.5 (HF).

Häckningar: 3 pulli Fågeludden 31.7-16.8 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 10 pulli Hornborgaviken 31.7 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Höstfynd, högsta antal: 3 honf.

Hornborgaviken 5.8 (Albin Thorsson).

Betydligt bättre vårsiffra jämfört med förra året (9). Hösten fortfarande få. Två konstaterade häckningar; Fågeludden och Hornborgaviken.

Skedand *Anas clypeata*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Dagsnäs 28.2 (Lennart Sundh, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

Vårfynd, högsta antal: 78 ex rast 26.4 (HF).

Häckningar: 9 pulli Stora Veka 14.7 (Gunnar Jakobsson).

Höstfynd, högsta antal: 102 ex rast 13.9 (HF).

En häckning konstaterad vid Stora Veka.

Antalet rastande är dock långt ifrån högt.

Brunand *Aythya ferina*

Vinterfynd, jan-feb: 20 ex rast 18.2-28.2

(Micke Wilson, Kjell Svensson, Anita Persson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 200 ex 31.3 (Uno Unger, Berndt Lindberg, Stig Carlsson, Jan Hellström). 200 ex 27.4 (Larsåke Thunberg).

Sommarfynd, högsta antal: 1000 ex Fågeludden 21.7 (Torbjörn Ebenhard).

Häckningar: 1+3 pulli Fågeludden 22.5-5.7 (Göran Darefelt, Albin Thorsson, Anita Persson mfl.).

Höstfynd, högsta antal: 2013 ex rast 16.8 (HF).

Vinterfynd, dec: 71 ex rast 1.12-25.12 (Per Nyberg, Kjell Svensson, Anita Persson mfl.).
Väldigt låga antal både vår och höst. Två häckningar konstaterade vi Fågeludden.

Vigg *Aythya fuligula*

Vårfynd, högsta antal: 3318 ex rast 26.4 (HF).

Sommarfynd, högsta antal:

Häckningar: Fågeludden (1), Vässtorpsviken (1), Ytterberg (5), Hornborgaviken (2), Utloppet (6).

Höstfynd, högsta antal: 1950 ex rast 15.11 (HF).

Vinterfynd, högsta antal: 1250 ex rast Mellersta delen 25.12 (Jörgen Fritzson).

Totalt 15 kullar med 93 ungar.

Bergand *Aythya marila*

Vårfynd: 2 ad i par rast Fågeludden 12.4 (Jörgen Agerskov). 1 ad hane förbifl.

Fågeludden 13.4 (Lotta Berg, Katarina Bremsjö). 2 ad i par rast Mellersta delen 3.5-4.5 (Magnus Hallgren, Jan Krantz, Kjell Svensson mfl.).

Höstfynd: 5 2K+ honor + 1 1K honf. rast Vässtorpsviken 15.11 (Magnus Hallgren, Lotta Berg). 1 1K Ytterberg 15.11 (Albin Thorsson, Christer Blank). 1 hona Hångers udde 27.11 (Ingemar Nilsson).

Vinterfynd: 1 honf. rast Ytterberg 7.12 (Lotta Berg).

Totalt 7 fynd under året av 14 individer. Tre vårfynd, tre höstfynd och ett vinterfynd i december.

Ejder *Somateria mollissima*

1 hane Fågeludden 12.4 (Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.). 1 hane rast Fågeludden 16.4 (Bosse Ohlsson, Christer Pålsson, Ulla Henriksson)

De båda fynden kan ha rört samma individ.

Alfågel *Clangula hyemalis*

Vårfynd: 2 i par rast Mellersta delen 22.3 (Magnus Hallgren, Eric Thorsson, Albin Thorsson mfl.). 1 hane Fågeludden 9.4 (Albin Thorsson). 4 i par rast Fäholmen 16.4 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Edvin Klein). 4 i

par rast Fågeludden 3.5 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.). 2 hanar + 1 hona rast Norra delen 8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 1 ex rast Fågeludden 17.5 (Thore Holsendahl).

Höstfynd: 1 hane + 1 honf. Ytterberg 17.10 (Albin Thorsson). 2 ex rast Dagsnäs 21.10 (Ingemar Nilsson). 4 ex rast Fågeludden 2.11 (Edvin Klein). 3 ex rast 15.11 (HF). 1 ex Fågeludden 22.11 (Patrik Andersson).

Vinterfynd: 1 hane rast Almeö 25.12 (Jörgen Fritzson, Lotta Berg).

12 fynd av 28 individer. Fördelade på 6 vårfynd, 5 höstfynd och 1 vinterfynd.

Sjörre *Melanitta nigra*

Vårfynd: 4 i par förbifl. Fågeludden 3.4 (Dan Klasson). 10 i par rast Fågeludden 8.4 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 7 ex Fågeludden 9.4 (Albin Thorsson mfl.). 2 ex rast 19.4 (HF).

3 ex rast Fågeludden 23.4 (Kjell Svensson, Lotta Berg). 5 ex rast 26.4 (HF). 2 hanar + 1 hona rast Fäholmen 27.4 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg). 3 hanar + 2 honor rast Fäholmen 29.4 (Kjell Svensson). 1 ex rast Fågeludden 1.5 (Michael Egerzon, Kent Kristenson, Thomas Bernhardsson, Anders Larsson). 5 ex rast Mellersta delen 2.5-4.5 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg, Anita Persson mfl.). 25 ex rast Mellersta delen 8.5-10.5 (Magnus Hallgren mfl.). 18 ex rast Mellersta delen 12.5-13.5 (Micael Jonsson, Albin Thorsson, Kjell Svensson). 13 ex rast Fäholmen 17.5 (Tore Holsendahl). 8 ex Fågeludden 23.5 (Per Johansson).

Sommarfynd: 1 hane rast Fågeludden 16.7 (Kjell Svensson).

Totalt 15 fynd av 110 individer. 14 vårfynd, men 1 sommarfynd sticker ut.

Svärta *Melanitta fusca*

Vårfynd: 1 2K hane rast Fågeludden 1.5 (Kent Kristenson, Michael Egerzon, Thomas Bernhardsson, Anders Larsson). 4 i par rast Fågeludden 3.5-12.5 (Jörgen Fritzson, Micael Jonsson, Per Nyberg mfl.). 20 ex Fäholmen 13.5 (Albin Thorsson). 5 ex rast Mellersta delen 15.5-16.5 (Bo Brinkhoff, Per-Erik Hagström, Lars Nilsson mfl.).

Höstfynd: 2 i par str S Ytterberg 25.10 (Albin Thorsson, Christer Blank). 19 ex str Ytterberg 15.11 (Albin Thorsson, Magnus Hallgren, Christer Blank). 1 1K honf. rast Almeö 15.11-1.12 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Patrik Andersson). 1 hane rast Ytterberg 24.11 (Ingemar Nilsson).

Vinterfynd: 2 i par rast Ytterberg 7.12 (Lotta Berg).

Totalt 9 fynd av 55 individer. Fynden fördelade sig på 4 vårfynd, 4 höstfynd och 1 vinterfynd.

Knipa *Bucephala clangula*

Vårfynd, högsta antal: 3645 ex rast 22.3 (HF).

Häckningar: Fäholmen (1), Hornborgaviken (1), Hornborgamaden (1) och Utloppet (1).

Höstfynd, högsta antal: 1471 ex rast 15.11 (HF).

Årets vårsiffra är den näst högsta någonsin. Bästa året var 2010 med 3660 och det tredje bästa 2012 med 3640! 4 konstaterade häckningar med totalt 19 ungar.

Salskrake *Mergellus albellus*

Vårfynd, högsta antal: 311 ex rast 16.3 (HF).

Sommarfynd: 3 hanar Utloppet 14.6 (Per Österman, Hasse Österman, Ulla Österman). 1 honf. rast Utloppet 1.7-23.7 (Kjell Svensson).

Höstfynd, högsta antal: 446 ex rast 15.11 (HF).

Vinterfynd, högsta antal: 285 ex rast Ytterberg 1.12 (Kjell Svensson).

Vårens antal var bland de högre. Även hösten gav en hög siffra, men kan inte slå 722 från förra året. På tredje plats kommer 2010 med 350 ex.

Småskrake *Mergus serrator*

Vårfynd, högsta antal: 21 ex rast 26.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 6 ex Fågeludden 23.11 (Patrik Andersson).

Vinterfynd: 1 honf. str S Almeö 1.12 (Magnus Hallgren). 1 honf. Fäholmen 18.12 (Lennart Sundh).

Arten sågs från den 16.3 till 13.5 under våren och från den 4.10 till 23.11 på hösten.

Dessutom 2 vinterfynd.

Storskrake *Mergus merganser*

Vårfynd, högsta antal: 187 ex rast 16.3 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 290 ex rast 15.11 (HF).

Fortsatt låga antal för storskraken.

Orre *Tetrao tetrix*

1 ex fårska spår Hjortronmossen 15.4 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 2 hanar spelande Hjortronmossen 25.4-24.5 (Albin Thorsson, Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson mfl.). 1 hona Rönäs 22.10 (Kristian Kjellberg). 1 hona Sätunamaden 22.11 (Kristian Kjellberg). *Udda fynd på hösten med en hona ute på Sätunamaden!*

Rapphöna *Perdix perdix*

Häckningar: Ytterberg (1), Hornborgamaden (1), Fågeludden (1), Hälsingsgården (1), Tranum (1) och Sätunamaden (1).

Övriga observationer: 15 ex Ytterberg 6.1-18.1 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg, Lotta Berg mfl). 17 ex Hornborgamaden 14.2 (Lotta Berg, Emma Berg, Hanna Berg). 1 ex Bolums by 28.3 (Mats Rosengren).

Svårt och avgöra vilka kullar som är dubbelräkningar eller inte. Det verkar gå bra för dem åtminstone.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Spelände: 2 ex Tranum 2.6-29.6 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Jan Fransson mfl.). 1 ex St. Bjurum 15.6-22.6 (Eric Thorsson, Christopher Magnusson). 1 ex Hornborgamaden 10.7-12.7 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson). 4 ex Kärrtorp 10.7-20.8 (Lotta Berg, Jens Sandgren, Albin Thorsson mfl.).

Fåglarna i Tranum och Kärrtorp är säkerligen samma individer. Totalt 6 fåglar i sådana fall.

Smålom *Gavia stellata*

1 ex rast 18.10 (HF).

1 fynd i år.

Storlom *Gavia arctica*

Vårfynd: 1 ex förbifl. Fågeludden 5.4 (Bertil Eriksson).

Höstfynd: 1 ex str Fågeludden 15.8 (Christopher Magnusson). 1 ex rast Ytterberg 30.10 (Magnus Hallgren, Toni Hermansson,

Kjell Svensson mfl.). 1 ex rast 15.11 (Albin Thorsson, Lotta Berg, Hanna Berg mfl.). 1 1K+ rast Ytterberg 21.11 (Kjell Svensson). 1 1K rast Ytterberg 22.11 (Kristian Kjellberg). 1 ex förbifl. Fågeludden 23.11 (Claes Ekberg). *Totalt 7 fynd, varav 1 på våren. De sista fynden kan röra samma fågel.*

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Hornborga by 3.2-13.2 (Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg, Edvin Klein).

Vårfynd: 2 ex rast 16.3 (HF). 1 ex rast Utloppet 28.3-4.4 (Jan Andersson, Ingemar Nilsson, Inger-Marie Carlsen mfl.). 3 ex rast 29.3 (HF). 1 ex Fågeludden 2.4-19.4 (Kjell Svensson, Lennart Holmén, Lotta Berg mfl.). 1 ex rast 5.4 (HF). 2 ex rast 19.4 (HF). 1 ex rast 26.4 (HF). 1 ex Hångers udde 3.5 (Sara Wändell, Karin Sandberg, Karin Norén mfl.). *Sommarfynd:* 1 1K+ Fågeludden 28.7 (Kjell Svensson).

Höstfynd: 1 ex 16.8 (HF). 1 ex Utloppet 13.9-27.9 (Janne Pettersson, Rolf Andersson, Ing-Marie Gustavsson). 5 ex rast 13.9 (HF). 7 ex rast Hornborgamaden 30.9-20.12 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg, Lotta Berg). 1 ex rast Ytterberg 30.9 (Kjell Svensson). 1 ex rast Fågeludden 30.10 (Magnus Hallgren). 2 ex rast Hångers udde 25.11-27.11 (Kjell Svensson, Ingemar Nilsson).

Vinterfynd, dec: 1 ex rast Almeö 1.12 (Magnus Hallgren). 3 ex Hornborga by 27.12-31.12 (Jörgen Fritzon, Lennart Sundh, Barbro Axelsson mfl.).

Inga häckningsindicer under året, men arten kan vara svårsedd.

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex rast Almeö 9.1-11.1 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg, Lotta Berg).

Vårfynd, högsta antal: 683 ex rast 3.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 270 ex rast 13.9 (HF).

Vinterfynd, dec: 1 ex rast Fågeludden 7.12 (Lotta Berg).

Lågt höstantal.

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Första vårfynd: 1 ex Oranabbe 9.3 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Vårfynd, högsta antal: 224 ex 12.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 8 ex 16.8 (HF).

Sista höstfynd: 2 ex rast Ytterberg 21.11 (Kjell Svensson). 1 ex rast Almeö 21.11 (Kjell Svensson).

Ytterligare information går att läsa i

"Häckande gråhakedopping i Hornborgasjön 2014".

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Första vårfynd: 1 ex rast Utloppet 24.3 (Bosse Lindström, Anders Netshagen).

Vårfynd, högsta antal: 17 ex rast 19.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 13 ex rast Ytterberg 19.9 (Kjell Svensson).

Sista höstfynd: 2 ex Fågeludden 22.11 (Patrik Andersson).

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

Första vårfynd: 3 ex Fågeludden 13.3 (Anita Persson, Anita Ljungström).

Vårfynd, högsta antal: 99 ex rast 26.4 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex rast Fågeludden 25.9 (Jörgen Fritzon).

Ytterligare information går att läsa i

"Häckande svarthalsad dopping i Hornborgasjön 2014".

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Vårfynd, högsta antal: 97 ex rast 3.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 500 ex Norra delen 13.9 (Albin Thorsson, Eric Thorsson).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Spelande: 1 ex Norra delen 27.3-24.5 (Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzon mfl.).

Övriga observationer: 1 ex rast Utloppet 20.7 (Kjell Svensson, Torbjörn Ebenhard).

Endast en spelande individ i år.

Ägretthäger *Egretta alba*

Vårfynd: 1 ex rast 11.3-5.4 (Kjell Svensson, Oskar Berkefalk Westman, Carl Jyker mfl.).

Sommarfynd: 1 ex rast Södra delen 18.6-5.7 (Christopher Magnusson, Göran Darefelt, Clas Hermansson mfl.). 3 ex rast 11.7-8.9 (Claes Ekberg, Stefan Persson, Albin Thorsson mfl.).

Höstfynd: 5 ex Rönäs 9.9-10.9 (Ingemar Nilsson, Mike Henry). 3 ex rast 5.10-2.11 (Lennart Sundh, Albin Thorsson, Kristian Kjellberg mfl.).

Det är svårt att avgöra hur många ägretter det varit i sjön under året. Troligtvis mellan 6 och 9 stycken. Dags för häckning snart!

Gråhäger *Ardea cinerea*

Vårfynd, högsta antal: 47 ex rast 16.3 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 110 ex rast 16.8 (HF).

Svart stork *Ciconia nigra*

1 ex rast Trandansen 2.7 (Micke Henry, Ingemar Nilsson, Kjell Svensson). 2 ex rast Södra delen 26.7-21.8 (Ingemar Nilsson, Uno Unger, Nils-Erik Ewers mfl.). 1 ex förbifl. Kärrgården 8.8

Troligtvis är det samma individer under hela perioden. Den som sågs vid Kärrgården flög åt Södra delen.

Under 2000-talet har det setts 11 individer, 2001 (2), 2002 (2), 2003 2011, 2013 (3), 2014 (2).

Vit stork *Ciconia ciconia*

1 2k+ rast Vadboden 18.4 (Anders Blomdahl, Kjell Svensson, Ingemar Nilsson mfl.).

Bivråk *Pernis apivorus*

Första vårfynd: 1 ex str N Kärrgården 12.5 (Christopher Magnusson). 1 ex förbifl. Dagsnäs 12.5 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

Sista höstfynd: 1 ad + 3 1K förbifl. Dagsnäs 11.9 (Ingemar Nilsson).

Fynd i häcktid finns från områdena runt Södra delen, Utloppet, Hälsingsgården, och Norra delen.

Brun glada *Milvus migrans*

Vårfynd: 1 ex förbifl. 18.4-19.4 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson). 1 ad Stora Veka 29.5 (Gunnar Jakobsson).

Sommarfynd: 1 ex förbifl. Vadboden 13.6 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex Fäholmen 27.7 (Rolf Andersson, Ing-Marie Gustavsson).

Höstfynd: 1 2K+ förbifl. Södra Sätunaviken 9.8 (Mike Henry). 1 2K+ Vadboden 28.8 (Lotta Berg).

Det är svårt att avgöra hur många det varit runt sjön. Det kan röra sig om allt mellan 2-5. Troligtvis rör åtminstone några av sommarobsarna samma individ.

Röd glada *Milvus milvus*

1 ex förbifl. Ore backar 4.6 (Rolf Andersson, Ing-Marie Gustavsson, Birgitta Danielsson). 1 1K förbifl. Fågeludden 16.8 (Magnus Hallgren). 1 1K Fäholmen 23.8 (Lotta Berg). 2 ex str S Bjällums by 8.10 (Petter Bohman). 1 honf. str S Fågeludden 24.10 (Petter Bohman). 1 ad Stora Veka 10.12 (Gunnar Jakobsson).

Tre områden med observationer under häcktid. 1-2 par har setts i de södra delarna, ett par sågs i norr och på östsidan sågs två par.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Arten sågs regelbundet under hela året. Under vintern fanns det som mest 10 olika individer runt matningen. Under perioden april till augusti sågs minst 11 subadulta individer i sjöområdet under perioden, men då många observationer saknar ålder är det svårt att göra en säker antalsbedömning. Dessutom finns det häckande paret i området.

Det par som häckar i närheten av Hornborgasjön sågs under hela året, men tyvärr misslyckades häckningen i år. Däremot sågs 4 1K-fåglar under sensommaren som kan ha kommit från närområdet.

Under hösten räknades som mest in 17 stycken i området samtidigt.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Första vårfynd: 1 ad hane förbifl. Utloppet 31.3 (Uno Unger, Berndt Lindberg, Jan Hellström, Stig Carlsson).

Sista höstfynd: 1 hane Rönäs 10.10 (Ulrich Tourbier).

Ytterligare information går att läsa i "Häckande kärrhökar i Hornborgasjön 2014".

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 3K+ hane 3.1-11.1 (Lars Berglund, Jörgen Fritzson, Lennart Sundh)

mfl.). 1 hane förbifl. Vadboden 26.2 (Torbjörn Skogedal).

Sommarfynd: 1 2K hane Dagsnäs 7.8 (Ingemar Nilsson).

Vinterfynd, dec: 1 honf. 17.12-25.12 (Kjell Svensson, Ingemar Nilsson, Lotta Berg).

Duvhök *Accipiter gentilis*

Fynd under häcktid: bla. 1 ad rast Vadboden 1.4 (Clas Hermansson). 1 hona Utloppet 5.4 (Anders Hutter, Anita Hutter). 1 ex förbifl. 6.4 (Edvin Klein, Lennart Andersson). 1 ex förbifl. Korpaboviken 6.4 (Lotta Berg). 1 ad hane Bolums by 12.4 (Albin Thorsson). 1 ex Stenums mader 2.5 (Lotta Berg).

Fynden under häcktid tyder på två-tre häckningar i södra, i västra och i östra delen.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Fynd under häcktid: 1 ex Getnäsuden 4.4 (Patrik Engberg). 1 ex Hångers udde 5.4 (Maj-Lis Sten, Barbro Axelsson). 1 ex förbifl. Vadboden 5.4 (Edvin Klein). 1 ex förbifl. Ytterberg 12.4 (Albin Thorsson). 1 ad hona rast Fäholmen 16.4 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein). 1 ex lämpl biotop Dagsnäs 30.4 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ad hane förbifl. Trestena 11.5 (Leif Arvidsson). 1 ex förbifl. Utloppet 12.5 (Andreas Karlsson). *Fynden tyder på kanske en häckning på östsidan, en i söder och en-två i väst.*

Ormvråk *Buteo buteo*

Vinterfynd: 15 ex stationära under januari-februari och 9 ex i december.

Vinterfynden har varit från följande platser (jan-feb/dec): Kärrtorp 1/0, Fäholmen 1/1, Bjällums by 1/0, Kärrgården 1/0, Ytterberg 1/2 Hornborgamaden 2/1, Stora Veka 2/1, Hångers by 0/1, Hångers udde 1/0, St. Bjurum 1/1, Dagsnäs 2/2, Utloppet 1/0, Röde mosse 1/0.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vinterfynd: 11 ex stationära under januari-februari och 8 ex i december.

Sista vårfynd: 1 ex förbifl. Utloppet 12.5 (Andreas Karlsson).

Första höstfynd: 1 ex förbifl. Ytterberg 1.10 (Lennart Sundh).

Vinterfynden har varit från följande platser (jan-feb/dec): Fäholmen 1/0, Ytterberg 1/1, Hornborgamaden 1/1, Sätunamaden 1/1, Stora Veka 0/1, Båltorpsmaden 1/0, Hångers udde 1/1, St. Bjurum 1/0, Vadboden 1/1, Dagsnäs 1/1, Ore backar 1/0, Utloppet 1/1.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Vinterfynd, jan-feb: 1 3K rast Södra delen 2.1-15.1 (Kjell Svensson, Claes-Göran Ahlgren, Ingemar Nilsson mfl.). 2 2K rast 16.1-28.3 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 4K rast Södra delen 10.2-13.2 (Sture Hermansson, Christopher Magnusson, Ingemar Nilsson).

Vårfynd: 1 2K+ förbifl. 5.4 (Göran Darefelt). 1 3K Trandansen 16.4 (Håkan S O Johansson, Sylve Gustafsson, Margareta Thorsell Gustafsson).

Höstfynd: 1 1K+ Vadboden 29.10 (Ingemar Nilsson). 1 2K förbifl. Kärrgården 18.11 (Leif Arvidsson).

Vinterfynd, dec: 1 2K rast 14.12-28.12 (Barbro Axelsson, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson mfl.). 1 1K rast 23.12-28.12 (Kent-Ove Hvass, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex St. Bjurum 28.12 (Lennart Sundh).

Under vårvintern höll det till runt 4 kungsörnar i området. Två ny sågs sent på våren. Under hösten sågs 2 stycken och 3 sågs i december.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Tidiga vårfynd: 1 ex Korpaboviken 30.3 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Större antal: 10 ex förbifl. Fågeludden 16.8 (Magnus Hallgren). 11 ex Mellersta delen 20.8 (Åke Abrahamsson). 10 ex förbifl. Ytterberg 21.8 (Anita Ljungström, Barbro Axelsson). *Sena höstfynd:* 2 ex rast 2.10-18.10 (Stefan Wastegård, Albin Thorsson, Ingemar Nilsson mfl.). 1 ex Ore backar 30.10-2.11 (Magnus Hallgren, Toni Hermansson, Kristian Kjellberg).

8-9 par runt sjön i år. Fågeludden, Ytterberg, Almeö (2), Södra Sätunaviken, Hångers udde, Vadboden (2), Ore backar.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Vinterfynd: 1 ex Dagsnäs 2.12-31.12 (Kent-Ove Hvass, Barbro Axelsson, Ingemar Nilsson mfl.). 1 ex Hångers by 10.12 (Ingemar Nilsson).

Två vinterfynd i december. Ytterligare information finns att läsa i "Häckande tornfalkar i Hornborgasjön 2014".

Aftonfalk *Falco vespertinus*

1 1K rast Södra delen 12.9-18.9 (Ingemar Nilsson, Albin Thorsson, Magnus Hellgren mfl.).

Höll sig oftast i videt mellan Ore backar och Hångers udde.

Stenfalk *Falco columbarius*

Vinterfynd: 1 ex förbifl. Hornborgamaden 9.1 (Kjell Svensson).

Sommarfynd: 1 honf. förbifl. Dagsnäs 14.8 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

Flera fynd under både vår och höst.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Fågeludden 3.5 (Jan Krantz).

Sista höstfynd: 1 ex Vadboden 24.9 (Leif Larsson).

Häckning vid Hångers udde och troligtvis Ore backar.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ad hona 3.1-12.4 (Claes-Göran Ahlgren, Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs mfl.). 2 ex 5.1-30.11 (Lennart Hellström, Albin Thorsson, Kjell Svensson mfl.). 1 2K hona 5.1-16.2 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson mfl.). 1 ad 8.2-7.12 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Ingemar Nilsson mfl.).

Vårfynd: 1 2K+ hane förbifl. Vadboden 6.4 (Per-Olof Bengtsson, Åke Abrahamsson). 1 2K rast 12.4-9.8 (Magnus Hallgren, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson mfl.). 1 ad hane förbifl. Vadboden 12.4 (Edvin Klein, Kent-Ove Hvass). 1 2K hona 20.4-29.7 (Anders Jihmanner, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg mfl.).

Sommarfynd: 2 1K rast 9.7-21.11 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Lennart Sundh

mfl.). 1 ad hane Hångers udde 30.7-19.8 (Lennart Sundh, Mike Henry).

Höstfynd: 1 ex Bjällums by 1.9 (Albin Thorsson). 1 ad hona Trandansen 16.9 (Ulf Persson). 1 ad hane 20.9-13.10 (Åke Abrahamsson, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson mfl.).

Vinterfynd, dec: 1 1K rast 1.12-25.12 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Ingemar Nilsson). 1 ad hona Almeö 1.12 (Magnus Hallgren). 1 ad Vässtorpsviken 14.12 (Magnus Hallgren, Patrik Andersson, Lotta Berg). 1 ex 17.12-28.12 (Per Nyberg, Peter Bryngelson, Ingemar Nilsson mfl.). 1 ad Almeö 20.12 (Lotta Berg). *Det är svårt att avgöra hur många falkar det verkligen funnits i området.*

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Spelande: 2 ex Utloppet 29.3-27.4 (Kjell Svensson, Janne Pettersson, Inger-Marie Carlsen mfl.). 1 ex Tranum 28.4 (Christer Blank, Albin Thorsson). 1 ex Dagsnäs 3.5 (Ingemar Nilsson).

Övriga observationer: 1 ex lockläte Hångers udde 5.7 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Christer Blank). 1 ex lockläte Tranum 11.7 (Lotta Berg). 1 ex lockläte Ore backar 5.8 (Magnus Hallgren). 1 ex lockläte Sätunamaden 6.9-4.10 (Magnus Hallgren, Stefan Karlsson, Albin Thorsson mfl.).

Fyra spelande individer i år; Tranum (1), Dagsnäs (1), Utloppet (2). Det finns även fynd runt Hångers udde som kan ha varit häckande.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Spelande: 1 ex Vadboden 26.4-4.5 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Kjell Svensson mfl.). 1 ex Hornborgamaden 4.5 (Lennart Ljuhs, Ingvor, Ljuhs). 1 ex Hångers udde 9.6 (Christopher Magnusson). 1 hane Vadboden 19.7-24.7 (Bobo Olsson, Ingemar Nilsson, Inge Olsson mfl.).

Åtminstone tre hanar spelande i år, om man räknar de vid Vadboden som samma hane vid två olika kullar. Hornborgamaden (1), Hångers udde (1), Vadboden (1-2).

Kornknarr *Crex crex*

Spelande: 1 ex Ore backar 10.6-12.6 (Jörgen Fritzson, Anders Fransson, Kjell Svensson

mfl.). 1 ex Dagsnäs 17.6 (Leif Arvidsson). 1 ad Båltorpsmaden 25.6 (Lennart Ljuhs).
Tre individer spelande: Båltorpsmaden (1), Dagsnäs (1) och Ore backar (1).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Vårfynd: 1 ex lockläte Hångers udde 4.4 (Ingemar Nilsson). 1 ad rast Fågeludden 5.4 (Lotta Berg, Henrik Jakenberg). 1 ex lockläte Hångers udde 12.4 (Petra Söderqvist, Nils-Erik Nilsson). 4 ex rast 19.4 (HF).
Höstfynd: 1 1K Hornborgamaden 5.8 (Albin Thorsson). 1 ad Bolums by 25.8 (Eric Thorsson).

Sothöna *Fulica atra*

Vårfynd, högsta antal: 1047 ex rast 29.3 (HF).
Höstfynd, högsta antal: 7386 ex rast 13.9 (HF).
Vårens högsta siffra på 1047 ex är det lägsta på flera år. Sedan toppnotering under 2006 (9 600 ex.), har antalet minskat konstant fram till och med 2012, 6700 ex. (2007), 6100 ex. (2008), 5170 ex (2009), 6820 ex (2010), 5360 ex (2011), 2170 ex (2012) och 2414 ex (2013). Höstsiffrorna är lite bättre däremot. Över 7000. 23 300 ex (2007), 16 200 ex (2008), 11 580 ex (2009) 7230 (2010), 9180 (2011), 7080 (2012) till 6082 (2013).

Trana *Grus grus*

Första vårfynd: 1 ex rast Vadboden 15.2 (Jan Skidell, Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs mfl.).
Sista höstfynd: 2 ex förbifl. Tranum 18.11 (Leif Arvidsson).
Som mest inräknades 23 000 ex. den 3 april. Återigen på nivåer över 20 000. Ytterligare information går att läsa under rubriken "Rastande tranor vid Hornborgasjön 2014".

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Första vårfynd: 1 ex rast Almeö 18.3 (Leif Arvidsson).
Vårfynd, större antal: 45 ex rast 3.5 (HF).
Häckningar: 2 pulli Vadboden 3.5-9.7 (Johan Södercrantz, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.). 1 pull Utloppet 13.6-1.7 (Kjell Svensson, Dan Klasson).

Höstfynd, större antal: 17 ex Mellersta delen 6.9 (Albin Thorsson, Christer Blank).
Häckning vid både Vadboden och Utloppet. Den vid Vadboden fick troligtvis ut en unge.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Första vårfynd: 1 ex rast Ytterberg 12.4 (Albin Thorsson).
Revirhävdande: 1 ex revir Ytterberg 12.4-24.6 (Albin Thorsson, Christer Blank, Joakim Andersen mfl.). 2 pull Vadboden 2.5-6.7 (Johan Södercrantz, Mattias Nordlund, Ingemar Nilsson mfl.). 2 ex upprörd Sätunamaden 6.5 (Erik Linnarsson).
2 pulli vid Vadboden visar att minst en häckning har ägt rum.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Första vårfynd: 1 ex rast Fågeludden 31.3 (Kjell Svensson).
Större flockar: 67 ex rast Vässtorpsviken 13.8-20.8 (Uno Unger, Magnus Hallgren, Elon Wismén m.fl.). 51 ex rast 16.8 (HF).
Sista höstfynd: 3 ex förbifl. 9.10 (Kjell Svensson).
Inte i närheten av förra årets antal, men många för att vara ett normalår.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex lockläte Vadboden 23.2 (Magnus Hallgren, Lennart Ljuhs).
Vårfynd, större antal: 40 ex förbifl. Sätunamaden 8.5 (Ingemar Nilsson).
Höstfynd, större antal: 40 ex förbifl. 18.8 (Tina Widén, Birger Kaiser, Eva Åkesson). 88 ex str Södra delen 20.10 (Albin Thorsson).
Vinterfynd, dec: 1 ex str S Vadboden 31.12 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Höstfynd, större antal str: 25 ex str 7.8 (Jörgen Fritzson). 18 ex str SV Dagsnäs 24.8 (Ingemar Nilsson).
Höstfynd, större antal rast: 12 ex rast Vadboden 7.8 (Jan Krantz, Ingemar Nilsson, Dan Klasson mfl.). 25 ex rast Utloppet 18.8 (Evamaria Ferm, Elon Wismén).
Sista höstfynd: 2 ex förbifl. Almeö 4.10 (Patrik Andersson).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Vinterfynd, jan-feb: 28 ex rast

Hornborgamaden 14.2-20.2 (Leif Arvidsson, Kjell Svensson, Christopher Magnusson mfl.).

20 ex Vadboden 15.2-20.2 (Kjell Svensson, Barbro Axelsson, Anita Persson mfl.).

Vårfynd, högsta antal: 539 ex rast 5.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 3103 ex rast 16.8 (HF).

Vinterfynd, dec: 2 ex förbil. Dagsnäs 7.12-9.12

(Clas Hermansson, Ingemar Nilsson, Johan Träff). 2 ex rast 14.12 (HF). 1 ex förbifl. 25.12 (Lotta Berg).

Höga antal både under våren och hösten, men inga rekord.

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Sträckande: 28 ad str Ytterberg 1.8 (Kjell

Svensson). 7 ad str S Södra delen 2.8 (Albin Thorsson). 1 ex str Utloppet 7.8 (Jörgen

Fritzson). 7 ad str Ytterberg 18.8 (Kjell Svensson). 2 ad str Utloppet 18.8 (Evamaria Ferm, Elon Wismén). 7 ex str Fågeludden 27.8 (Kjell Svensson).

Övriga observationer: 1 ex Vadboden 11.6 (Ingemar Nilsson). 2 ad rast Ore backar 2.8

(Albin Thorsson). 1 ex rast Hångers udde 6.8 (Jan-Åke Rosén). 2 ex rast Utloppet 6.8 (Lotta

Berg, Hanna Berg). 5 ex Utloppet 8.8 (Kjell Svensson). 1 ad Vässtorpsviken 10.8 (Thore Holsendahl, Albin Thorsson, Christer Blank).

3 ad rast Hornborgaviken 13.8 (Kjell

Svensson). 7 ex rast Ytterberg 13.8 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg). 8 ex rast

Ytterberg 18.8-24.8 (Uno Unger, Magnus Hallgren, Lennart Sundh mfl.). 4 ex förbifl.

Dagsnäs 20.8 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

16 fynd under året.

Småsnäppa *Calidris minuta*

1 ex rast Ytterberg 13.8 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg). 1 ex rast Vässtorpsviken

18.8-21.8 (Lennart Sundh, Ingemar Nilsson, Janne Pettersson mfl.). 1 ex rast Ytterberg 24.8

(Åke Abrahamsson, Lotta Berg).

3 fynd under året.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Första vårfynd: 2 ex rast Vässtorpsviken 8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg).

Vårfynd, högsta antal: 7 ex rast Trandansen 20.5 (Kjell Svensson).

Sista höstfynd: 1 ex Mellersta delen 18.8

(Albin Thorsson). 4 ex Fågeludden 18.8 (Kjell Svensson).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

3 ex Vadboden 18.7-19.7 (Ingemar Nilsson, Anita Ljungström, Lennart Ljuhs mfl.). 4 ex

rast Vässtorpsviken 7.8-8.8 (Albin Thorsson, Jan Krantz, Åke Abrahamsson mfl.). 1 ad rast

Utloppet 7.8 (Jörgen Fritzson). 7 ex str

Utloppet 8.8 (Kjell Svensson). 5 ex rast

Utloppet 12.8-13.8 (Kristian Kjellberg,

Osborne Lindberg). 3 ex förbifl. Ytterberg

13.8 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg). 2 ex

rast 16.8 (HF). 3 ad rast Vässtorpsviken 18.8

(Uno Unger, Björn Eriksson, Pierre

Blanksvärd mfl.). 1 ex rast Utloppet 18.8

(Evamaria Ferm, Elon Wismén).

9 fynd av 29 individer.

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Vårfynd: 1 ex rast Hornborgamaden 14.3

(Christopher Magnusson). 1 ex Vadboden

16.3-17.3 (Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren,

Albin Thorsson mfl.). 1 ex rast Hångers udde

22.3 (Lotta Berg). 3 ad rast Vässtorpsviken 8.5

(Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian

Kjellberg). 1 ad rast Trandansen 12.5 (Mike

Henry). 1 ex Trandansen 29.5 (Dan Klasson,

Bengt Strandqvist).

Höstfynd, större antal: 70 ex rast

Vässtorpsviken 20.8 (Åke Abrahamsson).

Sista höstfynd: 2 ex rast Utloppet 29.10 (Kjell Svensson).

Fyndet från 14 mars är det näst tidigaste på

Artportalen. Det tidigaste är från 10 mars

2010. 6 fynd av 8 individer på våren.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

4 ex rast Vadboden 29.5-1.6 (Per-Olof

Bengtsson, Ulf Lindell, Per Lif mfl.).

Endast ett fynd under året.

Brushane *Philomachus pugnax*

Tidiga vårfynd: 1 ex rast 19.4 (HF). 1 ex rast Hångers udde 20.4 (Lotta Berg).

Vårfynd, högsta antal: 97 ex rast 3.5 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 132 ex rast 16.8 (HF).

Sista höstfynd: 1 ex Hornborgaviken 17.10 (Albin Thorsson).

Betydligt lägre antal i år jämfört med rekordåret förra året.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Vårfynd: 3 ex spelande Hornborgamaden 18.4-5.5 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 ex Almeö 2.5 (Björn Spetz). 1 ex Utloppet 6.5 (Kicki Westman, Oscar Berkefalk Westman).

Höstfynd: 1 ex rast Fäholmen 4.10-12.10

(Lotta Berg, Roland Wicksell). 1 ex Båltorpsmaden 5.10 (Albin Thorsson, Christer Blank). 1 ex Fågeludden 12.10 (Albin Thorsson mfl.). 1 ex Dagsnäs 17.10 (Ingemar Nilsson).

3 ex spalnde under våren. Dessutom två övriga fåglar under samma period och 4 under hösten.

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Första vårfynd: 2 ex rast 16.3 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 26 ex rast 19.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 124 ex rast 16.8 (HF).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Vårfynd: 2 ex spelande Hornborgamaden 2.5-14.5 (Per-Olof Bengtsson, Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson mfl.). 3 ex spelande Båltorpsmaden 17.5 (Gunnar Jakobsson).

Höstfynd: 1 ex rast Vässtorpsviken 19.8 (Annelie Andersson, Göran Engberg mfl.). 2 ex rast Fågeludden 11.9-19.9 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Lotta Berg mfl.). 1 ex rast Dagsnäs 20.9 (Ingemar Nilsson).

Minst två spelande på Hornborgamaden, men det kan ha varit flera. Minst fem totalt under våren. Tre fynd av tre individer under hösten.

Morkulla *Scolopax rusticola*

Spelande: 3 ex Hångers by 5.3 (Christopher Magnusson). 1 ex Utloppet 29.3 (Inger-Marie Carlsen). 1 ex Stenums mader 22.5-8.6 (Kjell Svensson, Christopher Magnusson). 1 ex Ore

backar 25.6 (Joakim Andersen, Sabina Larsson).

Rödspov *Limosa limosa*

Vårfynd: 1 ex spelande Hornborgamaden 22.4-8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 1 ex förbifl. Dagsnäs 8.5 (Ingemar Nilsson).

Sommarfynd: 1 ex rast Vadboden 13.6 (Rolf Andersson, Ing-Marie Gustavsson).

Höstfynd: 2 ex rast Utloppet 13.9 (Janne Pettersson, Lotta Berg, Hanna Berg mfl.).

Totalt fyra fynd, två på våren, ett sommarfynd och ett höstfynd. Den spelande fågeln är den första sen 2008.

Isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*

1 1K rast Trandansen 21.8 (Ingemar Nilsson, Mike Henry). 12 1K rast Ytterberg 3.9 (Kjell Svensson). 1 1K rast Ytterberg 30.9 (Kjell Svensson).

Tre fynd under hösten med totalt 14 individer.

Myrspov *Limosa lapponica*

Vårfynd: 2 ex förbifl. Fågeludden 8.5 (Jörgen Fritzson).

Sommarfynd: 12 ex str S Vadboden 6.7 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 6 ad str S 6.7 (Lennart Ljuhs). 1 ex förbifl. 9.7 (Ingemar Nilsson). 15 ex str S Fågeludden 31.7 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Höstfynd: 6 ad str S Södra delen 2.8 (Albin Thorsson). 1 ex rast Utloppet 3.8 (Kjell Svensson, Janne Pettersson). 4 ex str S Fågeludden 3.8 (Lotta Berg). 1 ex Hornborgaviken 5.8 (Albin Thorsson). 2 ex str S Vadboden 7.8 (Nils-Erik Ewers, Leif Godin). 7 ex förbifl. Fäholmen 9.8 (Lotta Berg). 1 ad rast Rönäs 11.8 (Mike Henry). 12 ex förbifl. Fågeludden 11.8 (Kicki Westman, Oscar Berkefalk Westman). 1 ex rast 16.8 (HF). 1 2K+ hane rast Ytterberg 18.8 (Magnus Hallgren, Lennart Sundh, Claes-Göran Ahlgren). 1 ex rast Ore backar 20.8 (Anita Ljungström). 5 ex rast Dagsnäs 21.8-24.8 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 3 ad rast Ytterberg 22.8-27.8 (Åke Abrahamsson, Lotta Berg, Thomas Johansson). 2 ex str Fågeludden 27.8 (Kjell Svensson).

Totalt 21 fynd under året. 42 stycken sträckande.

Småspov *Numenius phaeopus*

Vårfynd: 1 str N Fäholmen 27.4 (Magnus Hallgren). 1 ex Fågeludden 2.5 (Sara Wändell, Karin Sandberg, Karin Norén, Inger Lindberg). 3 ex förbifl. Fågeludden 3.5 (Jan Krantz). 18 ex förbifl. Fågeludden 6.5 (Jörgen Fritzon). 28 ex förbifl. Fågeludden 8.5 (Jörgen Fritzon). 2 ex förbifl. Hornborgamaden 8.5 (Jörgen Fritzon). 4 ex str N Vässtorpsviken 8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzon, Kristian Kjellberg). 1 ex rast Fågeludden 9.5-10.5 (Per-Olof Bengtsson, Per Nyberg, Anita Persson mfl.) 2 2K+ i par rast Hornborgamaden 9.8 (Mike Henry). 1 ex lockläte Hornborgamaden 11.5 (Björn Spetz). 4 ex str N Dagsnäs 12.5 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex lockläte Hornborgamaden 13.5 (Lennart Sundh). 1 ex Vadboden 16.5 (Hans-Olof Johansson). 1 ex förbifl. Ytterberg 18.5 (Lennart Holmén, Kjell Svensson). 1 ex str Fågeludden 20.5 (Kjell Svensson).
Sommarfynd: 1 ex str SV Fågeludden 17.6 (Clas Hermansson). 2 ex str S Vadboden 2.7 (Lennart Sundh). 2 ex spelande, ej häckn. Vadboden 10.7 (Lennart Sundh, Ingvor Ljuhs mfl.). 1 ex rast Ore backar 15.7 (Lennart Wahlén). 10 ex str Vadboden 16.7 (Anita Ljungström, Barbro Axelsson, Maj-Lis Sten). 1 ex lockläte Hångers udde 16.7 (Ingemar Nilsson). 1 ex rast Vadboden 17.7 (Rolf Andersson, Lars Johansson). 1 ex lockläte Dagsnäs 18.7 (Ingemar Nilsson). 1 ex rast Vadboden 20.7-21.7 (Lennart Sundh, Kjell Svensson).
Höstfynd: 4 ex str SV Dagsnäs 7.8 (Ingemar Nilsson). 1 ex rast Utloppet 7.8 (Janne Pettersson). 1 ex rast Hångers udde 9.8 (Lotta Berg). 1 ex lockläte Dagsnäs 10.8 (Ingemar Nilsson). 3 ex str SV Trandansen 24.8 (Gunnar Bäck, Lars-Erik Nilsson, Anders Åhrman mfl.). 1 ex förbifl. Fågeludden 3.9 (Anita Persson).

30 fynd under året, vilket är ett bra resultat.

Storspov *Numenius arquata*

Första vårfynd: 1 ex spelande Dagsnäs 18.3 (Ingemar Nilsson).

Spelande: 2 ex spelande Dagsnäs 18.3-27.4 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex revir Vässtorp 22.3-1.6 (Eric Thorsson). 2 i par revir Fågeludden 22.3-17.6 (Göran Darefelt, Magnus Hallgren, Clas Hermansson mfl.). 2 i par revir Ytterberg 22.3-28.5 (Göran Darefelt, Kristian Kjellberg, Karl-Erik Rydler mfl.). 5 ex revir Hornborgamaden 6.4-2.7 (Jörgen Fritzon, Leif Arvidsson, Albin Thorsson mfl.). 2 ex lämpl biotop Bolums by 6.4 (Leif Arvidsson). 3 ex revir Sätunamaden 16.4-3.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzon, Albin Thorsson mfl.). 1 ex spelande Fäholmen 16.4 (Jörgen Fritzon, Edvin Klein). 1 ex spelande Hjortronmossen 28.4 (Ingemar Nilsson). 1 ex spelande St. Bjurum 29.5-1.6 (Ingemar Nilsson). 1 ex spelande Tranum 5.6 (Lotta Berg).

Vårfynd, högsta antal: 130 ex Fäholmen 23.4 (Lennart Hellström, Arne Andersson, Ingemar Ander mfl.).

Sommarfynd, högsta antal: 110 ex str S Vadboden 6.7 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

12-13 spelande individer/par från följande lokaler; Tranum (1), Fäholmen (1), Bolums by (1), Fågeludden (1), Vässtorp (1), Ytterberg (1), Hornborgamaden-Sätunamaden (3-4) St. Bjurum (1), Dagsnäs (1) och Hjortronmossen (1). Antalet spelande individer/par runt sjön; 2002 (10), 2003 (12), 2004 (12), 2005 (8), 2006 (9), 2007 (12), 2008 (11), 2009 (8), 2010 (8), 2011 (12), 2012 (12), 2013 (13).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Första vårfynd: 1 ex Fäholmen 25.4 (Eric Thorsson).

Vårfynd, högsta antal: 6 ex förbifl. Utloppet 14.5 (Evamaria Ferm).

Sommarfynd, högsta antal: 11 ex rast Vässtorpsviken 26.7 (Åke Abrahamsson).

Höstfynd, högsta antal: 36 ex rast 16.8 (HF).

Sista höstfynd: 3 ex rast 13.9 (HF).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Första vårfynd: 1 ex rast 22.3 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 9 ex rast 19.4 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 14 ex Dagsnäs 24.7 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).
Höstfynd, högsta antal: 8 ex rast 16.8 (HF).
Sista höstfynd: 1 ex Fågeludden 27.8 (Kent Andersson, Inger Johansson).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Första vårfynd: 1 ex rast Hångers udde 31.3 (Uno Unger, Berndt Lindberg, Stig Carlsson, Jan Hellström).

Vårfynd, högsta antal: 50 ex rast Fågeludden 6.5 (Kicki Westman, Oscar Berkefalk Westman).

Sommarfynd, högsta antal: 110 ex Vadboden 11.6 (Ingemar Nilsson).

Höstfynd, högsta antal: 25 ex Ore backar 2.8 (Albin Thorsson). 25 ex Vässtorpsviken 19.8 (Albin Thorsson).

Sista höstfynd: 1 ex Vässtorpsviken 12.10-25.10 (Albin Thorsson, Lotta Berg, Katarina Bremsjö mfl.).

Det första vårfyndet i år är det tidigaste inte bara i Hornborgasjön utan även i Västergötland, enligt Artportalen. Den var fortfarande helt i vinterdräkt.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Första vårfynd: 1 ex rast 5.4 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 45 ex Vadboden 7.5 (Ingemar Nilsson).

Höstfynd, högsta antal: 112 ex rast 16.8 (HF).

Sista höstfynd: 2 ex rast 18.10 (HF).

112 ex är den näst högsta siffran i sjön. Endast förra året var bättre med 143 stycken.

Grönbena *Tringa glareola*

Första vårfynd: 3 ex lockläte Hornborgamaden 22.4 (Jörgen Fritzson).

Vårfynd, högsta antal: 46 ex rast 3.5 (HF).

Sommarfynd, högsta antal: 100 ex 15.7 (Lennart Wahlén). 100 ex Almeö 28.7 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Höstfynd, större antal: 300 ex rast Södra delen 2.8-5.8 (Magnus Hallgren, Albin Thorsson). 150 ex str SO Hångers udde 6.8 (Jan-Åke Rosén).

Näst högsta antalet och högsta höstsiffran under 2000-talet med 300 ex 2.8-5.8. Det finns högre siffror ändå från 1973 (ej granskat av rrk).

Rödbena *Tringa totanus*

Första vårfynd: 2 ex rast 29.3 (HF).

Vårfynd, högsta antal: 84 ex rast 26.4 (HF).

Höstfynd, högsta antal: 20 ex rast 16.8 (HF).

Roskarl *Arenaria interpres*

Vårfynd: 1 ad rast Fågeludden 9.5 (Per-Olof Bengtsson, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.). 1 ad förbifl. Fågeludden 18.5 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg).

Sommarfynd: 1 ad Stora Veka 16.7 (Gunnar Jakobsson).

Höstfynd: 1 1K rast Vässtorpsviken 2.8 (Åke Abrahamsson). 1 ex rast Fäholmen 3.8 (Lotta Berg).

Totalt 5 fynd av 5 individer.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Vårfynd: 1 ad hona rast Vadboden 9.6 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.).

Höstfynd: 1 1K Fäholmen 7.8 (Albin Thorsson).

1 vårfynd och ett höstfynd.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

1 1K str S Almeö 31.10 (Lotta Berg).

Det senaste fyndet i Hornborgasjön på Artportalen.

Dvärgmåsar *Larus minutus*

Vårfynd: bla. 2 ex rast 22.3 (HF). 2 ad förbifl. Hångers udde 5.4 (Lotta Berg). 2 ex rast 19.4 (HF). 4 ex rast 26.4 (HF). 2 ad Fäholmen 27.4-4.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg mfl.). 2 ex Dagsnäs 27.4 (Ingemar Nilsson). 2 ad Almeö 29.4 (Kjell Svensson). 4 ex rast 3.5 (HF). 12 ex rast Vässtorpsviken 8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg mfl.). 18 ex Fågeludden 9.5 (Per-Olof Bengtsson, Per Nyberg, Kjell Svensson mfl.). 21 ex Fågeludden 10.5 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Lotta Berg mfl.). 8 ex Fågeludden 11.5 (Edvin Klein, Ove Klein, Mathias Theander mfl.). 4 ex Fågeludden 12.5 (Aron Sandling, Micael Jonsson). 3 ad + 5 2K+ Vässtorpsviken 13.5 (Albin Thorsson). 2 ad förbifl. Almeö 15.5 (Leif Arvidsson). 1 ad Fågeludden 17.5 (Tore Holsendahl). 4 ad Fågeludden 18.5

(Magnus Hallgren, Albin Thorsson, Kjell Svensson mfl.). 2 ad + 1 2K str N Fäholmen 18.5 (Magnus Hallgren). 4 ex rast Fågeludden 20.5 (Kjell Svensson).

Sommarfynd: 4 ad förbifl. Hornborgaviken 25.6 (Magnus Hallgren). 2 ex Trandansen 5.7 (Maj-Lis Sten, Sven-Gösta Svantesson). 1 ad Fågeludden 13.7 (Bo Brinkhoff).

Höstfynd: 1 1K Hornborgaviken 1.8 (Lennart Sundh). 1 ex rast 16.8 (HF). 1 1K Vässtorpsviken 19.8 (Albin Thorsson). 2 ex Ytterberg 21.8 (Anita Ljungström, Barbro Axelsson). 1 1K Fågeludden 27.8 (Kjell Svensson). 1 1K förbifl. Ytterberg 17.10 (Albin Thorsson). 1 1K rast Norra delen 30.10-2.11 (Magnus Hallgren, Petter Bohman, Anders Hansson mfl.).

Det är svårt att avgöra hur många som setts under våren, men runt hundra är en försiktig gissning.

Skrattmås *Larus ridibundus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex rast Ytterberg 4.1-6.1 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Albin Thorsson mfl.).

Första vårfynd: 17 ad rast Fågeludden 9.3 (Magnus Hallgren). 2 ex förbifl. Oranabbe 9.3 (Lotta Berg, Hanna Berg).

Vinterfynd, dec: 1 1K förbifl. 1.12 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson). 3 1K förbifl. Hornborgamaden 1.12 (Magnus Hallgren). 6 ex rast 14.12 (HF).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande måsar och tärnor i Hornborgasjön 2014".

Fiskmås *Larus canus*

Vårfynd, högsta antal: 800 ex rast Fäholmen 4.4 (Jörgen Fritzson, Lennart Andersson).

Höstfynd, högsta antal: 20 ex rast Ytterberg 18.8 (Christer Olsson). 20 ex Vässtorp 12.11 (Eric Thorsson).

Vinterfynd, högsta antal: 97 ex rast 14.12 (HF).

Silltrut *Larus fuscus*

Vårfynd: 1 ad rast Södra Sätunaviken 29.3 (Ulf Lindell, Björn Johansson). 2 ex förbifl. Fågeludden 6.4 (Johan Bergquist). 1 ad rast Hångers udde 29.4 (Jörgen Fritzson). 1 4K-

rast Vässtorpsviken 8.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 1 ex St. Bjurum 13.5 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

Sommarfynd: 1 ad förbifl. Fäholmen 14.6 (Clas Hermansson).

Höstfynd: 1 1K rast Utloppet 7.8 (Jörgen Fritzson).

Gråtrut *Larus argentatus*

Vinterfynd, högsta antal: 470 ex rast Norra delen 20.2 (Christopher Magnusson).

Vårfynd, högsta antal: 181 ex rast 29.3 (HF).

Sommarfynd: 1 ex Utloppet 4.6 (Bengt Adamsson). 1 ex Vadboden 7.6 (Mats Axbrink). 1 ad Norra delen 9.6 (Eric Thorsson). 5 ex Utloppet 16.6 (Johan Södercrantz). 1 ex Vadboden 22.6 (Rolf Sandberg). 2 3K- rast Fågeludden 25.6 (Magnus Hallgren). 1 2K förbifl. Hornborgaviken 25.6 (Magnus Hallgren). 1 3K- förbifl. Vadboden 25.6 (Magnus Hallgren). 1 ex Hångers udde 5.7 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Christer Blank). 1 ex Vadboden 6.7 (Mattias Nordlund). 1 ex Fågeludden 13.7 (Bo Brinkhoff). 1 ex Ytterberg 21.7 (Torbjörn Ebenhard).

Höstfynd, högsta antal: 44 ex rast 18.10 (HF).

Havstrut *Larus marinus*

Vårfynd, högsta antal: 15 ex rast 3.5 (HF).

Sommarfynd: 1 ex Vadboden 6.6 (Lars Johansson). 1 ad Norra delen 9.6 (Eric Thorsson). 1 ad förbifl. Fågeludden 20.6 (Gunde Persson). 1 ad Rönäs 25.6 (Magnus Hallgren). 1 ex Trandansen 30.6 (Birger Stenseke). 1 ex Vadboden 3.7 (Patrik Andersson).

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

1 1K str S Ytterberg 17.10 (Albin Thorsson).

1 fynd under året. Senast det begav sig var 2011 då två ex sågs.

Småtärna *Sternula albifrons*

1 ex Vadboden 25.6-26.6 (Ingemar Nilsson, Janne Pettersson, Lennart Ljuhs mfl.).

Femte fyndet för sjön och den första som stannat längre än en dag.

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Vårfynd: 2 ad rast 5.5-25.5 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kjell Svensson mfl.).

Sommarfynd: 2 ex Utloppet 5.7-7.7 (Göran Darefelt, Kjell Svensson, Conny Palm mfl.).
11 ex rast 12.7-31.8 (Magnus Hallgren, Stefan Persson, Elon Wismén mfl.).

Höstfynd: 2 ex rast Mellersta delen 3.9-7.9 (Stefan Karlsson, Albin Thorsson, Kjell Svensson mfl.).

11 stycken är det högsta antal som har setts i sjön samtidigt.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Första vårfynd: 1 ex 27.4 (Magnus Hallgren, Leif Arvidsson, Kristian Kjellberg).

Sista höstfynd: 1 ex Fågeludden 27.8 (Kjell Svensson).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande måsar och tärnor i Hornborgasjön 2014".

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

25 ex 18.5 (Magnus Hallgren, Kjell Svensson, Albin Thorsson mfl.).

25 ex är lågt räknat, det kan ha varit uppåt 50 stycken.

Silvertärna *Sterna paradisea*

Vårfynd: 2 ex förbifl. Dagsnäs 27.4 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 5 ex str NO Fäholmen 27.4 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg). 3 ex förbifl. Vadboden 30.4 (Ingemar Nilsson). 1 ex Trandansen 1.5 (Bo Kumlin, Anna Kumlin, Johan Kumlin, Kevin Kumlin). 1 ex str N Fäholmen 2.5 (Lotta Berg). 3 ex rast 3.5 (HF). 6 ex rast Fågeludden 9.5 (Åke Abrahamsson). 3 ex str N Fäholmen 13.5 (Albin Thorsson). 7 ex str NO Fäholmen 14.5 (Kjell Svensson). 2 ex förbifl. Utloppet 15.5 (Anita Persson, Per-Olof Bengtsson). 2 ex str NO Fäholmen 18.5 (Magnus Hallgren). 5 ex Fågeludden 23.5 (Per Johansson).

Sommarfynd: 1 ad Fågeludden 12.7 (Åke Abrahamsson). 2 ex Dagsnäs 13.7 (Ingemar Nilsson). 1 ex förbifl. Vässtorpsviken 26.7 (Åke Abrahamsson).

Höstfynd: 1 ex Fågeludden 5.8 (Maj-Lis Sten, Sven-Gösta Svantesson).

Totalt 16 fynd fördelat på 12 vårfynd, 3 sommarfynd och 1 höstfynd.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Första vårfynd: 1 ex rast 12.4 (HF).

Sista höstfynd: 4 ex rast Almeö 30.9 (Kjell Svensson).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Häckande måsar och tärnor i Hornborgasjön 2014".

Skogsduva *Columba oenas*

Vinterfynd: 1 ex förbifl. Dagsnäs 25.2 (Ingemar Nilsson). 1 ad Ytterberg 28.2 (Lennart Sundh).

Spelande: 1 ex Hångers udde 11.4-20.4 (Ingemar Nilsson, Lotta Berg). 1 ex Utloppet 26.4-7.8 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson). 1 ex Dagsnäs 18.5 (Ingemar Nilsson). 1 ex Norra delen 9.6 (Eric Thorsson).

Spelande individer hördes på följande ställen: Norra delen (1), Hångers udde (1), Dagsnäs (1) och Utloppet (1).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

1 ex Fågeludden 6.4 (Patrik Hansson).

Senast turkduva sågs i området var 2010.

Gök *Cuculus canorus*

Första vårfynd: 1 ex spelande Fäholmen 29.4 (Kjell Svensson).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1 ex spelande 27.2-15.4 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.).

En spelande i området i år.

Kattuggla *Strix aluco*

Häckningar: 3 pull Fäholmen 30.5-10.7 (Jörgen Fritzson, Eric Thorsson). 3 pull Ore backar 10.6 (Jörgen Fritzson). 2 pull Kärragården 25.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein).

Tre kullar hördes från följande platser: Fäholmen (1), Kärragården (1) och Ore backar (1).

Hornuggla *Asio otus*

Häckningar: 3 pulli Stenums mader 21.5-25.6 (Jörgen Fritzson, Kjell Svensson, Peter Keil)

mfl.). 3 pulli Vässtorp 30.5-18.6 (Mats Axbrink, Jörgen Fritzson, Eric Thorsson mfl.).
Övriga fynd: 1 ex förbifl. Kärrtorp 25.7 (Lotta Berg). 1 ex ringm Fågeludden 31.8 (Christopher Magnusson, Åke Abrahamsson, Hanna Berg mfl.).

Två häckningar konstaterade: Vässtorp och Stenum's mader. Hornugglan som ringmärktes är den första att märkas på 2000-talet. Detta var den 15:e i ordningen.

Jorduggla *Asio flammeus*

Vinterfynd: 1 ex rast Sätunamaden 13.2 (Edvin Klein, Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg). 1 ex Sätunamaden 28.2 (Albin Thorsson).

Vårfynd: 1 ex rast Utloppet 20.4 (Kjell Svensson).

Höstfynd: 1 ex Dagsnäs 24.8 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).

Inga sommarfynd. De fynd från Sätunamaden under februari är troligtvis samma individ.

Nattskärre *Caprimulgus europaeus*

Spelände: 2 ex St. Bjurum 15.6-22.6 (Eric Thorsson, Christopher Magnusson). 1 ex Trestena 15.6 (Kjell Svensson).

Övriga fynd: 1 ex rast Fäholmen 14.9 (Lotta Berg).

Hördes från två platser; St. Bjurum (2) och Trestena (1).

Tornseglare *Apus apus*

Första vårfynd: 3 ex förbifl. Hornborgamaden 9.5 (Peter Bryngelson, Mike Henry).

Inga större antal under året.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Vinterfynd, feb: 1 ex förbifl. Tranum 8.2 (Leif Arvidsson).

Sommarfynd: 1 ad lämpl biotop Hornborga by 15.7 (Lennart Wahlén). 1 ex Almeö 28.7 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Höstfynd: 1 ex förbifl. Vässtorpsviken 16.8 (Magnus Hallgren). 1 ex Utloppet 18.10 (Janne Pettersson). 1 ex förbifl. Härlingstorp 30.10 (Petter Bohman). 1 ex Vadboden 22.11 (Ingemar Nilsson). 1 ex förbifl. Utloppet 25.11 (Kjell Svensson).

Vinterfynd, dec: 1 ex förbifl. Bosgården 25.12-26.12 (Lotta Berg, Leif Arvidsson).

Nio fynd under året, två vinter-, två sommar- och fem höstfynd.

Göktyta *Jynx torquilla*

Spelände-/revirhävande: 1 ex Stora Veka 21.4 (Gunnar Jakobsson). 1 ex Trestena 25.4 (Albin Thorsson). 2 ex Utloppet 26.4 (Tore Holsendahl, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.). 2 ex Dagsnäs 26.4-15.5 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex Ytterberg 26.4 (Albin Thorsson). 3 ex Hångers udde 28.4-9.8 (Jörgen Fritzson, Per Österman, Henrik Lerner mfl.). 2 ex Hångers by 28.4-10.5 (Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson, Karin Sandberg mfl.). 1 ex Ore backar 2.5-19.5 (Ingemar Nilsson, Lotta Berg). 1 ex Fågeludden 17.5 (Tore Holsendahl). 1 ex Stenum's mader 23.5 (Peter Keil). 1 ex Bolums by 24.5 (Anders Jihmanner, Anna Jihmanner).
Övriga observationer: 1 ex Sätuna by 30.6 (Birger Stenseke). 1 ex Vadboden 27.7 (Rolf Sandberg).

15 ex som hördes spela på fler platser än normalt i år; Bolums by (1), Fågeludden (1), Ytterberg (1), Stora Veka (1), Hångers by (2), Hångers udde (3), Dagsnäs (2), Ore backar (1), Trestena (1) och Utloppet (2).

Spillkråka *Dryocopus martius*

Spelände: 1 ex Hångers by 12.3-29.4 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson mfl.). 2 ex Hjortronmossen 25.4-4.5 (Albin Thorsson, Lotta Berg). 1 ex Ytterberg 26.4 (Albin Thorsson, Christer Blank). 1 ex Ore backar 1.5 (Kristian Kjellberg).

Mindre hackspett *Dendrocopus minor*

Spelände: 1 ex Stenum's mader 25.3-27.4 (Leif Arvidsson). 1 ex Hornborga by 28.3 (Jonny Werdin). 1 ex Fäholmen 28.3-4.5 (Göran Darefelt, Magnus Hallgren, Clas Hermansson mfl.). 1 ex Ore backar 29.3 (Clas Hermansson). 1 ex Rödemosse 30.3 (Clas Hermansson). 1 hane Hångers by 1.4-29.4 (Jörgen Fritzson, Kristian Kjellberg, Ingemar Nilsson mfl.). 1 ex Barnasjön 27.4 (Magnus Hallgren, Kristian Kjellberg). 1 ex Utloppet 3.5 (Åke Abrahamsson). 1 ex Dagsnäs 16.6-29.7 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1

hane Kärrgården 2.7 (Christopher Magnusson).

Övriga fynd under häcktid: 1 ex lockläte Dagsnäs 2.4 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex lockläte Hångers by 4.4 (Ingemar Nilsson). 1 ex lockläte Bolums by 21.4 (Jan Fransson). 1 ex lockläte Fågeludden 22.4 (Jan Fransson). 1 ex Ore backar 11.5 (Kent-Ove Hvass). 1 ex lockläte Hångers by 26.7 (Ingemar Nilsson). 1 ad hona Hångers udde 30.7 (Mike Henry).

Inga konstaterade häckningar. Spelande fåglar har hörts från; Fäholmen (1), Barnasjön(1), Kärrgården (1), Hornborga by (1), Hångers by (1), Dagsnäs (1), Ore backar (1), Stenums mader (1) och Rödemosse (1).

Trädlärka *Lullula arborea*

Vårfynd: 1 ex förbifl. Ytterberg 31.3 (Kjell Svensson).

Höstfynd: 1 ex str Hångers udde 20.9 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Inga sjungande i år. Inte ens i Granelund.

Sånglärka *Alauda arvensis*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. Dagsnäs 11.2 (Ingemar Nilsson).

Sista höstfynd: 1 ex Hornborgamaden 29.10 (Jan Mogol).

Backsvala *Riparia riparia*

Första vårfynd: 1 ex förbifl. 26.4 (Christer Blank).

Sista höstfynd: 1 ex förbifl. Norra delen 13.9 (Albin Thorsson, Eric Thorsson) 2 ex Fågeludden 13.9 (Lotta Berg, Katarina Bremsjö).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Första vårfynd: 1 ex Fågeludden 9.4 (Albin Thorsson).

Sista höstfynd: 2 ex förbifl. Almeö 5.10 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Hussvala *Delichon urbicum*

Första vårfynd: 5 ex förbifl. Fäholmen 23.4 (Jörgen Wetterfelt). 4 ex str N Fågeludden 23.4 (Ingemar Ander).

Sista höstfynd: 4 ex Fågeludden 7.9 (Disa Nyberg, Anders Nyberg).

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Första vårfynd: 1 ex sjungande, ej häckn.

Kärrgården 16.4 (Johan Bergquist).

Sista höstfynd: 1 ex rast Hångers udde 20.9 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Ängspiplärka *Anthus pratensis*

Första vårfynd: 2 ex Fågeludden 8.3 (Bengt-Åke Svensson).

Vinterfynd: 1 ex rast Ytterberg 7.12 (Lotta Berg).

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus*

1 ex rast Almeö 3.9-12.9 (Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Albin Thorsson mfl.). 1 ex Ytterberg 7.9 (Stefan Karlsson). 1 1K rast Dagsnäs 12.9-20.9 (Ingemar Nilsson). 1 1ex str S Utloppet 13.9 (Janne Pettersson). 1 ex str S Fågeludden 13.9 (Lotta Berg, Katarina Bremsjö). 1 ex lockläte Fågeludden 25.9 (Jörgen Fritzson). 1 ex lockläte Kärrtorp 25.9 (Lotta Berg).

Minst 7 ex under hösten.

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

1 ex förbifl. Fågeludden 29.3 (Lotta Berg, Magnus Hallgren). 1 ex förbifl. Ytterberg 6.4 (Per-Olof Bengtsson). 1 ex lockläte Fågeludden 9.4 (Albin Thorsson).

Minst 3 ex under våren.

Gulärta *Motacilla flava*

Första vårfynd: 1 hane lämpl biotop Ytterberg 19.4 (Lennart Sund).

Sista höstfynd: 2 ex förbifl. Almeö 16.9 (Anita Ljungström, Barbro Axelsson).

Citronärta *Motacilla citreola*

1 2K+ hona rast Hornborgamaden 8.5-11.5 (Magnus Hallgren, Christer Blank, Lennart Ljuhs mfl.).

Detta är Hornborgasjöns fjärde fynd. Sågs mest runt Järnbron och maden söder därom.

Forsärta *Motacilla cinerea*

Vinterfynd: 1 ex förbifl. Hornborgamaden 9.1 (Kjell Svensson, Kristian Kjellberg).

Häckning: 1 ad hane föda åt ungar Hornborga by 8.7 (Clas Hermansson).

En häckning i år.

Sädesärila *Motacilla alba*

Första vårfynd: 1 ex Vadboden 7.3 (Ingemar Nilsson, Lennart Ljuhs).

Sista höstfynd: 1 ex lockläte Hångers udde 5.10 (Albin Thorsson, Christer Blank). 2 ex förbifl. Fågeludden 5.10 (Lotta Berg).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Vinterfynd: 1 ex Hornborga by 12.12 (Kjell Svensson). 1 ex förbifl. Vässtorp 31.12 (Ingemar Nilsson).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex Dagsnäs 11.1-18.2 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex Hångers by 15.1-19.1 (Kristian Kjellberg). 1 ex Trestena 26.1 (Kjell Svensson, Lennart Holmén).

Vinterfynd, dec: 1 ex Dagsnäs 1.12-31.12 (Ingemar Nilsson). 1 ex Vässtorp 31.12 (Ingemar Nilsson).

Näktergal *Luscinia luscinia*

Första vårfynd: 1 ex sjungande Fäholmen .8.5 (Jörgen Fritzon).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Sjungande nattsångare i Hornborgasjön 2014".

Blåhake *Luscinia svecia*

Vårfynd: 1 ex rast Hornbogamaden 4.5-5.5 (Jörgen Fritzon, Kjell Svensson, Kristian Kjellberg mfl.).

Höstfynd: 1 ex sjungande, ej häckn. Dagsnäs 16.9 (Ingemar Nilsson). 1 1K hane rast Ytterberg 20.9-21.9 (Lotta Berg, Christer Blank, Ingemar Nilsson mfl.).

1 vårfynd och 2 höstfynd.

Svart röstjärt *Phoenicurus ochruros*

Vårfynd: 1 honf. rast Dagsnäs 30.3 (Ingemar Nilsson, Magnus Hallgren, Maj-Britt Nilsson mfl.).

Sommarfynd: 1 honf. Dagsnäs 27.7-28.7 (Kjell Svensson, Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson mfl.).

Höstfynd: 1 honf. rast Stora Veka 8.8 (Mike Henry).

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Första vårfynd: 1 ex sjungande Oranabbe 1.5 (Leif Arvidsson).

Sista höstfynd: 1 honf. rast Hångers udde 20.9 (Lotta Berg, Hanna Berg, Emma Berg).

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Första vårfynd: 1 ex sjungande Hornborgamaden 22.4 (Jörgen Fritzon).

Sista höstfynd: 1 ex Båltorpsmaden 5.10 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Första vårfynd: 1 3K+ hane rast Stora Veka 5.4 (Magnus Hallgren mfl.).

Sista höstfynd: 1 ex Fäholmen 5.10 (Patrik Andersson).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Vårfynd: 1 ex förbifl. Hångers udde 10.4 (Kjell Svensson).

Höstfynd: 1 ad hane rast Hälsingsgården 12.10-13.10 (Kristian Kjellberg). 1 1K förbifl. Hälsingsgården 12.10 (Kristian Kjellberg).

3 fynd under året, 1 under våren och 2 under hösten.

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Höstfynd, större antal: 600 ex str Vadboden 20.10 (Albin Thorsson).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Första vårfynd: 2 ex sjungande Fäholmen 8.5 (Jörgen Fritzon).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Sjungande nattsångare i Hornborgasjön 2014".

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Första vårfynd: 1 ex sjungande Vässtorp 28.5 (Petter Bohman).

Ytterligare information går att läsa under rubriken "Sjungande nattsångare i Hornborgasjön 2014".

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Första vårfynd: 1 ex sjungande Fäholmen 25.4 (Eric Thorsson).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*
1 2k + hona ringm Kärragården 23.6
(Christopher Magnusson, Lennart Ljuhs). 1
2K+ hane revir Kärragården 29.6-2.7 (Eric
Thorsson, Albin Thorsson, Kjell Svensson
mfl.). 1 1K ringm Kärragården 5.8 (Magnus
Hallgren, Albin Thorsson, Åke Abrahamsson).
*Honan som fångades hade en ruvfläck. Även
hanen ringmärktes. Troligtvis genomfördes en
häckning i området då en ungfågel märktes i
början av augusti. Det finns inga tidigare
Dessa är de tre första ringmärkta
busksångarna i Hornborgasjön.*

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande
Hornborgamaden 14.5 (Anita Ljungström,
Barbro Axelsson, Maj-Lis Sten).
Ytterligare information går att läsa under
rubriken "Sjungande nattsångare i
Hornborgasjön 2014".*

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Dagsnäs 27.4
(Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).
Sent höstfynd: 1 ex rast Hornborgamaden
11.10 (Lennart Sundh).*

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Utloppet 20.5
(Kjell Svensson).
Ytterligare information går att läsa under
rubriken "Sjungande trastsångare i
Hornborgasjön 2014".*

Härmsångare *Hippolais icterina*
*Första vårfynd: 2 ex sjungande Ore backar 1.5
(Kristian Kjellberg).*

Ärtsångare *Sylvia curruca*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Dagsnäs 28.4
(Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).*

Törnsångare *Sylvia communis*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Fäholmen 28.4
(Jörgen Fritzon).*

Trädgårdssångare *Sylvia borin*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Almeö 4.5
(Leif Arvidsson).*

Svarthätta *Sylvia atricapilla*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Hångers by 4.4
(Ingemar Nilsson).*

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*
*Första vårfynd: 2 ex sjungande Utloppet 26.4
(Andreas Karlsson).*

Gransångare *Phylloscopus collybita*
*Första vårfynd: 1 ex sjungande Utloppet 16.3
(Edvin Klein, Kent-Ove Hvass).
Spelande under häckningstid: 2 ex sjungande
Hångers by 12.5-8.6 (Albin Thorsson, Ingemar
Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 hane revir Ore
backar 18.5-7.7 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt
Nilsson). 1 hane sjungande Vadboden 29.5-
30.5 (Jan Krantz, Åke Abrahamsson). 1 ex
sjungande Utloppet 31.5 (Ilse Melin). 1 hane
sjungande Ore backar 4.6-10.6 (Jörgen
Fritzon, Rolf Andersson, Birgitta Danielsson
mfl.). 1 ex sjungande Härlingstorp 9.6 (Eric
Thorsson, Albin Thorsson). 1 ex sjungande
Rödemosse 5.7 (Conny Palm).*

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*
*Första vårfynd: 2 ex sjungande Stora Veka
19.4 (Gunnar Jakobsson).*

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*
1 2K+ hane sjungande Hångers by 26.4-27.4
(Magnus Hallgren, Christer Blank, Jörgen
Fritzon mfl.).
*Höll till vid den gamla bandybanan. Första
fyndet för Hornborgasjön!*

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*
*Första vårfynd: 1 ex rast Ore backar 2.5 (Kjell
Svensson, Lennart Holmén mfl.).*

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*
*Första vårfynd: 1 hane Vässtorp 27.4 (Lotta
Berg, Hanna Berg, Emma Berg).*

Skäggmes *Panurus biarmicus*
*Vårfynd: 1 2K+ hona ringm Kärragården 12.3
(Christopher Magnusson, Lennart Ljuhs,
Ingvor Ljuhs mfl.). 2 ex rast Fågeludden 10.5
(Jörgen Fritzon).
Sommarfynd: 4 ex förbifl. Fågeludden 12.7
(Åke Abrahamsson). 1 ex locklåte Rödemosse*

16.7 (Kjell Svensson). 1 ex lockläte Almeö
28.7 (Albin Thorsson, Christer Blank).
*Första fynden i sjön sedan 2011. Den
skäggmes som märktes i början av våren var
den första att märkas sen 2003. Dessutom den
första att märkas någonsin i Kärrgården.*

Pungmes *Remiz pendulinus*

1 ex rast Fäholmen 20.4-23.4 (Kent-Ove
Hvass, Janne Pettersson, Lotta Berg).
Sågs senast 2012.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

1 ex sjungande Ytterberg 25.5 (Kent-Ove
Hvass).
*Ett fynd i år. Nummer sju under 2000-talet. De
har setts vid; St Bjurum (2002), Vadboden
(2005), Härlingstorp (2008), Utloppet (2008),
Hångers udde (2009) och Bjällums by (2012).*

Törnskata *Lanius collurio*

Första vårfynd: 1 hona lämpl biotop Stenums
mader 14.5 (Janne Pettersson).
Sista höstfynd: 1 1K rast Fäholmen 4.10
(Andreas Garpebring, Petter Bohman).

Varfågel *Lanius excubitor*

Sista vårfynd: 1 ex Utloppet 1.4 (Ronald
Jonsson, Sten Lennartson, Bengt-Åke
Svensson).
Första höstfynd: 1 ex Almeö 4.10 (Patrik
Andersson).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Sommarfynd: 1 ex förbifl. Bjällums by 11.6
(Eric Thorsson). 1 ex förbifl. Ore backar 21.6
(Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson). 1 ex
sjungande Dagsnäs 29.7 (Ingemar Nilsson,
Maj-Britt Nilsson).
Höstfynd: 2 ex Ore backar 16.8-14.9 (Magnus
Hallgren, Jörgen Fritzson, Kjell Svensson
mfl.). 2 ex Dagsnäs 30.8-29.9 (Ingemar
Nilsson). 1 ex förbifl. Fäholmen 14.9 (Lotta
Berg).

Vinterfynd: 1 ex lockläte Hångers by 5.12
(Anita Persson, Anita Ljungström).

Råka *Corvus frugilegus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex rast Fäholmen 4.1-6.1
(Micke Wilson, Jörgen Fritzson, Edvin Klein).

1 ex rast Ytterberg 5.1 (Kjell Svensson). 7 ex
Ytterberg 6.1 (Kristian Kjellberg, Lotta Berg).
1 ex rast St. Bjurum 23.1 (Clas Hermansson).
3 ex Fäholmen 5.2 (Kristian Kjellberg). 2 ex
Kärrtorp 8.2 (Lotta Berg, Hanna Berg).
Vinterfynd, dec: 8 ex Ytterberg 18.12-21.12
(Lennart Sundh, Per Nyberg, Peter Bryngelson
mfl.). 28 ex Bolums by 19.12 (Eric Thorsson).
9 ex Fäholmen 21.12-31.12 (Anita Persson,
Ingemar Nilsson, Rolf Andersson mfl.).

Svartkråka *Corvus corone corone*

1 ex rast Hornborga by 8.5 (Katarina Bremsjö,
Manne Rytzman).
Första fyndet sedan 2002 och det tredje i sjön.

Korp *Corvus corax*

Vinter-vårfynd, högsta antal: 100 ex rast
Södra delen 4.1-19.1 (Magnus Hallgren, Albin
Thorsson, Christopher Magnusson mfl.).

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd, jan-feb: 20 ex Vadboden 3.1-20.2
(Kent-Ove Hvass, Magnus Hallgren, Lennart
Sundh mfl.). 7 ex förbifl. Kärrtorp 11.1-20.2
(Lotta Berg, Hanna Berg). 1 ex Utloppet 12.1
(Janne Pettersson). 2 ex Ore backar 21.1 (Kjell
Svensson). 17 ex rast Sätunamaden 13.2-14.2
(Magnus Hallgren, Jörgen Fritzson, Kristian
Kjellberg mfl.). 21 ex Hornborgamaden 14.2-
20.2 (Christopher Magnusson, Lotta Berg,
Hanna Berg mfl.). 1 ex rast Hångers udde 18.2
(Kjell Svensson).

Vårfynd, högsta antal: 5000 ex rast Dagsnäs
29.3 (Ingemar Nilsson, Maj-Britt Nilsson).
Vinterfynd, dec: 15 ex Vadboden 2.12-31.12
(Lennart Sundh, Per Nyberg, Albin Thorsson
mfl.). 13 ex Hångers udde 5.12-21.12 (Barbro
Axelsson, Anita Persson, Anita Ljungström).
30 ex rast Ytterberg 19.12-25.12 (Eric
Thorsson, Lotta Berg). 14 ex rast Almeö 25.12
(Jörgen Fritzson). 2 ex förbifl. Fäholmen 31.12
(Ingemar Nilsson).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Sent vårfynd: 2 ex Utloppet 20.5 (Andreas
Karlsson).

Steglits *Carduelis carduelis*

Vinterfynd, jan-feb, större antal: 50 ex Vadboden 1.1-16.3 (Magnus Hallgren, Claes Ekberg, Patrik Åström mfl.). 30 ex förbifl. Kärrtorp 11.1 (Lotta Berg). 20 ex Fäholmen 5.2 (Kristian Kjellberg).

Vinterfynd, dec, större antal: 50 ex Dagsnäs 20.12-31.12 (Ingemar Nilsson, Albin Thorsson, Christer Blank). 35 ex Trestena 21.12 (Ingemar Nilsson).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Vårfynd, större antal: 230 ex rast Hångers udde 3.4-6.4 (Albin Thorsson, Kjell Svensson, Ingemar Nilsson mfl.). 300 ex rast Almeö 5.4-10.4 (Leif Arvidsson, Kjell Svensson).

Höstfynd, större antal: 100 ex förbifl. Getnäsudden 18.10 (Lotta Berg, Katarina Bremsjö). 100 ex förbifl. Ytterberg 18.10 (Anita Ljungström, Åke Abrahamsson).

Mycket fynd under mars-april och oktober.

Gråsiska *Carduelis flammea*

Sent vårfynd: 2 i par lämpl biotop Utloppet 20.5 (Andreas Karlsson).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

3 honf. Södra delen 15.1-27.3 (Kjell Svensson, Christer Blank, Ingemar Nilsson mfl.). 1 hane Hångers udde 2.2 (Kristian Kjellberg).

Fyra individer i södra delen.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

1 hona Dagsnäs 2.9 (Ingemar Nilsson).

Mindre korsnäbb *Lexia curvirostra*

Häckningar: 2 i par parning Hångers by 23.1-8.3 (Clas Hermansson, Ingemar Nilsson).

Större antal: 20 ex förbifl. Vadboden 10.3 (Edvin Klein, Kristian Kjellberg). 28 ex förbifl. Vadboden 5.7 (Albin Thorsson, Eric Thorsson, Christer Blank).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Bl.a. 1 ex lämpl biotop Korpaboviken 26.2 (Christopher Magnusson). 3 ad hanar + 3 ad honor rast Hångers by 4.3 (Hångers by). 20 ex förbifl. Hångers by 28.4 (Eric Thorsson).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Första vårfynd: 15.5 Hälsingsgården (Kristian Kjellberg)

Spelande: 22 ex spelande på följande lokaler: Fäholmen (2), Bolums by (1), Kärrgården (2), Fågeludden (1), Vässtorpsviken (3), Ytterberg (2), Hälsingsgården (1), Båltorpsmaden (3), Hångers udde (2), Vadboden (1), Dagsnäs (1), Ore backar (1) och Utloppet (2).

Övriga fynd: 1 ex ringm Kärrgården 23.6 (Christopher Magnusson). 1 ex ringm Kärrgården 18.7 (Johan Bergquist, Christopher Magnusson). 1 ex lockläte Dagsnäs 19.7 (Ingemar Nilsson).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

1 ex lockläte Almeö 11.9 (Magnus Hallgren). 1 ex förbifl. Ytterberg 5.10 (Leif Arvidsson). 1 ex lockläte Barnsjö 5.10 (Andreas Garpebring, Petter Bohman). 1 ex förbifl. Hornborgamaden 9.10 (Kjell Svensson). 1 ex str SO Ytterberg 18.10 (Lotta Berg).

5 individer, alla under hösten.

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Vinter-vårfynd: 4 ex rast Ytterberg 4.1-6.1 (Jörgen Fritzson, Lennart Sundh, Albin Thorsson mfl.). 6 ex förbifl. Almeö 6.1 (Albin Thorsson, Christer Blank, Eric Thorsson). 1 hona förbifl. Fågeludden 12.1 (Magnus Hallgren, Lotta Berg, Christopher Magnusson). 4 ex Utloppet 25.1 (Dan Klasson). 30 ex Vadboden 8.3 (Kicki Westman, Oscar Berkefalk Westman). 1 ex str N Ytterberg 29.3 (Albin Thorsson, Christer Blank).

Höst-vinterfynd, större antal: 10 ex rast Almeö 7.11 (Kristian Kjellberg).

Sävsparrv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd, jan-feb: 1 ex rast Kärrtorp 28.1 (Kristian Kjellberg).

Vinterfynd, dec: 1 ex lockläte Almeö 20.12 (Lotta Berg).

Under behandling av RK/RRK

[Dvärgsnögås] *Anser rossii*

1 ad Stora Veka 17.7 (Gunnar Jakobsson).

Tidigare 4 fynd i sjön, men bara ett av dessa är inlämnad med blankett.

Godkända rapporter från 2013

Stäpphök *Circus macrourus*

1 1K rast 12.9-13.9 (Clas Hermansson,

Ingemar Nilsson, Magnus Hallgren m.fl.). 1

1K str SV Trandansen 11.10 (Micael Jonsson, Aron Sandling).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

1 3K+ hona str V Trandansen 11.10 (Micael Jonsson, Aron Sandling).

Isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*

8 1K rast 7.9-23.9 (Magnus Hallgren, Albin Thorsson, Michael Henry m.fl.).

Minst åtta individer. Det kan ha rört sig om upp till tolv, men det är svårt att säga då de rört mycket på sig.

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

1 Per-Olof Bengtsson m.fl.). *Under de senaste tio åren har den endast saknats två, 2007 och 2012.*

Figur 1. Skedand. Foto: Lotta Berg

Meddelanden från Hornborgasjöns fältstation

- Nr 1 Karlsson, A. & Svanberg, P.O. 1984. Hornborgasjöns tranor 1983. Hornborga-dokument nr 5. Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 2 Hornborgasjöns fältstation. 1984. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Hornborga-dokument nr 7. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 3 Hornborgasjöns fältstation. 1985. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1984. Hornborga-dokument nr 9. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 4 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1985. Meddelande nr 4 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 23.
- Nr 5 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1986. Meddelande nr 5 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 24.
- Nr 6 Hornborgasjöns fältstation. 1989. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1987. Hornborga-dokument nr 17. Statens naturvårdsverk & Länsstyrelsen i Skaraborgs län.
- Nr 7 Hermansson, C. & Lindgren, L.G. 1988. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1987. Grus 14: 37-58.
- Nr 8 Fält, P. & Hermansson, C. 1989. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1988. Grus 15(4): 1-28.
- Nr 9 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1988. Meddelande nr 9 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 19.
- Nr 10 Hornborgasjöns fältstation. 1994. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1989. Meddelande nr 10 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 21.
- Nr 11 Fält, P. 1991. Pilgrimsfalken tillbaka i Skaraborgs län. Skaraborgsnatur 28: 33-37.
- Nr 12 Fält, P. 1992. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1991. Grus 18(2): 15-25.
- Nr 13 Fält, P. 1991. Projekt svarthalsad dopping i Hornborgasjön. Svarthaken 14: 17-22.
- Nr 14 Pettersson, B., Fält, P. & Johansson, O.C. 1993. Övervakning av Sveriges fågelpopulationer genom häckningsbiologiska studier – exempel brun kärnhök. Vår Fuglefauna, suppl. 1: 82-85.
- Nr 15 Hornborgasjöns fältstation 1995. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1990. Meddelande nr 15 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 25.
- Nr 16 Fält, P. 1992. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1992. Grus 19(2): 1-14.
- Nr 17 Karlsson, T & Abrahamsson, Å. 1992. Holkprojektet 1991-1992. Grus 19(2): 18-23.
- Nr 18 Lindblad, A. 1992. Pilgrimsfalksutsättning 1992. Grus 19(2): 25-27.
- Nr 19 Fält, P. 1994. Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 1993. Grus 20(3): 1-15.
- Nr 20 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1991. Meddelande nr 20 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 26.
- Nr 21 Amandusson, A. 1996. Fjärilar vid Hornborgasjön. Inventeringsrapport 1998-1993. Meddelande nr 21 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 27.
- Nr 22 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1992. Meddelande nr 22 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 28.
- Nr 23 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1993. Meddelande nr 23 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 29.
- Nr 24 Hornborgasjöns fältstation 1996. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1994. Meddelande nr 24 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 30.
- Nr 25 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1995. Meddelande nr 25 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 31.
- Nr 26 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1996. Meddelande nr 26 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 32.
- Nr 27 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1997. Meddelande nr 27 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 33.
- Nr 28 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1998. Meddelande nr 28 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 34.
- Nr 29 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1999. Meddelande nr 29 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 35

- Nr 30 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2000. Meddelande nr 30 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 36.
- Nr 31 Hornborgasjöns fältstation 2002. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2001. Meddelande nr 31 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 37.
- Nr 32 Hornborgasjöns fältstation 2003. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002. Meddelande nr 32 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 38.
- Nr 33 Hornborgasjöns fältstation 2004. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2003. Meddelande nr 33 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 39.
- Nr 34 Hornborgasjöns fältstation 2005. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. Meddelande nr 34 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 40.
- Nr 35 Hornborgasjöns fältstation 2006. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2005. Meddelande nr 35 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 41.
- Nr 36 Hornborgasjöns fältstation 2007. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006. Meddelande nr 36 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 42.
- Nr 37 Hornborgasjöns fältstation 2008. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2007. Meddelande nr 37 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 43.
- Nr 38 Hornborgasjöns fältstation 2009. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2008. Meddelande nr 38 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 44.
- Nr 39 Hornborgasjöns fältstation 2010. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2009. Meddelande nr 39 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 45.
- Nr 40 Pettersson, B. & Abrahamsson, Å. 2010. Kärrhökar i Hornborgasjön före och efter restaureringen (sid 4-8), Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2009 (sid 12-17) och Hornborgasjöns fältstation – ett snart 30-årigt centrum för naturvetenskaplig forskning vid Hornborgasjön. Grus 3.
- Nr 41 Grågåsen (Anser anser) vid Hornborgasjön. Grus 14(2): 14-18.
- Nr 42 Hornborgasjöns fältstation 2012. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2010. Meddelande nr 42 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 46.
- Nr 43 Hornborgasjöns fältstation 20XX. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2011. Meddelande nr 43 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 47.
- Nr 44 Hornborgasjöns fältstation 20XX. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012. Meddelande nr 44 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 48.
- Nr 45 Hornborgasjöns fältstation 20XX. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2013. Meddelande nr 45 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 49.
- Nr 46 Hornborgasjöns fältstation 2016. Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014. Meddelande nr 46 från Hornborgasjöns fältstation. Hornborga-dokument nr 50.

Hornborga-dokument

Nr 1	Klimatdata och hydrologiska data för 1981. Arbetshandling	
Nr 2	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1981. Arbetshandling	1982
Nr 3	Översiktlig vegetationskartering av Hornborgasjön. Olle Nordell	1982
Nr 4	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1982. Skaraborgs läns ornitologiska förening	1984
Nr 5	Hornborgasjöns tranor 1983 Alf Karlsson & P-O Swanberg	1984
Nr 6	Hornborgasjöns restaurering. Geologisk och hydrologisk utvärdering av grundundersökningar.	1984
Nr 7	Ornitologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Hornborgasjöns fältstation	1984
Nr 8	Fröbanken i Hornborgasjön. Jerry Skoglund & Håkan Hytteborn	1985
Nr 9	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1984. Hornborgasjöns fältstation.	1985
Nr 10	Emil Lindegren 1905. Beskrifning af Hornborgasjöns naturförhållanden och fanerogamvegetation. Rudolf Söderberg 1905. Berättelse öfver tre månaders vistelse vid Hornborgasjön i ornitologiskt syfte. Sommaren 1905.	1985
Nr 11	Fiskeribiologiska undersökningar i Hornborgasjön 1983. Arne Johlander	1986
Nr 12	Storklaren – Hornborgasjön. Limnologiska undersökningar 1981-1985. Eva Willén, Susanna Hajdu & Gunnar Persson	1986
Nr 13	Hornborgasjöns fåglar. Benny Lönn, Christan Lundgren & Eriksson	1987
Nr 14	Hornborgasjöns fåglar från 1860 till 1985. Christian Lundgren & Benny Lönn	1989
Nr 15	Hornborgasjön. Fiskeribiologiska undersökningar 1984-86. Arne Johlander	1989
Nr 16	Människan och Hornborgasjön. Agrara livsformer runt Hornborgasjön. Lars Strömberg	1989
Nr 17	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1987. Hornborgasjöns fältstation.	1989
Nr 18	Ratande tranor vid Hornborgasjön – utnyttjande av jordbruksmarkerna våren och hösten 1988. Åke Berg & Christian Lundgren	1990
Nr 19	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1988. Hornborgasjöns fältstation.	1990
Nr 20	Översiktlig vegetationskartering av Hornborgasjön 1988. Peder Fält	1990
Nr 21	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1989. Hornborgasjöns fältstation.	1990
Nr 22	Hornborgasjön – då, nu och sedan. En kartpresentation. Lake Hornborga – past, present and future. A presentation by maps. Tomas Hertzman & Torsten Larsson	1990
Nr 23	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1985. Hornborgasjöns fältstation.	1991
Nr 24	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1986. Hornborgasjöns fältstation.	1991

Nr 25	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1990. Hornborgasjöns fältstation.	1995
Nr 26	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1991. Hornborgasjöns fältstation.	1995
Nr 27	Fjärilar vid Hornborgasjön. Inventeringsrapport 1988-1993. Anders Amandusson	1996
Nr 28	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1992. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 29	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1993. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 30	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1994. Hornborgasjöns fältstation.	1996
Nr 31	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1995. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 32	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1996. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 33	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1997. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 34	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1998. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 35	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 1999. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 36	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2000. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 37	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2001. Hornborgasjöns fältstation.	2002
Nr 38	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2002. Hornborgasjöns fältstation.	2003
Nr 39	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2003. Hornborgasjöns fältstation.	2004
Nr 40	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2004. Hornborgasjöns fältstation.	2005
Nr 41	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2005. Hornborgasjöns fältstation.	2006
Nr 42	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2006. Hornborgasjöns fältstation.	2007
Nr 43	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2007. Hornborgasjöns fältstation.	2008
Nr 44	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2008. Hornborgasjöns fältstation.	2009
Nr 45	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2009. Hornborgasjöns fältstation.	2010
Nr 46	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2010. Hornborgasjöns fältstation.	2012
Nr 47	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2011. Hornborgasjöns fältstation.	2013
Nr 48	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2012. Hornborgasjöns fältstation.	20XX
Nr 49	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2013. Hornborgasjöns fältstation.	20XX
Nr 50	Biologiska undersökningar i Hornborgasjön 2014. Hornborgasjöns fältstation.	2016

Innehåll

- 6 Verksamheten vid Hornborgasjöns fältstation 2014
Lotta Berg
- 8 Väder och vatten i Hornborgasjön 2014
Peder Hedberg Fält
- 10 Natura 2000-inventeringar vid Hornborgasjön 2014
Åke Abrahamsson
- 19 Rastande simfåglar i Hornborgasjön 2014
Åke Abrahamsson
- 29 Häckande gråhakedoppingar i Hornborgasjön 2014
Christopher Magnusson
- 31 Svarthalsade doppingar och svarthakedoppingar i Hornborgasjön 2014
Peder Hedberg Fält
- 35 Häckande kärnhökar i Hornborgasjön 2014
Bengt Pettersson
- 38 Häckande havsörn vid Hornborgasjön 2014
Bengt Pettersson
- 39 Rastande tranor vid Hornborgasjön 2014
Clas Hermansson, Alf Karlsson & Helge Sundén
- 46 Häckande tornfalk vid Hornborgasjön 2014
Åke Abrahamsson
- 48 Häckande svanar i Hornborgasjön 2014
Åke Abrahamsson
- 54 Häckande måsar och fisktärnor i Hornborgasjön 2014
Åke Abrahamsson
- 57 Häckande svarttärnor i Hornborgasjön 2014
Peder Hedberg Fält
- 59 Häckande trastsångare i Hornborgasjön 2014
Albin & Eric Torsson
- 60 Häckande nattsångare i Hornborgasjön 2014
Christopher Magnusson
- 62 Häckfåglar vid Vallen 2014
Janne Pettersson
- 66 Ringmärkningsverksamheten vid Hornborgasjön 2014
Clas Hermansson
- 75 Fågelobservationer vid Hornborgasjön 2014
Magnus Hallgren & Christopher Magnusson